

IIN KUNTA

TALOUSARVIO 2021 JA TALOUSSUUNNITELMA 2022-2023

Khall 16.11.2020
Khall 23.11.2020
Kvalt 7.12.2020

Sisällysluettelo

1. YLEINEN OSA.....	6
1.1. Iin kunnan organisaatio	6
2. IIN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT	9
2.1. Väkiluvun kehitys.....	9
2.2. Työllisyys ja työllisyyden edistäminen	10
2.2.1 Työllisyys.....	10
2.2.2 Työllisyyden edistäminen	12
2.3. Maankäyttö ja asuntorakentaminen	13
3. TALOUDELLINEN TILANNE JA KEHITYSNÄKYMÄT	14
3.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät	14
3.2. Kuntatalous.....	14
3.3. Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen	15
3.4. Iin kunnan talous	17
3.5. Iin kunnan kuntastrategia vuoteen 2025	18
3.6. Meidän li Hyvinvointi -malli.....	19
3.7. Omistajapolitiikka ja ohjaus.....	20
4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS	21
4.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus	21
4.2 Talousarvion osat.....	21
4.2.1 Käyttötalousosa	21
4.2.2. Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen	23
4.2.3. Investointiosa	24
4.2.4 Tuloslaskelmaosa.....	24
4.2.5 Rahoitusosa	27
4.3 Sitovuus valtuustoon nähden	27
4.3.1 Sitovuustasot	27
4.3.2. Tilivelvollisuus.....	29
4.4 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	30
5. TALOUSARVIO	30
5.1. Kuntastrategia, tavoitteet	30
5.2. Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi	31
5.3. Resurssiviisas li-tiekartta	46
5.4. Keskushallinto, Elinvoimapalvelut ja Hallintopalvelut.....	52
5.5. Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut	55
5.6. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut.....	58
5.7. li-instituutti	62
5.8. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut.....	67

6. TULOSLASKELMAOSA	72
7. INVESTOINTIOSA.....	74
8. RAHOITUSOSA	77
9. Iin Vesiliikelaitos	78
10. IIN KUNNAN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTAKEINOT	83
11. IIN KUNNAN HANKKEET JA PROJEKTITOIMINTA	84
12. IIN KUNNAN KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	90
12.1 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta	90
12.2. Iin kunnan konserniin kuuluvat yhteisöt:	90
12.3.1. Iin Vuokratalot Oy.....	91
12.3.2. Iilaakso Oy.....	92
12.3.3. Iin Micropolis Oy.....	93
12.3.4. Iin Energia Oy.....	95

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Talousarvio on kunnan tärkein asiakirja. Talousarviossa päätetään niiden tietojen pohjalta, joita tulevasta vuodesta on päätöksentekohetkellä saatavilla, seuraavan vuoden tuloista ja menoista sekä arvioidaan kahden seuraavan vuoden talouden kehitystä.

Julkinen talous on ollut alijäämäinen jo pitkään. Tulot eivät siis ole riittäneet kattamaan menoja. Valtio on joutunut ottamaan syömävelkaa, kunnat investointivelkaa.

Kuntien talous on kuralla. Kuntia on Suomessa kaikkiaan 310, joista peräti 65 kunnan vuosikate oli vuonna 2019 negatiivinen ja 224 kunnalla tilikauden tulos alijäämäinen. Uutena ilmiönä on se, että osa suurista kaupungeista on talousvaikeuksissa. Vuosikate suhteessa poistoihin oli vain 76 prosenttia. Viimeksi näin heikkoja kuntatalouden tunnuslukuja nähtiin vuonna 2012.

Kunnat saavat pääosin tulonsa veroista, joko suoraan verotuloina tai epäsuoraan valtionosuuksina. Veroja luovat yritykset, joiden tuloksentekeyky ja investointitahti on viime vuosina heikentynyt. Työllisyys on kuitenkin parantunut, osin johtuen ikärakenteen muutoksesta. Työmarkkinoilta poistuu enemmän työvoimaa kuin mitä sinne tulee.

Marinin hallitus on edeltäjästään poiketen lisännyt kuntien rahoitusta ja sikäli helpottanut kuntien tilannetta. Julkisen talouden kokonaisuutta tämä ei kuitenkaan paranna. Nykyisten julkisten palveluiden ylläpitäminen vaatii nykyistä suurempia verotuloja, mikä taas edellyttää yritysten tuloksen kasvua ja investointeja sekä julkisen sektorin tehtävien ja toimien karsintaa, mikä taas edellyttää poliittisia päätöksiä. Yhtälö on vaikea, mutta pitää uskoa, että päätöksiä saadaan aikaan.

Koronapandemia ja sen taloudelliset vaikutukset ovat heiluttaneet kuntatalouden ennustetta viime kuukausina olan takaa. Kun vielä viime syksynä ennakoitiin, että kuntatalous saa tilikauden tuloksen kuluvana vuonna niukin naukin plussalle niin keväällä päälle vyörynyt koronapandemia pisti näkymät uusiksi.

Korona on pienentänyt kuntien ja kuntakonsernien vero- ja maksutuloja sekä lisännyt menoja. Koronan lopullisia kuntatalousvaikutuksia ei vielä tiedetä. Vaikutukset pitkällä tähtäyksellä yritystoimintaan, ihmisten käyttäytymiseen, liikkumiseen ja jopa asumiseen ovat merkittävät.

Hallitus on varsin avokätisesti tukenut kuntakenttää suorilla koronatukipaketeilla sekä monilla muilla tukitoimilla. Tukisummat ovat poikkeuksellisen suuret. Vuoden 2021 osalta on odotessavissa uusia tukipäätöksiä, etenkin jos pandemia jatkuu.

Koronaepidemia, väestön ikääntyminen ja Marinin hallituksen päätökset lisäävät kuntien menoja. Toimintamenojen kasvu on kuntaliiton arvion mukaan voimakkainta vuosina 2020-2021, mutta kasvu maltillistuu sen jälkeen. Kasvun maltillistumiseen vaikuttaa muun muassa hallituksen tulevaisuusinvestointien päättymisen, koronavaikutusten pienentyminen sekä pienentynyt arvio peruspalvelujen palvelutarpeen kehityksestä.

Marinin hallitus on jatkanut SOTE -uudistuksen valmistelua. Uuden aikataulun mukaan sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastuspalvelut siirtyvät uusiin perustettaviin hyvinvointialueisiin vuoden 2023 alusta eli tulevan suunnittelukauden aikana. Tällä on luonnollisesti iso merkitys kuntien tulevaisuuteen. Kuntakohtaisia laskuharjoituksia on tehty, mutta mitään varmuutta kunnan tulevasta vero- ja valtionosuuksista ei ole. SOTE -päätökset ovat eduskunnassa ensi vuonna ja vuoden päästä meidän pitäisi tietää, toteutuuko uudistus suunnitellulla tavalla.

Iin kunnan taloustilanne on ei ole talouden tasapainottamistoimista huolimatta kääntynyt parempaan. Talousarvioesitys on alijäämäinen ja ensi vuonna kumulatiivinen ylijäämä on syöty, jos talous toteutuu arvion mukaisesti.

Säästöjä on löydetty, mutta vastaavasti kustannukset ovat toisaalla nousseet. Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys ei ole vastannut kustannusten nousua. Kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuutta. Päätökset tehdään vielä tämän vuoden puolella. Tulevien vuosien vero- ja valtionosuuskehitykseen liittyy merkittäviä epävarmuuksia. Veronkorotus on yksi työkalu muiden joukossa, mutta se ei riitä talouden tasapainon korjaamiseen.

Kunnan on jatkettava kustannusjahtia ja panostettava siihen, että saamme lisää verotuloja. Lisää verotuloja saadaan, kun kuntaan muuttaa uusia työikäisiä, kuntaan rakennetaan uusia kiinteistöjä ja yritysten maksamista yhteisöveroista. Tuulivoimarakentamisella on ollut iso merkitys lin verotuloihin ja uusia hankkeita on kaavoituksessa. Odotamme merkittävää lisätuloa, kunhan hankkeet valmistuvat.

Kunnan kustannusrakenne on liian raskas. Rakenteellisia uudistuksia tulee pystyä tekemään. Palveluyksiköitä on liikaa, tuottavuus on heikolla tasolla. Lähivuosina tapahtuva henkilöstön merkittävä eläköityminen antaa mahdollisuuksia rakenteelliseen tarkasteluun. Talousarvioesitykseen sisältyy esitys varhaiskasvatuksen rakenneuudistuksesta. Tällä tavoitellaan merkittäviä toiminnallisia ja rakenteellisia säästöjä.

Kunnan ensi vuoden talousarvioon sisältyy investointeja alle 4 M€ arvosta. Summa on pienin moneen vuoteen. Kiinteistökantaa on uusittu viime vuosina paljon osin kiinteistöjen huonon kunnon ja osin palvelutarpeen kasvun johdosta. Valitettavasti kiinteistöjen uudistamisen tarve ei ole vielä ohi, esim. Kunnantalon ja Nätteporin huono kunto tulee ratkaistavaksi ensi vuoden aikana. Viime vuosina kunta on myynyt käytöstä poistuneita kiinteistöjä. Kunnalla on edelleen mahdollisuus tehostaa toimintaansa supistamalla kiinteistökantaa.

Kunnan vetovoimaisuutta ja saavutettavuutta lisäävä nelostien perusparannus Oulu – Kemi –välillä valmistuu ensi vuoden aikana. Toivomme ja uskomme, että turvallisempi saavutettavuus ja monipuolinen tontti – ja palvelutarjonta lisää lin vetovoimaisuutta asuinpaikkana.

Etelä-lilaaksoon ollaan kaavoittamassa lisää kaupalle sopivaa aluetta. Nyt jo vetovoimainen alue kiinnostaa uusia yrityksiä, kunhan saamme edellytykset yritysten sijoittumiselle kuntoon.

Positiivista viestiä tulee myös rakentamisen puolelta. Rakennuslupien määrä on ollut pienessä kasvussa. Uutta asuntotuotantoa on rakentunut ja rakentumassa. Lin Vuokratalot Oy rakentaa ensi vuonna lisää vuokra-asuntotarjontaa.

Kaiken tämän ylhäältä tulevan muutoksen keskellä on hyvä muistaa, että kunta luo itse omaa tulevaisuuttaan. Kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttavat monet asiat. On paljon asioita me itse voimme vaikuttaa. Kun kunnan tarjoamat peruspalvelut, niiden laatu ja määrä, toimivat, ovat kuntalaiset tyytyväisiä ja tyytyväisyys välittyy eteenpäin. Siinä me kaikki voimme kehittyä ja samalla kehittää kuntaamme entistä paremmaksi paikaksi asua ja yrittää. Sieltä se kasvu on tulevaisuudessakin löydettävissä.

lissä 9.11.2020

Ari Alatossava
kunnanjohtaja

1. YLEINEN OSA

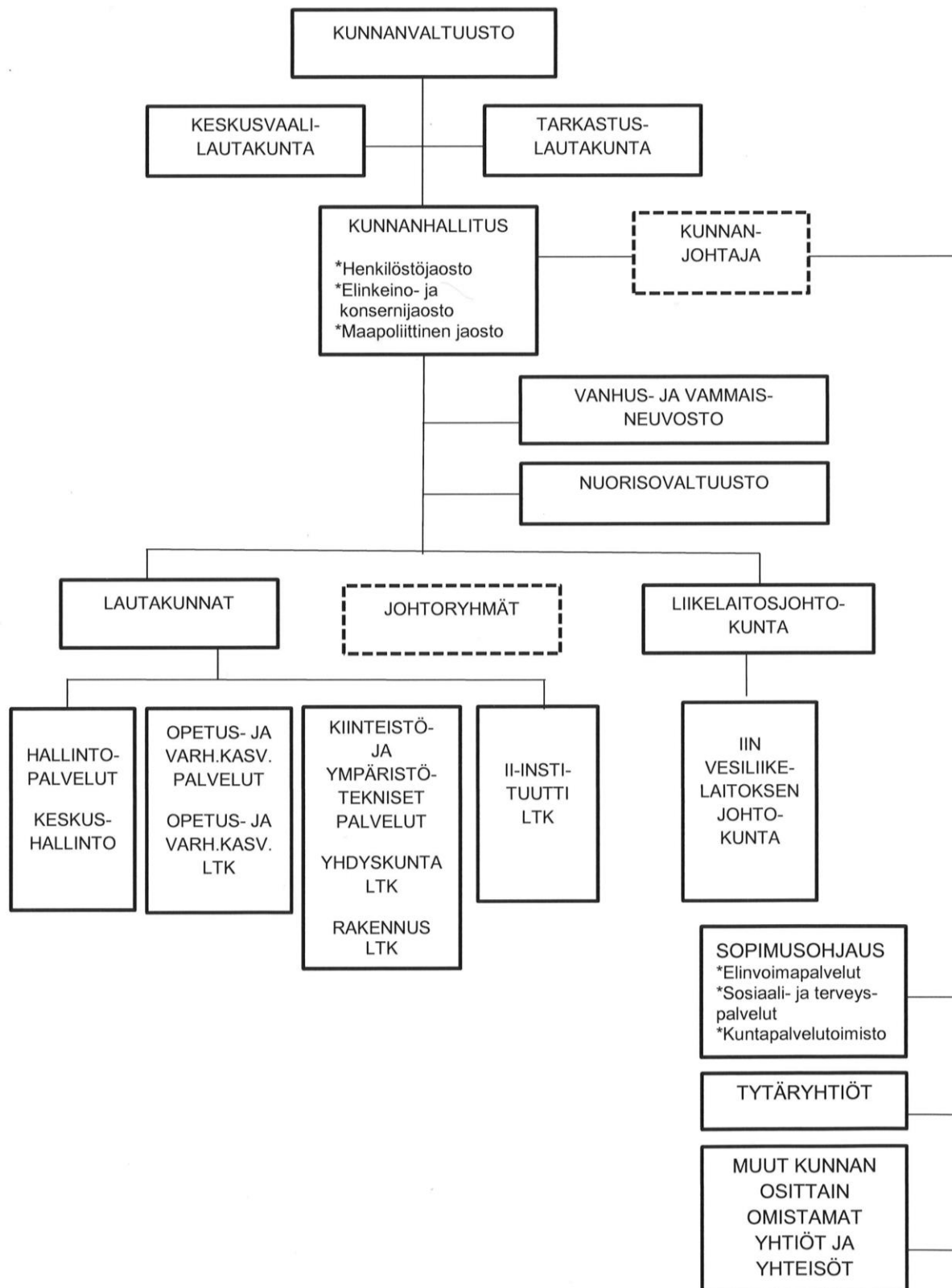
1.1. lin kunnan organisaatio

lin kunnan päätöksenteko-organisaatio muodostuu kunnanvaltuustosta, kunnanhallituksesta, tarkastuslautakunnasta, lauta- ja johtokunnista sekä kunnan johtajistosta. Kunnanhallituksella on henkilöstöjaos, maapoliittinen jaos sekä elinkeino- ja konsernijaos. lin kunnan lautakuntia ovat opetus- ja var-haiskasvatuslautakunta, li –instituutti lautakunta, yhdyskuntalautakunta ja rakennuslautakunta. Liike-laitoksissa on johtokunnat.

Kunnan palveluorganisaatioita ovat hallintopalvelut, opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut, li-instituutti sekä kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut. lin aterial- ja tilapalveluliikelaitos lakkautetaan 31.12.2020 ja sisällytetään vuoden 2021 alusta osaksi kiinteistö- ja ympäristötekniisiä palveluita, joka tuottaa myös tukipalveluista aterial-, puhkaus- ja kiinteistönhoitopalvelut. lin vesiliikelaitos tuottaa vesihuoltolain mukaiset talousvesi- ja jätevesihuollon palvelut toiminta-alueillaan.

lin kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut sekä kuntapalvelutoimiston palvelut (talous- ja palkkahallinto- sekä tietopalvelut) tuottaa Oulunkaaren kuntayhtymä. Elinkeinopalveluista vastaa Micropolis Oy. Oulu-Koillismaan pelastuslaitos tuottaa lin kunnalle palo- ja pelastustoimen palvelut. Ympäristöpalvelut järjestää Pudasjärven kaupunki ja maaseutuviranomaispalvelut sekä joukkoliikenteen Oulun kaupunki.

Palvelualueiden ja palvelutuottajien yli hallintorajoja ylittävää toimintaa on työllistäminen, jota kehitetään yhdessä kaikkien toimijoiden kanssa.

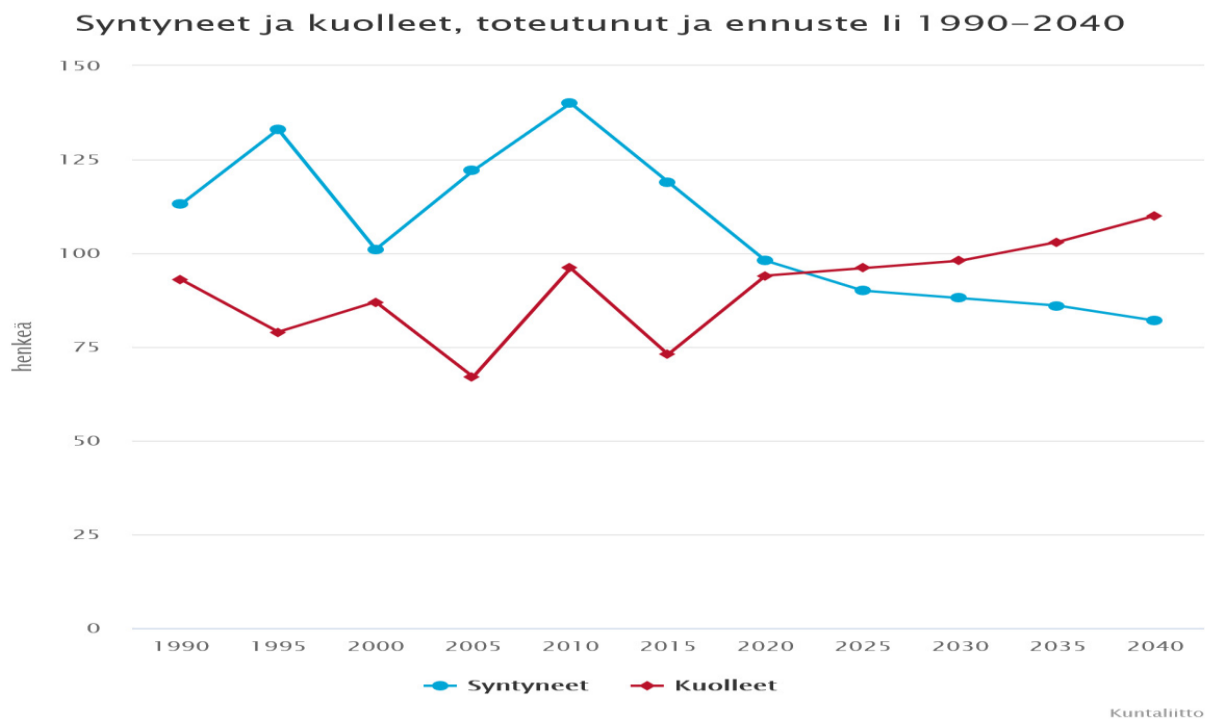
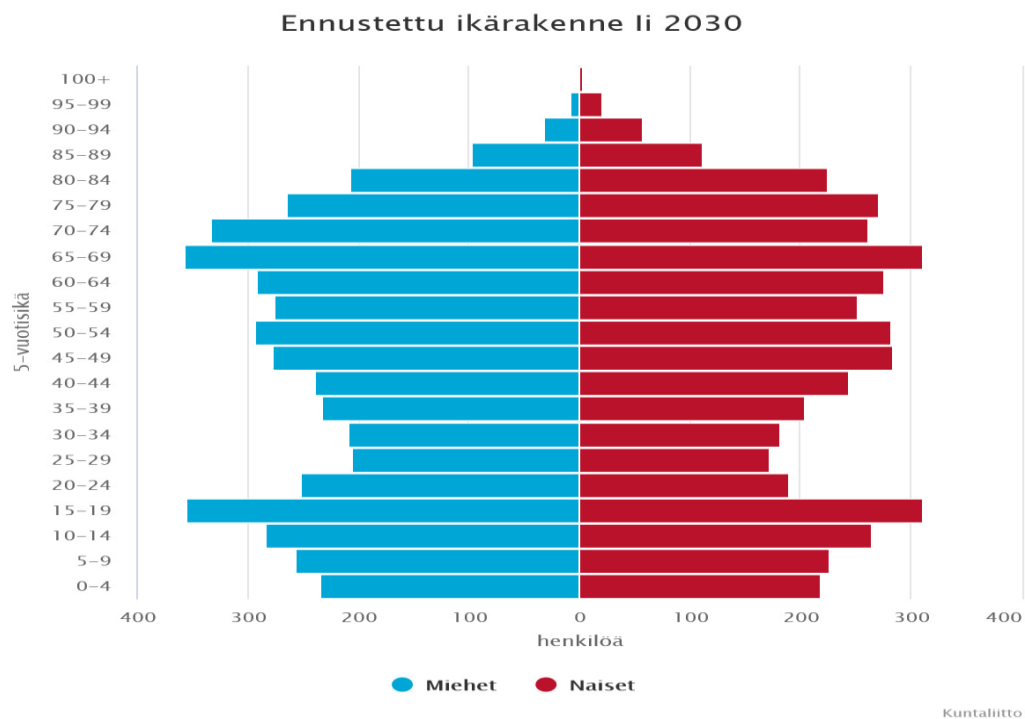

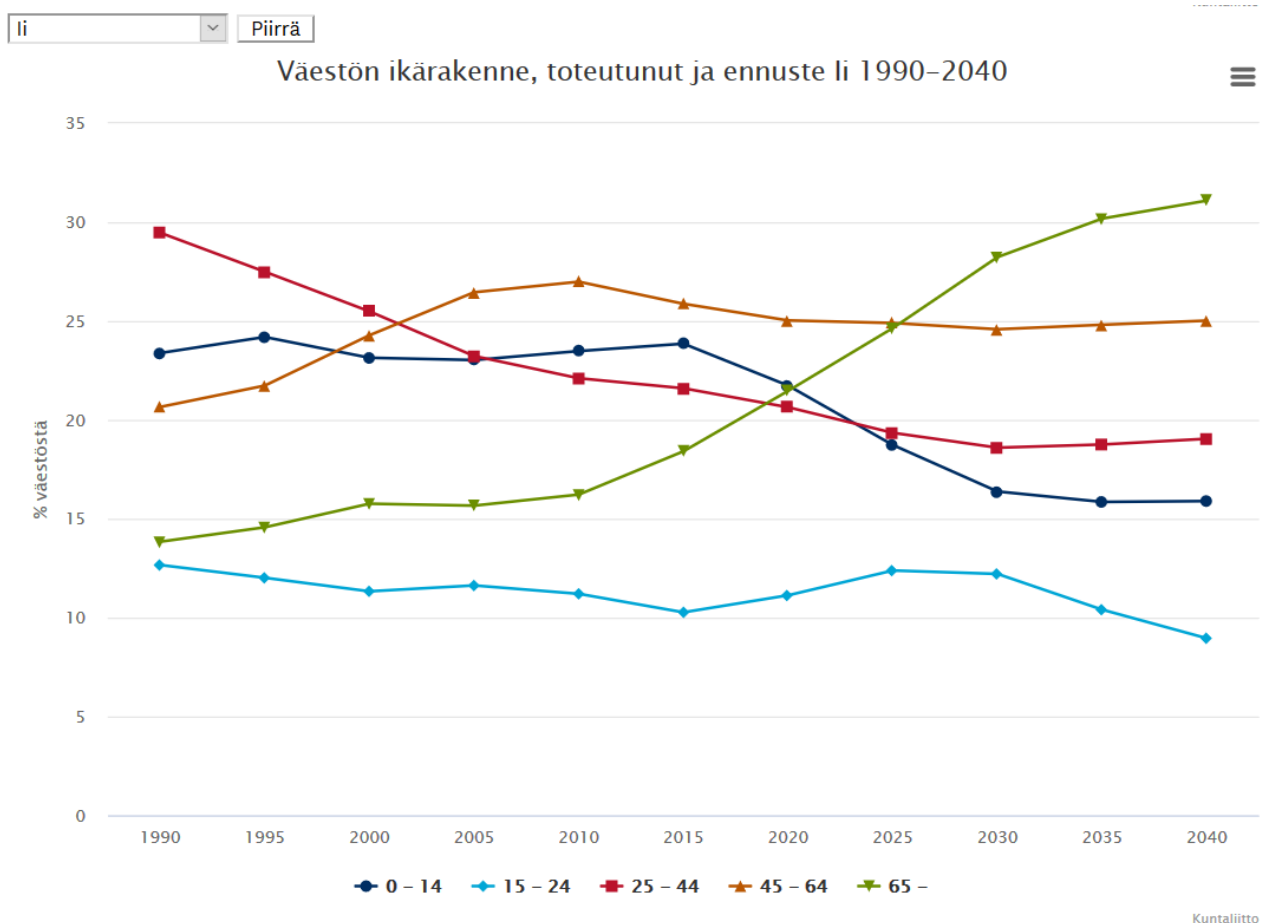
lin kunnan konsernilaskelmiin yhdistellään:

II-KONSERNI		
lin kunta		
Tytäryhtiöt		Osakkuusyhtiöt
Energialiiketoiminta	Asunto-osakeyhtiöt	
omistussosuus	omistussosuus	omistussosuus
lin Energia Oy 100 %	lin Vuokratalot Oy 100 %	lin Micropolis Oy 46,15 %
Kiinteistöyhtiöt		
lilaakso Oy 100 %	Kiinteistö Oy Kuivaniemen Sotaveteraani 57,14 %	
Muut yhtiöt		Säätiöt
Kuiva-Turve Oy 50 %		lin palvelusäätiö 80 %
		Kuntayhtymät
		Oulun seudun koulutuskunta-yhtymä 3,91 %
		Pohjois-Pohjanmaan SHP ky 2,59 %
		Pohjois-Pohjanmaan liitto 1,99 %
		Oulunkaaren kunta-yhtymä 30,92 %

2. IIN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA KEHITYSNÄKYMÄT

2.1. Väkiluvun kehitys

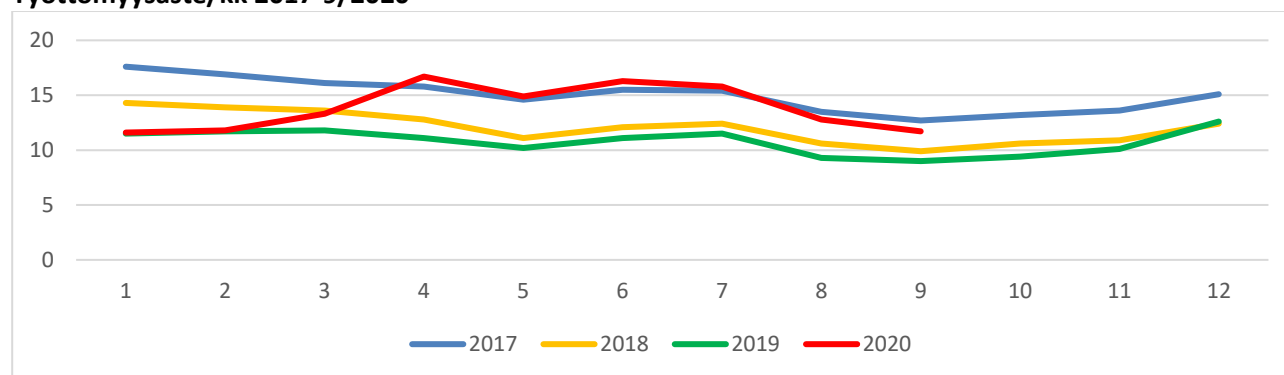

vuosi/ikäkertymä	yhteensä	0-4 v	5-14 v	15-29 v	30-49 v	50-64 v	65-74 v	75-
31.12.2015	9 659	740	1 562	1 432	2 184	1 960	963	818
31.12.2016	9 634	704	1 557	1 430	2 151	1 954	992	846
31.12.2017	9 797	701	1 587	1 445	2 187	1 972	1 042	863
31.12.2018	9 862	644	1 614	1 435	2 184	1 975	1 132	878
31.12.2019	9 844	609	1 617	1 440	2 194	1 942	1 164	878

2.2. Työllisyys ja työllisyyden edistäminen

2.2.1 Työllisyys

Työllisyyden kehityksessä lissä vuonna 2016 tapahtunut käänne parempaan suuntaan jatkui vuoden 2019 loppupuolelle. Keskimääräinen työttömyysaste lissä vuonna 2017 oli 15 %, vuonna 2018 12,1 % ja vuonna 2019 10,8 %. Työttömyysaste oli pienimmillään tällä vuosikymmenellä syyskuussa 2019, jolloin työttömyysaste lissä oli 9,0 %. Vuoden 2020 maalis-huhtikuussa työttömyysaste nousi merkittävästi edellisvuosista, mutta lähti laskuun kesän jälkeen, ollen syyskuussa 11,7 %, edellisvuoden syyskuuta 2,7 % enemmän. Edellisvuoden syyskuuhun verrattuna työttömien määrä lisääntyi 111 henkilöllä. Työttömyys nousi vuoden takaisesta tilanteesta eniten naisten (+90) ryhmässä. Syyskuussa 2020 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli Pohjois-Pohjanmaalla 11,8 % ja Oulunkaaren kuntayhtymän alueella 12,3 %. Myös avoimina olevien työpaikkojen määrä väheni edellisvuodesta. Työllisyyssasteen keskiarvo ajalla 1.1.- 30.9.2020 oli 13,9 %.

Työttömyysaste/kk 2017-9/2020

Vuosi	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
2017	17,6	16,9	16,1	15,8	14,6	15,5	15,4	13,5	12,7	13,2	13,6	15,1
2018	14,3	13,9	13,6	12,8	11,1	12,1	12,4	10,6	9,9	10,6	10,9	12,4
2019	11,5	11,7	11,8	11,1	10,2	11,1	11,5	9,3	9,0	9,4	10,1	12,6
2020	11,6	11,8	13,3	16,7	14,9	16,3	15,8	12,8	11,7			

Työllisyyskatsaus työvoimasta ja työttömistä työnhakijoista syyskuussa 2017-2020

	Työ- voima	Työttö- mien työnhaki- joiden osuus% työvoi- masta	Työttö- mät työnhaki- kijat yh- teensä	Mie- het	Nai- set	Alle 20 v	Alle 25 v	Yli 50 v	Pit- kaik, työt- täm.	Vam- maiset ja pitkä- aik. sai- raat	Avoi- met työ- paikat
9/2020	4203	11,7	491	279	242	16	53	196	138	63	42
9/2019	4234	9,0	380	222	158	12	42	158	108	54	53
9/2018	4084	9,9	403	223	180	9	36	183	114	67	35
9/2017	4132	12,7	524	300	224	21	68	234	180	86	37

Iin työttömyysaste verrattuna Pohjois-Pohjanmaan ja Oulunkaaren seutukunnan tilanteeseen vuosina 2017-2020 syyskuun tilanteen mukaan

Työttömyysaste %	9/2017	9/2018	9/2019	9/2020
Pohjois-Pohjan- maa	11,6	9,5	9,2	11,8
Oulunkaaren sk	13,8	10,4	9,4	12,3
Ii	12,7	9,9	9,0	11,7

Avoimet työpaikat lissä syyskuussa 2017-2020

	9/2017	9/2018	9/2019	9/2020
Pohjois-Pohjan- maa	2751	3260	4269	4208
Oulunkaaren sk	95	115	144	134
Ii	37	35	53	42

2.2.2 Työllisyyden edistäminen

lissä suurin työllistäjä on julkinen sektori, kunta ja Oulunkaaren kuntayhtymän sosiaali- ja terveystyö. Yritys- sektorilla suurin työllistäjä on kaupanala. Uudet työpaikat syntyvät mikro- ja pk-yrityksiin. Työmatkajenpendelöinti lin ja Oulun välillä on voimakasta. Vuonna 2019 listä Oulussa kävi töissä n. 1300 henkilöä ja Oulusta lissä n. 600 henkilöä. Pendelöinti osoittaa, että Oulun työllisyystilanteella on merkitystä myös lin alueen työllisyyteen.

Kuntien vastuu pitkäaikaistyöttömyydestä on taloudellisesti merkittävä. Kunnat ovat maksaneet vuoden 2015 alusta lukien työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yli 300 päivää saaneiden henkilöiden työmarkkinatuen kustannuksista 50 % ja yli 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta 70 %. Kunnan työllistämispalvelut koordinoivat, seuraavat ja kehittävät työttömien aktivointiin ja työllistymisen edistämiseen liittyviä palveluita ja toimintoja yhteistyössä sidosryhmien kanssa ensisijaisesti pitkään työttömänä olleiden työnhakijoiden ja työttömien nuorten työelämävalmiuksien lisäämiseksi. Kunnan työllistämispalveluihin kuuluvat mm. kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, työpajatoiminta, työhönvalmennus sekä työllistämistoimintaa harjoittavien yhteisöjen ja yritysten tukeminen pitkään työttömänä olleiden henkilöiden ja nuorten työllistämiseksi työllistämisen kuntalisällä ja liRekry-tuella. Työllistämishankkeilla kehitetään uusia toimintamalleja edistämään erityisesti pitkään työttömänä olleiden henkilöiden ja nuorten työllistymistä.

Kunta työllistää palkkatuella ensisijaisesti pitkäaikais- ja osatyökykyisiä työttömiä ja alle 30-vuotiaita työttömiä, joita uhkaa pitkäaikaistyöttömyys tai syrjäytyminen työmarkkinoilta. Työ- ja elinkeinotoimisto harkitsee tapauskohtaisesti, milloin työnhakijan sijoittumista työhön voidaan edistää myöntämällä palkkatukea. Palkkatuetun työn tulee parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa ja työmarkkina-asemaa sekä edistää pitkään työttömänä olleen pääsemistä avoimille työmarkkinoille.

lin kunta on ollut mukana Oulun kaupunkiseudun työllisyyskokeiluun hakeutumisessa. Vuodelle 2020 käynnistetäväksi suunniteltu kuntakokeilu siirtyy alkamaan vuoden 2021 alussa. 30.6.2023 kestävä kuntakokeilu tavoitteena on lisätä työllisyyspalveluiden vaikuttavuutta ja sujuvuutta yhdistämällä uudella tavalla valtion ja kuntien työllisyyspalveluita. Kuntakokeilussa Te-toimistosta kuntien palveluiden piiriin siirtyvät kaikki alle 30-vuotiaat ja yli 30-vuotiaat Kelan työttömyysetuutta saavat, maahanmuuttajat ja vieraskieliset työnhakijat. Kuntakokeiluun osallistuessaan kunnat sitoutuvat kehittämään myös omia palvelujaan yhteistyössä muiden toimijoiden mm. sosiaali- ja terveystyöpalveluiden ja yrityspalveluiden kanssa.

Palkkatuella työllistetyt henkilöt vuosina 2017-2019 ja 1-9/2020

	2017	2018	2019	1-9/2020
lin kunta	98	95	89	67
Oulunkaaren sk (li)	25	15	24	17
Yht. henkilöitä	123	110	113	84

Muut työllistymistä edistävässä toimenpiteissä olleet henkilöt vuosina 2017-2019 ja syyskuun loppuun mennessä 2020

	2017	2018	2019	9/2020
Työkokeilu	22	23	19	4
Kuntouttavatyötoiminta	70	63	62	45
Yht.	92	86	81	49

Kunta työllistää vuosittain talousarvioissa vahvistettujen määrärahojen puitteissa koululaisia kahden viikon ajaksi (60 h) omiin ja Oulunkaaren kuntayhtymän toimipisteisiin sekä tukee yrityksiä ja yhteisöjä iiläisten nuorten kesätyöllistämiseksi myöntämälle avustusta työllistämiseen KesäRekry-setelin muodossa ja tukemalla nuorten kesätyöttömyyttä. Koronatilanteen vuoksi vuonna 2020 nuorten kesätyöllistämistä kunnan ja Oulunkaaren kuntayhtymän yksiköissä ei toteutettu.

Koululaisten kesätyöllistäminen vuosina 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
Kunta	120	116	109	0
Yrityksille ja yhteisöille myönnetty kesäseteli	90	94	102	93
Kesäyrittäjyystuki	1	5	1	4
Yhteensä	211	219	212	97

2.3. Maankäyttö ja asuntorakentaminen

lin kunnan tavoitteena on positiivinen väestönkehitys sekä vireä ja monipuolinen elinkeinorakenne. lin kuntasstrategiassa 2025 ja maapoliittisessa ohjelmassa 2018-2022 asetettujen tavoitteiden toteutumiseen varaudutaan maankäytön suunnittelulla ja maa-alueiden hankinnalla. Elinkeino toiminnalle kaavoitettuja aluevarauksia on noin 45 ha. Teollisuustontteja on hyvin tarjolla ja kaupalliselle toiminnalle suunnattujen tonttien osalta tarjontaa monipuolistetaan Pentinkankaan alueen osayleis- ja asemakaavamuutoksilla. Asuinrakentamiselle varattuja asemakaava-alueita on eri puolilla kuntaa. Asuintontteja on tarjolla muun muassa Liesharjun ja Illinsaaren (Saarenrinteen) alueella. Omakotitonttien osalta tonttivaranto riittää tämän hetken näkymien mukaan useiden vuosien tarpeisiin. Tulevissa kaavahankkeissa asuintonttien tarjontaa on kuitenkin syytä monipuolistaa ja lisätä esimerkiksi kerrostalotonttien tarjontaa. Maanhankintaan vuoden 2021 talousarvioon varataan 100 000 euron määräraha, ja kunta jatkaa neuvotteluja maankäyttösopimuksista ja mahdollisista maanhankinnoista. Maanhankinnan painopistealueita ovat osayleiskaavassa esitetyt taajaman laajenemisaalueet, Pentinkankaan alue ja Etelä-lilaakson alue.

Vuoden 2021 merkittävimmät kaavahankkeet ovat jo tällä hetkellä vireillä olevat lin strateginen yleiskaava 2040, Pentinkankaan osayleis- ja asemakaavan muutos, Karhun osayleiskaavan tarkistaminen ja asemakaava sekä Timpurintien asemakaava. Lisäksi vireillä on tuulivoimayleiskaavoja sekä pienialaisia asemakaavan tarkistuksia.

3. TALOUDELLINEN TILANNE JA KEHITYSNÄKYMÄT

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne ja kuntatalouden kehitysnäkymät

(Lähde: VM, syksy 2020; Kuntaliitto, Punakallio)

Vuoden 2020 bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 4,5 %, koska Suomen talous on heikentynyt kolme vuosineljännestä peräkkäin. Talouden tuotanto oli vuoden 2020 toisella neljänneksellä noin 6,5 % pienempi kuin vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä. Covid-19-pandemia on aiheuttanut pääosin talouden syöksyn alaspäin. Pandemia kuritti myös Suomen taloutta keväällä. Kylläkin ennakkotietojen mukaan vähän vähemmän kuin kumpi paneitamme muualla Euroopassa. Suomen talous oli kuitenkin ajautunut taantumaan jo ennen kuin pandemia, sen etenemiseen liittyvä epävarmuus ja pandemian leviämistä hillitsevät sulkutoimet iskivät ulkomaan kauppaan, yritysten tuotantoon ja investointeihin, työllisyyteen ja kotitalouksien kulutukseen.

Koronapandemia ja sen taloudelliset vaikutukset ovat heiluttaneet kuntatalouden ennustetta viime kuukausina merkittävästi. Kun vielä viime syksynä ennakoitiin, että kuntatalous saa tilikauden tuloksen kuluvana vuonna täpärästi plussalle niin keväällä laajentunut koronaepidemia muutti näkymät kokonaan. Kevään kuntatalousohjelmassa ennakoitiin, että kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos laskee -1,3 miljardiin euroon ja toiminnan ja investointien rahavirta -3,3 miljardiin euroon.

Talouden toipuminen kuluvan vuoden loppupuolelta alkaen on hidasta taloudenpitäjien alhaisen luottamuksen sekä epävarmuuden kasvun seurauksena. Alkuvuoden talouden pysähdysten jälkeen talous toipuu asteittain. Nopeimmin palautuu yksityinen kulutus, mutta yksityisten palveluiden kulutuksen kasvu jää edelleen vaisuksi. Asuinrakentamisen väheneminen huonontaa investointien toipumista. Vienti ja teollisuustuotanto kärsivät globaalin pandemian jatkumisesta ja kääntyvät kasvuun vasta ensi vuoden puolella.

Julkisen talouden alijäämä kasvaa kuluvana vuonna 18 mrd. euroon ja julkisyhteisöjen velka n. 70 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Lähivuosina julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino pienenee, kun talous elpyy ja monet hallituksen päättämät koronapandemiaan liittyvät väliaikaiset tukitoimet päättyvät. Julkinen talous pysyy kuitenkin tuntuvasti alijäämäisenä ja velkasuhde jatkaa kasvuaan.

Velkasuhteen kasvun pysäyttäminen suhteessa BKT:hen on vastuullisen julkisen taloudenpidon lähtökohta ja pääministeri Marinin hallitus on päättänyt ohjelmasta, joka viimeistelemällä ja toimeenpanemalla tämä saavutetaan 2020-luvun aikana. Lisäksi pitää tukea yhteiskunnassa meneillään olevaa globaalia murrosta, jonka ajureina ovat väestörakenteen muutos, ilmastonmuutos ja uusi teknologia. Toimet, jotka tukevat työllisyyttä, oppimista, osaamista, investointeja, tuottavuutta ja kilpailukykyä ovat avainasemassa tukemassa julkisen tuotannon taloutta, vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

3.2. Kuntatalous

(Lähde: VM, Syksy 2020)

Vuoden 2019 kuntien tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalouden tunnusluvut heikkenivät jo ennen koronapandemiaa. Tilinpäätöksissä toimintakate heikkeni noin 1,3 mrd. euroa ja vuosikate 0,3 mrd. euroa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen 2018. Vaikka kuntien talouden keskeiset tunnusluvut heikkenivät, verorahoitus kehittyi myönteisesti. Kuitenkin kuntatalouden lainakanta jatkoi kasvuaan 2,5 mrd. eurolla ja tilinpäätöksissä oli lainakanta noussut 21,9 mrd. euroon. Myös kuntakonsernien vuosikate heikkeni entisestään ja lainakanta kasvoi merkittävästi.

Kevään 2020 koronakriisi vaikeutti kuntien jo ennestään vaikeaa tilannetta. Koronapandemia on vaikuttanut voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä kuntatalouteen. Merkittävä

vaikutus koronapandemialla pelätään olevan kuntien lähivuosien verotuloihin. Akuutissa kriisissä valtion tuki kunnille on ollut välttämätöntä peruspalvelujen turvaamiseksi ja koronapandemiasta aiheutuneiden muutosten tasoittamiseksi. Pidemmällä aikavälillä tulee kiinnittää huomiota rakenteellisiin uudistuksiin, joilla voidaan korjata tulo- ja menokehityksen epätasapaino ja turvata peruspalvelujen yhdenvertainen saatavuus koko maassa.

Valtio on huomionnut kunnille pandemiasta aiheutuneet tulojen vähennykset ja menojen lisäykset. Vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa päätettiin kattavasta, noin 1,4 mrd. euron toimenpidekokonaisuudesta, jolla helpotettiin koronapandemiasta ja siihen liittyvistä rajoitustoimista johtuvia kuntien talouden haasteita. Lisäksi kuntia on tuettu valtionavustuksilla. Lisäksi syksyn budjettiriihessä on hallitus päättänyt lisätä kuntien tukea vuodelle 2020 vielä 600 milj. eurolla. Lisäyksestä 400 milj. euroa kohdistetaan kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen ja 200 milj. euroa sairaanhoitopiireille. Nämä esitykset sisältyy syksyn lisätalousarvioon.

Kuntatalous vahvistuu vuonna 2020 selvästi, kun vertailuvuotena on kuntatalouden kannalta heikko vuosi 2019. Kuitenkin kuntien lainakannan odotetaan lisääntyvän yli miljardilla eurolla. Vuoden 2021 kuntatalouden tilikauden tulos painuu nollan tuntumaan ja rahoitusjäämä kaksi miljardia euroa alijäämäiseksi. Kuntien investoinnit pysyvät korkealla tasolla. Tarkastelussa kuntien taloutta keskipitkällä aikavälillä näyttää, että kehitys pysyy samalla uralla ja velkaantuminen kiihtyy. Talouden sopeutuspaaine on suuri kaikissa kuntakokoryhmissä.

Koronapandemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat olleet hyvinkin erilaisia johtuen muun muassa kuntien erilaisista tulorakenteista, elinkeinorakenteista, palvelurakenteista, koronatapausten määrästä ja maantieteellisestä sijainnista. Työllisyyden ja yritystoiminnan näkökulmasta pandemian alkuvaiheessa keväällä 2020 vaikutukset kohdistuivat erityisesti kuntiin, joiden elinkeinorakenteessa palvelu-, logistiikka-, tapahtuma- ja matkailualan merkitys on suuri, toisin sanoen suuriin kaupunkeihin sekä pienempiin matkailusta riippuvaisiin kuntiin.

Valtio on tukenut kotitalouksia, yrityksiä ja kuntia suoraan useilla toimenpiteillä vuoden 2020 aikana annetuissa lisätalousarvioissa. Tukitoimenpiteillä pyrittiin turvaamaan työllisyyden, taloudellisen toimeliaisuuden sekä peruspalvelujen järjestämisen edellytykset kaikissa kunnissa sekä huolehtimaan kunnille suunnatun tuen osalta siitä, että tuki kohdistuisi mahdollisimman hyvin juuri niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin koronakriisi vaikutti voimakkaimmin.

VM:n kuntatalousohjelma on laadittu vuotta 2021 koskevan valtion talousarvioesityksen (TAE) valmistelun yhteydessä. Laadittu ohjelma tarkentaa keväällä 2020 julkaistua, vuosia 2021–2024 koskevaa kuntatalousohjelmaa. Kuntatalouden tilaa ja hallituksen toimenpiteiden vaikutuksia kuntien talouteen kuvataan ohjelmassa uusimman käytössä olevan tiedon pohjalta. Hallituksen toimenpiteiden vaikutuksia on arvioitu ohjelmassa niiltä osin kuin toimenpiteistä on olemassa hallituksen päätökset ja toimenpiteiden vaikutukset ovat tiedossa. Kuntatalousohjelma syventää talousarviovalmistelun kuntataloutta koskevaa arviointia. Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa.

3.3. Vero- ja maksuperustemuutosten vaikutus kuntatalouteen

Kunnallisvero

Ansiotuloveroperusteisiin tehdään v. 2021 hallitusohjelman mukaisesti indeksitarkistus ansiotasoindeksin muutosta vastaavasti. Progressiivisen tuloveroasteikon euromääräisiä rajoja korotetaan ja sen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 60 milj. eurolla v. 2021. Työtulovähennyksen korotuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 72 milj. eurolla v. 2021 ja perusvähennyksen korotuksen 40 milj. eurolla v. 2021.

Asuntolainan korkovähennysoikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan vuosina 2021–2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että v. 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Muutoksen arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa 5 milj. eurolla v. 2021.

Työsuhdematkalipun verovapaata osuutta korotetaan ja verotusta yksinkertaistetaan. Täyssähköautojen vapaan autoedun ja käyttöedun verotusarvoa alennetaan määräaikaisesti vuosina 2021—2025. Sähköautojen latausetu vapautetaan verosta määräaikaisesti vuosina 2021—2025. Työsuhdetulkintapöytäkirja säädetään verovapaaksi. Joukkoliikenteen osuus työsuhteetuna tarjottavasta liikkumispalvelupaketista rinnastetaan verovapaaseen työsuhdematkalippuun. Liikenteen työsuhte-etujen muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 7 milj. eurolla v. 2021.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi. Huojennuksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 2 milj. eurolla v. 2021. Lisäksi vuosina 2020—2023 voimassaolevat irtaimen käyttöomaisuuden korotetut poistot vaikuttavat ajanjaksolla kunnallisverotuloja alentavasti. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 3 milj. eurolla vuoden 2021 osalta. Vuonna 2020 toteutetun verotuksen maksujärjestelyjen ehtojen huojennuksen seurauksena kunnallisverotulojen kertymääsiirtyy vuodelta 2020 arviolta 98 milj. euroa vuosille 2021 ja 2022.

Yhteisövero

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi yritysten tutkimus- ja kehittämis-toimintaan liittyvästä tutkimusyhteistyön lisävähennyksestä vuosina 2021—2024. Muutos ei aiheuta verotulomenetyksiä kunnille koska yhteisöveron jako-osuuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esityksen verotulo kunnille on neutraali. Koronavirustilanteen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilanteen helpottamiseksi v. 2020 voimaan tulleen maksujärjestelyhuojennuksen päättymisen arvioidaan kasvattavan valtion yhteisöverokertymää 4 milj. eurolla vuonna 2021. Osana koronaviruspandemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2020. Yhteisöverokertymän jaksotuksesta johtuen muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2021 edelleen n. 60 milj. eurolla. Yhteisöveron jako-osuuteen tehdään 10 prosentti-yksikön määräaikainen korotus edelleen vuodelle 2021. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää v. 2021 n. 510 milj. eurolla ja v. 2022 n. 40 milj. eurolla.

Osana hallituksen työllisyystoimia varhaiskasvatusmaksuja alennetaan nettomääräisesti vuositasolla 70 milj. eurolla. Kunnille tämä kompensoidaan korottamalla yhteisöveron jako-osuutta 2 prosenttiyksiköllä. Tämän arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöveron kertymää v. 2021 n. 102 milj. eurolla. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennyksestä vuosina 2021—2024. Muutos ei aiheuta verotulomenetyksiä kunnille koska yhteisöveron jako-osuuksia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esityksen verotulovaikutus kunnille on neutraali. Koronaviruspandemian vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneiden yritysten tilanteen helpottamiseksi vuonna 2020 voimaan tulleen maksujärjestelyhuojennuksen päättymisen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöverokertymää 4 milj. eurolla v. 2021.

Kiinteistövero

Ilm. kunta korottaa kiinteistöveroja maltillisesti vuoden 2021 verotukseen. Aikaisemmin voimaoleviin kiinteistöveroprosenttien raja-arvoihin ei tule muutoksia ensi vuodelle.

Valtionvarainministeriöllä on meneillään hanke rakennusten arvostamisjärjestelmän uudistamiseksi kiinteistöverotusta varten (VM152:00/2017). Tilastokeskus vastaa toteutuksesta, jossa on mukana myös Kuntaliitto ja Verohallinto. Verotuksen uudistamisen tarkoituksena on lisätä kiinteistöverotuksen oikeudenmukaisuutta. Kiinteistöverouudistus tulee voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa vuonna 2021.

Kuntien valtionavut

Kuntien ensi vuoden valtionosuuslaskelmia on päivitetty useaan kertaan. Viimeisin päivitys on marraskuulta, kun

Kuntaliitto päivitti vuoden 2021 valtionosuuslaskelman vuoden 2019 verotuksen valmistumisen jälkeen. Marraskuun päivityksessä on otettu huomioon vuodelle 2021 tehdyt koronatukipäätökset, vuoden 2019 verotiedot tulopohjan tasauksessa ja uusimmat laskentatiedot mm. koulutustaustakertoimessa. Kotikuntakorvauksia ei vielä marraskuussa ole päivitetty.

Valtiovarainministeriö päivitti vuosien 2020-2024 valtionosuuslaskelmat syksyn 2020 kuntatalousohjelman julkaisun yhteydessä VM (5.10.2020).

Kuntaliitto päivitti vuoden 2021 ennakollisia kuntakohtaisia valtionosuuslaskelmia 4.9.2020. Valtionosuus koostuu kahdesta osasta, valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kuntaliiton ennakkolaskelman (26.6.2020) mukaan kuntien valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset vähenevät 370 miljoonaa euroa (-3,6 %; -67 €/asukas) vuodesta 2020 vuoteen 2021.

Kunnille myönnetään valtionosuutta 7 570 miljoonaa euroa ja verotulomenetysten korvauksia 2 325 miljoonaa euroa vuonna 2021. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta. Kirjanpidossa korvaukset kuitenkin kirjataan valtionosuuksiin ja eritellään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Täten kirjanpidon mukainen valtionosuus on yhteensä 9 895 milj. euroa vuonna 2021 (10 264 milj. € vuonna 2020).

Sekä vuoden 2020 että 2021 valtionosuusmaksatukseen vaikuttaa vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa (9.4.2020) päätetty ja 5. lisätalousarviossa (3.9.2020) tarkistettu koronavirusepidemiaan liittyvä veronmaksulykkäysten aiheuttamien verotulomenetysten tilapäinen korvaus, joka lisää valtionosuutta 118 milj. € vuonna 2020 ja vähentää valtionosuutta 123 milj. € vuonna 2021.

Ilman verotulomenetysten korvausten huomioon ottamista Kuntaliiton ennakkolaskelman mukaan "oikeat" valtionosuudet vähenevät 306 miljoonaa euroa vuodesta 2020 vuoteen 2021.

Valtionosuuden muutokseen vuodesta 2020 vuoteen 2021 vaikuttavat mm.

- Kustannustason muutoksesta johtuva indeksikorotus. Vuoden 2021 kustannustason muutos (+2,3 %) lisää valtionosuutta 166 milj. euroa.
- Automaattinen määräytymistekijöiden muutos lisää valtionosuutta 29 milj. euroa.
- Lakiin perustuva valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus (perustuen vuoden 2018 toteutuneisiin kustannuksiin) vähentää valtionosuutta -13,7 milj. euroa vuonna 2021.
- Tehtävien ja velvoitteiden muutokset lisäävät valtionosuutta 67 milj. euroa.

Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti nousee 0,12 prosenttiyksikköä ja on 25,63 % vuonna 2021 (25,51 % vuonna 2020 elokuusta 2020 alkaen). Valtionosuusprosentin nousu johtuu kunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden lisääntymisestä vuonna 2021. Tehtävien lisäyksestä aiheutuva kustannusten kasvu rahoitetaan hallitusohjelman mukaisesti täysimääräisesti (100 % valtionosuus), mikä osittain toteutetaan valtionosuusprosenttia korottamalla.

Lopulliset päätökset vuoden 2021 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2020 lopussa (edell. VM 30.12.2019 ja OKM 31.12.2019).

3.4. lin kunnan talous

lin kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Taseeseen oli kertynyt ylijäämää vuoden 2020 alussa 1,701 milj.euroa. Koko lin kunnan kuntakonsernissa ylijäämää oli 11,308 milj.euroa. lin kunta on pystynyt viime vuoden 2019 tilinpäätöksessä kattamaan investointimenoista vain 3,9 % tulorahoituksella ja sama tunnusluku vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 19,68 %. Vuoden 2021 talousarviossa vuosikate on 0,907 milj. euroa. Näin ollen vuosikate

kattaa investoinneista 22,1 % loppu katetaan lainan otolla. Investointinetto on talousarviossa 4,107 milj. euroa, josta lin vesiliikelaitoksen osuus on 0,870 milj. euroa. Tässä taloudellisessa tilanteessa kunta on varautunut ottamaan ensi vuoden aikana lisää pitkäaikaista lainaa 8,6 milj. euroa, jolla maksetaan aikaisemmin nostettuja lainoja 5,405 milj. euroa. Loppu lainan nostosta käytetään investointien rahoittamiseen.

Kuluvan vuoden talousarviossa ja toteumassa on nähtävillä, että kunnan talous pysyy vuoden 2020 talousarviossa ja odotetaan että alijäämä jäisi alle 2 milj. euron. Vuoden 2021 talousarvion loppusumma tulee olemaan heikompi kuin odotetaan tämän vuoden toteumaksi. Talousarvion 2020 tulosta parantaa talousarviovuodelle myönnetyt korona-avustukset. Kuntaliitto ennustaa, että vuoden 2020 verotulot kasvavat 1,2 % edellisen vuoden toteutuksesta. Ensi vuodelle kunta on korottanut kunnallisveroprosenttia 0,25 %-yksikköä sekä kiinteistöveroja. Yhteensä verojen korotus vaikuttaa noin 0,600 milj. euroa kunnan verotuloihin. Kaikesta huolimatta kuntaliitto arvio kunnan verotulojen vähenevän 0,4 %. Näin ollen verotuloja odotetaan kertyvän yhteensä 35,660 milj. euroa veroprosenttien korotuksen jälkeen. Valtionosuuksien yhteenlaskettu euromäärä on kuntaliiton ennusteen mukaan 30,609 milj. euroa, joka on asukasta kohti laskettuna 3109 e/asukas. Valtionosuudet laskevat 2,1 % vuoteen 2020 verrattuna.

Vuoden 2021 talousarvion laadinnassa on otettu huomioon varhaiskasvatuspalveluiden kysynnän kasvu. Opetuspalveluiden oppilasmäärän kasvu lisää paineita menojen nostoon. Myönnettyt korona-avustukset vaikuttavat opetuspalvelujen kehittämiseen myönteisesti ja avustuksella voidaan helpottaa koronaepidemiasta aiheutuneita oppimisvaikeuksia esimerkiksi tukiopetuksella. Lisäksi opetuspalveluihin vaikuttaa jo ensi elokuusta alkaen laajennettu oppivelvollisuus. Menojen kasvun hillitsemiseksi palveluverkkotyöryhmä on esittänyt varhaiskasvatuksen ja opetuspalvelujen palveluverkon tarkastelua suunnitelmakaudella.

Talousarvion käyttötaloustulot on arvioitu nousevan 5,2 % ja käyttötalousmenojen nousuksi on arvioitu 2,4 %. Verotulojen ja valtionosuuksien kasvuprosentti on verrattuna edellisen vuoden talousarvioon 2,9 %. Kaikki kunnan tulot yhteenlaskettuna ovat 74,3 milj. euroa (nousu 3,2%) ja menot ovat 73,4 miljoonaa euroa (nousu 2,4%) eli kunnan menot katetaan tulorahoituksella. Suurin osa investoinneista ja pitkäaikaisten lainojen lyhennykset katetaan lainarahoituksella.

3.5. lin kunnan kuntastrategia vuoteen 2025

Strategia määrittää lin kunnan kehittämisen suuntaviivat lähivuosiksi. Visio ja päämäärät kuvaavat tulevaisuuden tahtotilaa eli sitä millaiseksi lin halutaan kehittyvän. Strategiatyössä on tehty valintoja eli etsitty ja valittu keinoja, joilla visio ja päämäärät tullaan saavuttamaan. Strategiaa tarvitaan muuttuvassa toimintaympäristössä. Strategia luo pohjan kunnan johtamiselle ja kehittämiselle. lin kunnanvaltuuston asettamat linjaukset ja tavoitteet tehdään todeksi luottamushenkilöiden ja viran-haltijoiden päätösten sekä henkilökunnan työn kautta.

Strategia huomioidaan talousarviokäsittelyssä kaikissa lautakunnissa ja johtokunnissa. Strategian saavuttamiseksi ovat kaikki toimielimet nostaneet omasta toiminnastaan mittareita strategian tavoitteiden saavuttamiseksi.

lin kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 19.3.2018 § 24.

Kuntalain mukaan kuntastrategia on käsiteltävä valtuustokausittain. Seuraava kuntastrategia tulee valtuuston käsiteltäväksi keväällä 2022.

PÄÄMÄÄRÄT

1. Mahdollistava ja rohkea lii: Yritysten liikevaihto ja uusyrityspäätantasta ovat kasvussa Keinit
 - 1.1. Nopeat yhteydet: Liikenne- ja viestintäyhteydet ovat maan huippua.
 - 1.2. Rohkaiseva maankäyttö: lissä kaavoitetaan reippaasti.
2. Viihtyisä koti: Kuntalaiset kokevat elämänsä hyväksi ja kunnan väkiluku kasvaa.
 - 2.1. Terve elämä: Ympäristö ja tarjonta kannustavat toimintaan.
 - 2.2. Meidän lii: Yhdessä tekeminen on iiläinen elämäntapa.
3. Vahva kunta: Talous on tasapainossa ja henkilöstö sitoutunutta.
 - 3.1. Kestävä konsernitalous: Kunta kasvaa kehittämällä.
 - 3.2. Osallistuvat kuntalaiset: Aito kuuleminen ja yhdessä tekeminen vahvistavat kuntaa.
 - 3.3. Osaavat tekijät: Kuntaa johdetaan tiedolla.

3.6. Meidän lii Hyvinvointi -malli

Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä alueellaan. Kunnan on seurattava asukkaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain.

lin kunta on allekirjoittanut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen, jossa sitoudutaan edistä-mään ja kehittämään pohjoispohjalaisten ihmisten hyvinvointia. Sopimus koskee vuosia 2019-2025.

Hyvinvointikertomus sisältää eri hallinnonalojen raportin kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä hyvinvointisuunnitelman tulevista toimenpiteistä. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen mukaan kuntalaisten osallisuus, toimijuus ja vaikuttaminen ovat hyvinvointijohtamisen lähtökohta. lin hyvinvointisuunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit perustuvat kuntalaisten hyvinvointityöpaajoissa esiin tullessiin iiläisten ihmisten kokemuksiin hyvinvoinnista, hyvästä arjesta ja elämästä. Kunnan asukkaiden hyvinvointia käsitellään ikäryhmittäin.

Vuoden 2019 alusta lin kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen Hyte -työryhmänä on toiminut lin kunnan johtoryhmä, jossa jäseninä ovat kaikki toimialajohtajat sekä Oulunkaaren kuntayhtymän ja lin Micropoliksen edustajat. Hyte -työryhmä johtaa kunnan hyvinvointityötä, joka perustuu lakiin, kuntastrategiaan, kunnanhallituksen

hyväksymään Meidän li -hyvinvointimalliin sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimukseen.

Hyvinvoinnin edistäminen kuuluu kaikille. Se on kaikkien toimialojen ja toimijoiden asia. Hyvinvointityötä tehdään yhteistyössä järjestöjen, yritysten sekä muiden hyvinvointiverkostotoimijoiden kanssa. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on nostettu jokaiselta toimialalta lin kunnan talousarvioon ja niiden toteutumista seurataan talousarvion raportointiaikataulussa vuosittain. Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamisessa on otettu huomioon eri ikäryhmät: iiläiset lapset ja nuoret, työikäiset, vanhukset sekä erityisryhmät.

3.7. Omistajapolitiikka ja ohjaus

Kunnan omistajapolitiikka on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikan tavoitteena on tukea kunnan strategian toteutusta. Omistajapolitiikka määrittelee missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Samalla määritellään omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet, pääoman käytön ja palvelutuotannon tuotantovälineiden hankinnan periaatteet sekä se, kuka omaisuuden käytöstä vastaa ja miten omaisuuden hallinnan johtaminen ja raportointi on järjestetty.

Valtuusto päättää kunnan omistajapoliittisista linjauksista. Linjaukset ovat toimintaa suuntaavia ja näin ollen suhteellisen pysyviä. Omistajapoliittisia linjauksia voidaan täydentää esimerkiksi kunnan maapoliittisessa ohjelmassa tai asuntostrategiassa. Omistajapoliittisia ratkaisuja sisältyy muun muassa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaan ja yksittäisiin investointipäätöksiin.

Omistajaohjaus ja -valvonta kuuluu valtuustolle, toimeenpano hallitukselle sekä valvonta tarkastuslautakunnalle. Toimihenkilöorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kunnanjohtajalle. Kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet. Henkilöiden ja toimielinten työn- ja vastuunjako sekä raportointijärjestelmät on määriteltävä yksiselitteisesti. Yhteistyö ja sitoutuminen tavoitteisiin ovat ehdoton edellytys kunnan menestykselle.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt omistajapoliittiset linjaukset kokouksessaan 12.9.2016 §71.

Omistajapoliittiset tavoitteet 2021

1. Käynnistetään vuokra-asuntotuotannon uudistaminen suunnitelman mukaan
2. Kunnan omistamat vuokra-asuntojen omistus ja toiminta keskitetään lin Vuokratalot Oy:öön
3. Tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä ja purkua jatketaan
4. Maanhankinnassa keskitytään raakamaan hankintaan lin keskustaajaman osayleiskaavassa sekä Asemakylän osayleiskaavassa osoitetuilta alueilta
5. Metsäomaisuuden inventointi / metsäsuunnitelman toimeenpano

4. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

4.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalaissa säädetään kuntien talousarvion rakenteesta. Kuntalain mukaan talousarviossa on käyttö-talous-, investointi-, tuloslaskelma- ja rahoitusosa. Sama rakenne on taloussuunnitelmassa ja tilin-päätöksen talousarvion toteutumisvertailussa. Iin vesiliikelaitos esittää erilliset talousarviot osana kunnan talousarviokirjaa. Liikelaitoksen luvut sisällytetään ja esitetään osana koko kunnan lukuja. Peruskunnan luvut ja sitovuustasot esitetään erikseen. Talousarviossa on koottuna talousarviovuoden ja suunnitelmakauden kehittämishankkeet ja projektit. Investointi- ja käyttötalousmäärärahoille on määritelty sitovuustasot. Tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on esitetty erikseen.

Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma ovat laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä suunnittelukaudella.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Iin kunnan määrärahat ovat pääosin bruttomääräisiä poikkeuksena Oulunkaaren sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissopimus, joka on nettomääräinen. Lisäksi Micropoliksen ja Lilaakson kanssa tehty elinkeinobudjetti on nettomääräinen.

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarvioita. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvontavälineitä. Talousarvioon tehtävistä sitovista määrärahamuutoksista päättää valtuusto. Kuntalain mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnan keskeisiä perusteita ovat kuntastrategian toiminnalle ja tavoitteille asetetut tavoitteet.

4.2 Talousarvion osat

4.2.1 Käyttötalousosa

Talouden ohjaaminen tapahtuu vuosittain tehtävällä talousarviolla ja suunnitelmakauden kattavalla taloussuunnitelmalla. Erilliset yhteistyösopimukset tehdään kunnan ulkopuolisten palvelutuottajien kanssa. Iin kunnan strategia vuoteen 2025 on talousarvion laadinnan pohjana, jonka perusteella laaditaan vuoden 2021 talousarvio. Lisäksi talousarvion laadintaa ohjaa Resurssiviisauden tiekartta, josta on valittu painopistealueiksi jätehuolto, materiaalien uudelleen käyttö ja jakamistalous. Lisäksi talousarvion laadintaa ohjaa Meidän lii –hyvinvointimalli.

Tuloarviot ja määrärahat osoitetaan vain niiden tehtävien suorittamisesta aiheutuvien menojen kattamiseen, joihin toimielin voi vaikuttaa. Näin ollen ns. vyörytys- ja muut laskennalliset erät eivät sisälly määrärahalla katettaviin menoihin. Kunnan palvelualueet hallinto, lautakunnat ja liikelaitoksen johtokunta vastaavat palveluprosessien laadukkaasta ja taloudellisesta toimivuudesta, jossa henkilöstön osaaminen ja motivoituminen korostuvat. Talousarvioon huomioidaan sisäiset käyttötalousmenot sekä kunnan ja liikelaitoksen väliset sisäiset maksut ja korvaukset sekä talousarvioon otetaan mukaan kaikki arvioitavissa olevat kalenterivuoden tulot ja menot bruttomääräisinä. Käyttötalousosasta euroina laskettuna noin puolet palveluista tuotetaan kunnan ja liikelaitoksen omana toimintana. Toisesta puolesta tehdään vuosittain palvelusopimukset ulkoisten tuotanto-organisaatioiden kanssa.

Tehtävän käyttötalousosaan otetaan tuloarviot tehtävälle varainhoitovuoden aikana suoritteiden luovuttamisesta saatavista tuloista ja muista lopullisesti tehtävälle kuuluvista tuloista. Lisäksi tehtävään budjetoidaan erikseen valmistus omaan käyttöön tulona, jos tehtävä valmistaa aktivoitavan hyödykkeen kunnan omaan käyttöön eikä valmistuskustannuksia budjetoida menonsiirtona tehtävän menoja vähentäen.

Muutoksena käyttötalousmenoihin verrattuna edelliseen vuoteen on, että poistot on kirjattu kiinteistöjen menoiksi, jotka laskutetaan osana sisäisiä vuokria sille toiminnolle, jonka käytössä kyseinen rakennus on.

4.2.2. Liikelaitoksen vaikutus kunnan talouteen

LIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Sitovuustarkastelu		Eliminoinnit		
	Kunnan tuloslaskel- maosa pl. liikelaitok- set	Liikelaitok- set yhteensä	Kunta	Liikelaito- s	Kunnan tuloslaskel- maosa ml. Liikelaitok- set
Toimintatuotot					
Myyntitulot, ulkoiset	2 014 104	1 738 600			3 752 704
Myyntitulot, sisäiset	2 652 252	154 162	-2 806 414	0	0
Tuet ja avustukset	1 577 504	2 120			1 579 624
Tuet ja avustukset, kunnalta	0	0	0		0
Maksutuotot	692 500	0			692 500
Muut toimintatuotot, sisäiset	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot, ulkoiset	2 021 207	300			2 021 507
Valmistus omaan käyttöön		6 000			6 000
Toimintatuotot ja omakäyttö yht.	8 957 567	1 901 182	-2 806 414	0	8 052 335
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-22 509 897	-378 622			-22 888 519
Palvelujen ostot, sisäiset	-2 723 970	-3 000	2 726 970	0	0
Palvelujen ostot, ulkoiset	-42 056 925	-453 715			-42 510 640
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	-79 444	0	79 444	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulkoiset	-3 561 884	-174 570			-3 736 454
Avustukset	-2 340 000	0			-2 340 000
Avustukset, liikelaitoksille	0			0	0
Muut toimintakulut, ulkoiset	-1 701 304	-13 010			-1 714 314
Muut toimintakulut, sisäiset	-3 286 867	0	3 286 867	0	0
Toimintamenot yhteensä	-78 260 291	-1 022 917	6 093 281	0	-73 189 927
Toimintakate	-69 302 724	878 265	3 286 867	0	-65 137 592
Verotulot	35 660 000				35 660 000
Valtionosuudet	30 608 955				30 608 955
Rahoitustulot ja -menot					0
Korkotulot, ulkoiset	1 010				1 010
Korkotulot, sisäiset	7 000			-7 000	0
Muut rahoitustulot, ulkoiset	57 000	2 000			59 000
Muut rahoitustulot, sisäiset	113 383			-113 383	0
Korkomenot, ulkoiset	-288 900	-700			-289 600
Korkomenot, sisäiset		-7 000	7 000		0
Korvaus peruspääomasta		-113 383	113 383		0
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-2 500				-2 500
Vuosikate	-3 146 776	759 182	3 407 250	-120 383	899 273
Poistot ja arvон alenumat					0
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 279 355	-455 600			-3 734 955
Varausten ja rahastojen muutokset	42 303	18 510			60 813
Tilikauden tulos	-6 383 828	322 092	3 407 250	-120 383	-2 774 869

Kun valtuusto on hyväksynyt kunnan talousarvion ja siinä olevan liikelaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, vahvistaa johtokunta liikelaitoksen talousarvion ennen talousarviovuoden alkua. Liikelaitoksen talousarvio on sitova valtuustoon nähden bruttoperiaatteella tulot, menot ja netto sekä liikelaitokseen sijoitetun pääoman korko kunnalle. Sitovista tavoitteista poikkeaminen edellyttää valtuuston päätöstä. Kunnanvaltuusto päättää liikelaitoksen investointien kokonaissumman.

4.2.3. Investointiosa

Investointiosassa ovat palvelualueittain tärkeimmät hankkeet erillisinä, pienet hankkeet on koottu hankeryhmiksi. Investointiosan määrärahan valtuusto hyväksyy hankeryhmittäin tai hankkeittain. Investointiraja on 10 000 euroa.

Jos investoinnin toteutuminen kohdistuu kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, ilmoitetaan investoinnin kokonaiskustannusarvio ja sen jaksotus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa toimielimelle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Investointiosaan budjetoidaan investointiin saatu rahoitusosuus, joka voi olla valtionosuutta tai muuta rahoitusosuutta. Rahoitusosuus budjetoidaan tuloksi sille vuodelle, jonka aikana oikeus tuloon arvioidaan syntyvän.

Investointiosaan budjetoidaan aktivoitujen pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnistä saatavat tulot.

4.2.4 Tuloslaskelmaosa

Lin kunnan tuloslaskelmassa (ns. virallinen tuloslaskelma) esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kunnan ja liikelaitosten ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat mm. henkilöstömenot ja hankinnat kunnan ja liikelaitosten ulkopuolelta. Virallisessa tuloslaskelmassa on peruskunnan lisäksi liikelaitokset, tuloksesta on eliminoitu pois kaikki kunnan ja liikelaitosten keskinäiset tulot ja menot.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kunnan tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden poistoihin. Tuloslaskelman välituloksena saatava toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tasapainoinen talous on edellytys kunnan kehitykselle.

Peruskunnan tuloslaskelma (ei sisällä liikelaitoksia)

	TP2019	TA2020**)	TA2021	TS2022	TS2023
Toimintatulot					
Myyntitulot	4 694 731	4 372 985	4 666 356	4 759 683	4 854 877
Maksutulot	984 447	691 527	692 500	706 350	720 477
Tuet ja avustukset	3 512 518	1 148 842	1 577 504	1 609 054	1 641 235
Muut toimintatulot	6 658 596	5 278 211	5 308 074	5 414 235	5 522 520
Toimintatulot yhteensä	15 850 292	11 491 565	12 244 434	12 489 323	12 739 109
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	10 000	10 000
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-18 443 277	-21 590 314	-22 509 897	-22 960 095	-23 419 297
Palvelujen ostot	-43 765 277	-43 536 269	-44 780 895	-45 676 513	-46 590 043
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 216 567	-3 604 032	-3 641 328	-3 714 155	-3 788 438
Avustukset muille	-2 284 043	-2 591 500	-2 340 000	-2 386 800	-2 434 536
Avustukset liikelaitoksille	-2 475 957	0	0	0	0
Muut toimintamenot	-5 533 525	-4 702 954	-4 988 171	-5 087 934	-5 189 693
Toimintamenot yhteensä	-75 718 646	-76 025 069	-78 260 291	-79 825 497	-81 422 007
Toimintakate	-59 868 354	-64 533 504	-66 015 857	-67 326 174	-68 672 898
Verotulot	33 885 988	34 240 000	35 660 000	35 500 000	36 192 000
Valtionosuudet	27 651 950	30 136 899	30 608 955	30 536 000	30 536 000
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot muilta	33 448	14 500	1 010	1 020	1 030
<i>Korkotulot liikelaitoksilta</i>	3 254	7 000	7 000	7 000	7 000
Muut rahoitustulot muilta	85 132	48 500	57 000	57 000	57 000
<i>Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta</i>	106 812	120 872	113 383	113 383	113 383
Korkomenot	-307 281	-274 450	-288 900	-291 789	-294 707
Muut rahoitusmenot	-15 671	-11 489	-2 500	-2 525	-2 550
Rahoitustulot ja -menot yhteensä	-94 306	-95 067	-113 007	-115 911	-118 844
Vuosikate	1 575 278	-251 672	140 091	-1 406 085	-2 063 741
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 871 311	-2 899 545	-3 279 355	-3 607 291	-3 968 020
Kertaluonteiset poistot	-29 799				
Arvonalentumiset			0		0
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot			0		0
Satunnaiset menot			0		0
Tilikauden tulos	-1 325 832	-3 151 217	-3 139 264	-5 013 376	-6 031 761
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-636 396	42 590	42 303	42 303	42 303
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	700 000				0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			0		0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 262 228	-3 108 627	-3 096 961	-4 971 073	-5 989 458

**)Ei sisällä määrärahamuutoksia

lin kunnan talousarvio 2021 sisältää laskelmat alla olevien veroprosenttien mukaan

	TP2018	TP2019	TA2020	TA2021
Tuloveroprosentti	21,25	21,25	21,25	21,50
Kiinteistöveroprosentit				
-vakituinen asuinrakennus	0,55	0,55	0,55	0,65
-muu asuinrakennus	1,10	1,10	1,10	1,20
-yleinen kiinteistövero	1,20	1,20	1,20	1,30
-voimalaitos	3,10	3,10	3,10	3,10
-yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00	0,00	0,00
-rakentamaton rakennuspaikka	3,00	5,00	5,00	6,00

Verotulojen kehittyminen Kuntaliiton verokehikon mukaan (Lokakuu 2020)

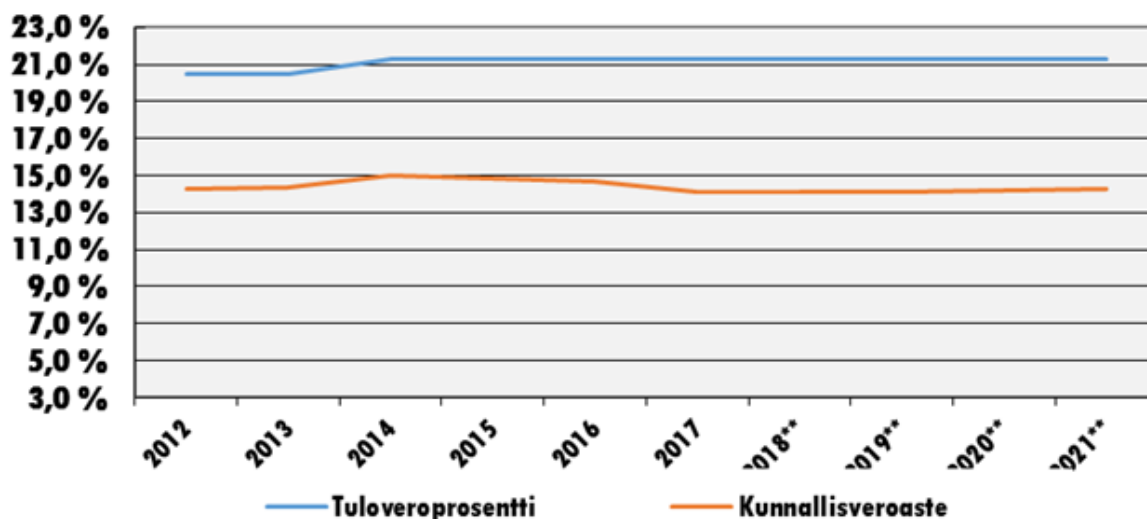
	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023	Muutos TA2020-TA2021 %
Verotulot	33 886	34 240	35 660	35 500	36 192	4,15 %
Kunnan tulovero	28 154	28 246	29 332	29 374	30 136	3,85 %
Kiinteistövero	4 279	4 457	4 543	4 543	4 543	1,93 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 453	1 537	1 785	1 583	1 513	16,14 %

	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Valtionosuudet	27 652	31 242	30 609	30 536	30 536

	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Verotulot	33 886	33 534	35 660	35 500	36 192
Valtionosuudet	27 652	31 242	30 609	30 536	30 536

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallis- veroaste						
						1 000 €
Verovuosi	TP2017	TA2018	TA2019	TA2020	TS2021	TS2022
Ansiotulot	185 508	189 923	194 124	198 809	203 162	189 923
Maksettava vero	26 247	26 860	27 426	28 245	29 050	26 860
Tulovero- prosentti	21,25 %	21,25 %	21,25 %	21,25 %	21,25 %	21,25 %
Kunnallis- veroaste	14,15 %	14,14 %	14,13 %	14,21 %	14,30 %	14,14 %
	7,10 %	7,11 %	7,12 %	7,04 %	6,95 %	7,11 %

*verotulot Suomen Kuntaliitto * valtionosuudet VM

4.2.5 Rahoitusosa

Rahoituslaskelmassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten sitä käytetään. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan suhteessa investointeihin ja lainanlyhennyksiin.

lin kunnan rahoituserät sisältävät ulkoiset tulot ja menot. Korkomenot ovat otettujen ja suunnitelmakaudella nostettavien lainojen korkomenoja.

Talousarvion tasapainoperiaatteen mukaan talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua, joka näkyy tuloslaskelmassa.

4.3 Sitovuus valtuustoon nähden

4.3.1 Sitovuustasot

PERUSKUNNAN JA LIIKELAITOKSEN TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
	SITO- VUUS	TALOUSAR- VIO 2021	TALOUSAR- VIO 2021
lin kunta		€	€
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Keskushallinto			
Yleishallinto	B	-1 696 494	16 000
Elinvoimapaalvelut			
Elinvoimapaalvelut	B	-580 210	0

Siitä: Micropoliksen ja lilaakson sopimus	N	-575 000	
Hallintopalvelut			
Hallinnon tukipalvelut	B	-1 714 866	168 311
Sosiaali- ja terveystalvelut			
Sosiaali- ja terveystalvelut	B	-34 109 952	0
Siitä: Oulunkaaren sopimus	N	-33 593 902	
Opetus- ja varhaiskasvatustalvelut			
Varhaiskasvatus	B	-8 496 760	447 965
Opetustalvelut	B	-16 356 919	878 020
li-Instituutti			
Hallinto	B	-163 047	15 900
Kansalaisopisto ja taidekoulu	B	-778 264	138 700
Vapaa-aika	B	-996 349	116 020
Kirjasto ja yleinen kulttuuritoiminta	B	-975 442	159 677
Hyvinvointi	B	-140 450	
Työllistäminen	B	-2 375 132	523 541
Kiinteistö- ja ympäristötekniset talvelut			
Yhdyskunta- ja ympäristötek. palv.hallinto	B	-293 149	4 770
Kiinteöstalvelut	B	-3 676 783	4 830 470
Maankäytön suunnittelu	B	-187 439	725 000
Ympäristötekniset talvelut	B	-1 706 197	104 500
Ateria- ja puhtautustalvelut	B	-3 837 765	4 005 560
Rakennustarkastus	B	-175 073	110 000
LIKELAITOKSET			
lin vesiliikelaitos	B	-1 022 917	1 895 182
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		-79 283 208	14 139 616
TULOSLASKELMAOSA			
VEROTULOT	B		35 660 000
VALTIONOSUUDET	B		30 608 955
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	B	-412 483	180 393
Keskushallinto			
-maanhankinta	B	-100 000	
-lijoen voimaloiden investoinnit	B	-10 000	
Sosiaali- ja terveystalvelut			
Rakennusten korjausinvestoinnit	B	-150 000	
Opetus- ja varhaiskasvatustalvelut/ Kulttuuri- ja muu sivistystoimi			

Uudisrakentaminen			
Haminan päiväkot	B	-1 800 000	
Korjausrakentaminen			
Koulu- ja päiväkotirakennusten korjaukset	B	-300 000	
li-instituutti			
Korjausrakentaminen	B	-50 000	
Teknisten palveluiden investoinnit			
Uusinvestoinnit			
Jakkukylän riippusilta	B	-385 000	275 000
Kunnan monitoimitila	B	-100 000	
Korjausrakentaminen			
Korjausrakentaminen	B	-617 000	
lin vesiliikelaitos	B	-870 000	

RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäyksestä	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		0
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		8 600 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-5 405 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-89 482 691	89 463 964

-18 727

N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

4.3.2. Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 § mukaan tilivelvollisiksi määritellään toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamasta tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuu-vapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Viranhaltijoiden kohdalla rajanveto on vaikeaa, koska laissa ei ole määritelty, ketkä ovat toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita. Iin kunnassa tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi on määritelty kunnanjohtaja, hal-

lintojohtaja, tekninen johtaja,, aterial- puhtauspalvelun johtaja, hyvinvointijohtaja, opetusjohtaja ja varhaiskasvatusjohtaja sekä vesiliikelaituksen johtaja. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain 31.1 §:n mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat, johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Lain mukaan tilintarkastajan on tilintarkastuskertomuksessa otettava kantaa siihen, voidaanko tilivelvolliselle myöntää vastuuvapaus. Tällöin tilintarkastajan on myös yksilöitävä asianomainen tilivelvollinen. Viime kädessä harkintavalta siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan katsoa olevan tilintarkastus-kertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

4.4 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 14 §:n mukaan kunnanvaltuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamista ja hallintaa, joilla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja niitä uhkaavia riskejä sisäiseen valvontaan kuuluu muun muassa sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on varmentaa sisäisen valvonnan toimivuus. Sisäisen valvonnan merkitys korostuu kunnan toiminnan tullessa monimuotoisemmaksi. Perusteista päätettäessä valtuusto ohjaa sitovasti kunnanhallitusta sen huolehtiessa kunnan sisäistä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kuntalain mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Perusteluissa voidaan myös todeta, että sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on voimassa, mitä kunnan hallintosäännössä on määrätty tai muutoin ohjeistettu.

Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä hallintosääntö, jossa on tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kuntalaissa on myös määrätty, että kunnan liikelaitosten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa johtokunta ja johtaja. Sisäisen valvonnan toteutumisesta ja riskienhallinnasta pitää tehdä selonteko tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomukseen.

Vastaavasti Kuntalain 123.1 § 4 kohta mukaan on tilintarkastajan tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Jotta tilintarkastaja pystyy todentamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tuloksellisuutta täytyy kunnanhallituksen, lauta- ja johtokuntien raportoida toimenpiteet.

lin kunnan riskien kartoitus ja priorisointi on otettu osaksi talousarvionlaadintaprosessia. Kartoituksen yhteydessä määritellään vastuuhenkilöt ja toimenpiteet riskien poistamiseksi tai pienentämiseksi. Riskienhallintatoimenpiteet raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Riskienhallinnan onnistuminen vaatii päämäärätietoista johtamista, joka konkretisoituu tehokkaana toimintana asioiden eteenpäin viemiseksi ja riittävällä viestinnällä. Koko kuntakonsernin tasolla onnistumisen edellytyksenä on konsernijohtamisen sitoutuminen asiaan. Kuntalaki edellyttää, että konsernitalinpäätöksen laadinnan yhteydessä tulee toimintakertomukseen sisällyttää tietoa riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

5. TALOUSARVIO

5.1. Kuntastrategia, tavoitteet

lin kuntastrategia vuosille 2018 – 2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 19.3.2018 §24.

Kunta kehittyä, mikäli suunta on selvä ja kaikki tietävät oman tehtävänsä matkalla. Tavoitteiden tulee olla

tarpeeksi korkealla, jotta ne haastavat ylittämään itsensä, ja toisaalta tarpeeksi käytännöllisiä, jotta ne on mahdollista saavuttaa. Tärkeintä on, että suunta on yhteisesti päätetty ja siihen sitoudutaan kaikilla tasoilla.

Kunnan kehityksessä on mukana kolme läpileikkaavaa teemaa. Ne ohjaavat arjen työtä kuten arvot kiinnittäen lin ympäröivään maailmaan omalla erikoistumisellaan.

1. sitoutuu kestäväan kehitykseen. Kunta toimii resurssiviisaasti paremman, puhtaamman ja eettisen yhteiskunnan nimissä
2. Palvelujen uudelleen järjestäminen digitalisaation avulla on osattu hyödyntää lissä. Kömpelöt ja aikaa vievät palvelurakenteet on muokattu yhteensopiviksi ja kuntalaisia laadukkaasti hyödyttäväksi palvelupoluiksi.
3. li on tunnettu kasvun keskus. liillä on vahva vetovoima, jota rakentavat avoin viestintä ja muutoksessa mukana oleva, luova ja kansainvälinen markkinointi. Elinkeinoelämän kehittäminen on mukana kaikessa päätöksenteossa ja menestyvät yritykset tukevat kunnan kasvua.

Kunnan tavoitteena on,

4. olla mahdollistava ja rohkea, mikä tarkoittaa, että lissä uskalletaan olla mukana muutoksessa. li tarjoaa elinkeinoelämälle puitteet toimia kestävästi osana globaalia taloutta. lissä on lupa kokeilla ja iiläiset yritykset ovat rohkeasti mukana kasvussa.
Tavoite: uusyrityspenustanta ja yritysten liikevaihdon kehitys kasvussa
Mittari: uusyrityspenustanta ja yritysten liikevaihto
5. olla viihtyisä koti, mikä tarkoittaa, että liissä on hyvä elää. Kunta on kuntalaisia varten. Kaikista pidetään huolta – naapureista, ympäristöstä ja yhteisestä hyvästä. Viihtyisät puitteet ja monipuolinen tekemisen tarjonta innostavat aktiiviseen elämään. Kaikkia kannustetaan hyvän elämän polulla. li on onnellisten asukkaiden koti
Tavoite: kuntalaisten kokemus hyvästä elämästä, nouseva positiivinen väestönnkasvu
Mittari: kuntalaisbarometrin hyvän elämän arviointi, tulo- ja lähtömuuttotilasto
6. olla vahva kunta, mikä tarkoittaa, että Kuntakonsernissa on terve talous ja kunta seisoo vahvalla osaamisen perustalla
Tavoite: talouden tasapaino ja sitoutunut henkilöstö

Mittari: ylijäämäinen tilinpäätös, parempityyhteisökysely

5.2. Strategiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

li 2025

Läpileikkaavat teemat ja tavoitetilat

Kunnan kehityksessä on mukana kolme läpileikkaavaa teemaa. Ne ohjaavat arjen työtä kuten arvot kiinnittäen lin ympäröivään maailmaan omalla erikoistumisellaan.

Kestävä kehitys

li sitoutuu kestäväan kehitykseen. Kunta toimii resurssiviisaasti paremman, puhtaamman ja eettisen yhteiskunnan nimissä. Paikalliset ratkaisut ja lähipalvelut tukevat aluetaloutta niin ruoan- kuin energiantuotannossakin. Hankinnoissa hyödynnetään paikallista osaamista. Rakentamista ohjaavat kestävät säännöt ja infra tukee kestäväa arkea. Liikkuminen on vähäpäästöistä. Vedet puhtaita. Turha kulutus karsitaan ja materiaalien osalta tehostetaan kiertoja. Muovittomuus on arkea. Kaikki osallistuvat ilmastotalkoisiin. Ilmastomuutokseen valmistaudutaan. li toimii

viisaasti.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Hallinto	Sähköiset kokoukset Siirtyminen postilähetysten frankeeraamisesta valmiiksi maksettuihin kuoriin Siirtyminen lappupohjaiseen tulostukseen (ts. ei makseta enää laitevuoria) Luovutaan käyttökuluiltaan kalliista pöytätulostimista, joiden tulostusmäärien seuranta on vaikeaa	Kaikkien toimielinten kokousmateriaalit toimitetaan sähköisesti Postituskulut pysyvät ennallaan tai vähenevät, vaikka palvelun tuottajat korottaisivat hintoja Kopioinnin vähentäminen	100 % kirjekuorten ja postimaksujen hinta 2020 < 2019 Vertailuluku saadaan vuoden 2020 kopiomääristä
Elinvoimapalvelut	Vihreän talouden edistäminen uusiutuvilla energioilla. Kiertotaloudesta liiketoimintaa ja työtä. Energiatieteiden parantaminen kuntakonsernissa. Resurssiviisas li ja Kiertotalouden tiekartta -töiden koordinoiti. Kysyntäjoukon edistäminen. Älyliikenne. Iijoen vesistöalueen yhteistyön koordinoiti. Paikallista-merkki. Kuntalaisten, yritysten ja yhdistysten osallistumisen aktivoiti, IlmastoAreena 2021 yhteiskunnan mukaan saamiseksi.	li toimii resurssiviisaasti ja kiertotaloutta hyödyntäen. Yritykset ovat mukana työssä: Paikallista-merkki + 20 %. Kiertotalousklusterissa +32 yritystä, joista 5 sitoutunut lihin ja joissa 3 uutta pysyvää työpaikkaa. IlmastoAreenan kävijätavoite 10 000 henkeä. Digitaaliset tapahtumat 10 kpl, aktiivisten digitapahtumien kumppanien määrä 25 kpl, IlmastoAreena-tapahtuman yhteistyökumppanien määrä 80 kpl, joista 50 % yrityksiä.	- kestävästä kehityksestä syntyvien työpaikkojen lkm - Paikallista-merkin yrityslkm, - Kiertotalousklusterin yritysten lkm:t - tavoitetaan 1000 kuntalaista mukaan ilmastotyöhön
Sosiaali- ja terveyspalvelut	Liikkumisessa hyödynnetään yhteiskäyttöautoja ja uudet yhteiskäyttöautot ovat mahdollisuuksien mukaan sähköautoja. Hyödynnetään etäyhteyksiä esim. kokouksissa ja muissa tapaamisissa aina, kun se on mahdollista. Jätteiden lajittelua ja kierrätystä vahvistetaan	Kokonaisajokilometrit eivät lisäänty ja yhteiskäyttöautojen osuus ajetuista kilometreistä lisääntyy. Mahdollisimman moni uusi yhteiskäyttöauto on sähköauto.	- yhteiskäyttöautojen ajokilometrit - sähköautojen lukumäärä
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	50-50 toiminta kouluilla ja varhaiskasvatuksessa. Jätteiden lajittelu ja kierrätys yksiköissä. Jatketaan kompostoinnin pilotteja	Kestävän kehityksen tavoitteiden sisäistäminen. Omien ja yhteisten toimien	- energian ja veden kulutus - kiinteistöjen käyttökulut

	kouluilla ja varhaiskasvatuksen yksiköissä. Kasvisruoan lisääminen ja markkinointi. Käyttötavaroiden kierrättäminen yksiköissä. Hanketoiminta kouluilla ja varhaiskasvatuksessa	vaikuttavuuden hahmottaminen ilmastotyössä. Luontoarvojen, lähiympäristön ja luonnon monimuotoisuuden arvostaminen. Kierrätyksen saaminen osaksi päivittäistä toimintaa yksilö – ja yksikkötasolla.	-Kestävän kehityksen ja ilmastotyön sisällyttäminen perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmiin -Tavarat kiertoon –järjestelmän käyttäminen -Seurataan hävikkiruoan määrää yksiköittäin - Innovaka –hanke varhaiskasvatuksessa toteutuu hankesuunnitelman mukaisesti
li-instituutti	Kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisille vuosittain vähintään 6 koulutukseen ja materiaalkiertoihin liittyvää kurssia. Lisäksi opisto tarjoaa yhteistyössä kirjaston kanssa kestävän kehityksen mukaisia luentoja kaksi. Ympäristötietoisuuden edistäminen kansalaisopiston ja taidekoulun toiminnassa Käynnistetään ekotukihenkilötoiminta: koulutus Työllistäminen: Kunnan irtaimen kierrätys, tuunaus ja käytöstä poistetun materiaalin uusiokäyttö. Yhdistyksille tarkoitettujen ääni- ja valolaitteiden ja telttojen ym. lainaus	Tarjota kestävästä kehitystä edistävää kurssitoimintaa Kestävän kehityksen tavoitteiden sisäistäminen ja toimiminen tavoitteiden suuntaisesti arjessa Irtaimen kierrätys arkipäiväistä toimintaa, kestävä kehitys Omaehtoinen tapahtumatuentanto	Osallistujien lkm Kansalaisopiston ja taidekoulun kestävän kehityksen toimintasuunnitelman valmistuminen 2021 Ekotukitoiminnan koulutuksen järjestäminen, osallistujien lkm Toiminta laajennetaan myös muille toimijoille Lainauskerrat
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Kestävä metsätalous Vesistöjen kunnostus Energiatehokkuus kunnan kiinteistöissä	Hiili- ja ravinneneutraali metsänhoito Vaelluskalojen lisääntyminen Energiatehokas rakentaminen	-Metsäsuunnitelma valmis - Kuiva- ja Olhavanjoen kutualueiden kunnostus

			valmiina -Uudisrakennusten energialuokka A
lin aterial- ja puh- tauspalvelut	Elintarvikkeiden hankin- noissa lisätään paikallisten raaka-aineiden ja tuotteiden käyttöä. Pesu- ja puhdistusaineissa suositetaan ympäristömerkin saaneita tuotteita.	Ostetaan tuotteita lähialueen tuottajilta ja tavarantoimittajilta. Edistetään paikallisten elintarvikeyritysten osallistumista minikilpailutukseen Seurataan ympäristömerkin saaneiden pesu- ja puhdistus- kemikaalien käytön määrää.	- käyttö-% - käyttö-% kaikista pesu- ja puhdistusaineista.
lin vesiliikelaitos	Verkostojen kunnon yllä- pito Kuivaniemen jäteveden- puhdistamon hoitaminen lupaehtojen mukaisesti	Saneeraus: vj 1000 m ja jv 1500 m Ohijuoksutusten määrä 0 m3 Lupaehtojen / -määräysten to- teutuminen	m / vuosi m3 / vuosi Rikkeiden määrä kpl / vuosi

Digitalisaatio

Palvelujen uudelleen järjestäminen digitalisaation avulla on osattu hyödyntää lissä. Kömpelöt ja aikaa vievät palvelurakenteet on muokattu yhteensopiviksi ja kuntalaisia laadukkaasti hyödyttäviksi palvelupoluiksi. Erillisten ohjeiden ja lomakkeiden rinnalla lissä toimivat älykkäästi ohjautuvat ja keskustelevat digitaaliset palvelut. Sähköiset järjestelmät sujuvoittavat palvelua, mikä vähentää rutiinityötä, jolloin henkilöstöllä on aikaa kuntalaisten kohtamiseen. Kuntalaiset ja yritykset osaavat käyttää sähköisiä palveluita. Kattava digitaalisuus tarjoaa yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia ja lille kilpailuetua. Valokuitua hyödynnetään tehokkaasti.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Hallinto	Asia-, tieto ja talous- palveluiden automati- sointi	- vähintään yksi avustus- anomusprosessi on sähköis- tetty - asiakkaiden sähköinen lasku- tus	- sähköisten avustusprosessien määrä > 0 - sähköisten laskutusproses- sien määrä > 0
Elinvoimapalvelut	Yritysten digiosaami- sen nosto. Digitalisaa- tio liikkumisen tukena mm. kimpasähkö- auto ja kimpakyytiko- keilut. Älykäs energiankäyttö ja ohjausjärjestelmät. Kuntalaisten osallistu- miskanavien digitali- sointi.	Uusia älykkäitä ratkaisuja kun- nan kehittämisessä. Yritykset kasvavat digitalisaa- tiota hyödyntäen.	- liikkumisen kokeilut - älykkään energiankäytön to- teutuminen - suomi.fi-palvelun käyttöö- otto
Sosiaali- ja terveys- palvelut	Lisätään asiakkaiden ja henkilöstön tietoi-	Turvataan asiakkaiden oikeus sähköisten palveluiden käyt-	- Omahoito-palvelun käyttä- jien määrä

	suutta sähköisistä palveluista. Arvioidaan uusien sähköisten palveluiden käyttöönottoa. Käynnistetään digituutoriverkosto.	töön ja lisätään mahdollisuuksia niiden käyttöön. Digituutoriverkosto laajenee ja toimii aktiivisesti.	- muiden digitaalisten palvelujen käyttäjien ja käytettyjen palvelujen määrä - digituutoriverkoston koko
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Sähköinen asiointi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa Digitalisaation kasvatuksellinen ulottuvuus Sähköinen työkalu kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyöhön Toimiva ja riittävä laitekanta sekä yhteydet TVT-strategian laatiminen	Toimialan yksilöä koskevat hakemukset ja päätökset sähköisinä vuoden 2021 loppuun mennessä. TVT- strategia on laadittu vuoden 2021 loppuun mennessä. Varhaiskasvatuksen sähköinen järjestelmä kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyöhön ja viestintään	- sähköisten hakemusten ja päätösten määrä varhaiskasvatuksessa - palveluprosessit ovat hakemuksesta päätökseen saakka sähköisiä varhaiskasvatuksessa - varhaiskasvatuksen sähköinen järjestelmä kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyöhön ja viestintään on otettu käyttöön vuoden 2021 loppuun mennessä - koulukuljetushakemusten ja tuen päätösten digitalisoiminen - TVT-strategia on hyväksytty ja käyttöönotettu - laitekanta ja yhteydet ovat TVT-strategian mukaisesti suunniteltu/toteutettu
li-instituutti	Digitaalisten palveluiden hyödyntäminen instituutin eri osastojen toiminnassa ja palvelujen järjestämisessä	Kuntalaisten sähköisten palvelujen lisääminen sekä palvelujen turvaaminen poikkeusoloissa	Suunnitelma sähköisen palvelujen tarjonnasta normaali- ja poikkeusoloissa valmis 2021
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Sähköinen lupapalvelu Sähköinen varausjärjestelmä Talotekniikan sähköisen valvonta Etätyö	Lupa.fi Julius Kiinteistöautomaation etäohjaus Etäyhteydet	- käyttöaste 100% - käyttöaste 50% - käyttöaste 70% Etäkokousten määrä
lin ateria- ja puhautauspalvelut	Sähköiset ruokalistat mahdollistavat kuntalaista valitsemaan terveellisen aterian eri palvelujen tarjoajien ruokailupaikoista.	Ruokalistat julkaistaan kunnan nettisivuilla. Tuotetaan ruokavinkkejä.	- valmiusaste-%

	Puhdistuspalveluissa kokeillaan siirtymistä digiaikaan asiakaspa-lautejärjestelmän käyttöönoton testaamisella.	Testataan puhdistuspalvelun laadunarviointilomakkeen käyttöä asiakaspalautteiden keräämisessä.	
lin vesiliikelaitos	Etäluennan palveluita kehitetään ja laajennetaan	Häiriöilmoitusten välittäminen asiakkaille	Ilmoitetut häiriötilanteet

Elinkeinoelämä edellä

li on tunnettu kasvun keskus. liillä on vahva vetovoima, jota rakentavat avoin viestintä ja muutoksessa mukana oleva, luova ja kansainvälinen markkinointi. Elinkeinoelämän kehittäminen on mukana kaikessa päätöksenteossa ja menestyvät yritykset tukevat kunnan kasvua. lihin on tervetullutta niin perinteisten kuin kehittyvienkin alojen yritystoiminta ja tiloja on tarjolla ketterästi myös pienille tulijoille. Uusia kiertotalousratkaisuja, liikkumisen palveluja ja älykästä erikoistumista hyödynnetään kunnan kaikilla osa-alueilla. liiläiset yritykset ovat verkottuneet ja yri-tysilmapiiri kannustaa kestävään kasvuun. liissä on reipas myyntiote yritysyritysteistyössä.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Elinvoimapalvelut	Yritysten kasvu- ja perustamisneuvonta (korona)tu-kiohjelmat, verkottami-nen, yritysviestintä- ja markkinointi, uusyritys-hankinta, Paikallista -yri-tysyhteisö, toimitilojen räätälöinti, yritystilaisuudet. Kunnan imagomarkki-nointi. Matkailualan vah-vistus, uusia toimijoita li-hin, alueyhteistyö	Uusien yritysten nettoli-säys 15 kpl. Yritysten sijoittuminen ja kotipaikan vaihto lihin 10 kpl. Yritysneuvontakon-taktit 150 kpl. Työpaikat 35 kpl. Yritysten verkottumisti-laisuudet, aamukahvitilai-suudet, koulutukset 25 kpl. Kunnalla on vahva imago, joka vetää puoleensa kas-vua yrityksistä ja muutta-jista. lin matkailuvetovoima on vahva ja matkailu alana kasvaa liissä.	- uusyrityksperustanta - yritysten liikevaihdon kehitys - yritysneuvontakontak-tit -syntyneet työpaikat - toimitilojen käyttöaste -matkailutoimijoiden määrä tai matkailutulo
Sosiaali- ja terveyspal-velut	Tiedotetaan yhteistyössä kunnan kanssa alueen yri-täjiä sote-palveluihin liitty-vistä yhteistyömahdolli-suuksista. Osallistetaan alueen yri-tykset mukaan POPsote-hankkeeseen ja informoi-daan toimijoita sote-uudis-tuksesta ja sen liiketoimin-tamahdollisuuksista.	Vuoropuhelu alueen yri-tysten kanssa on avointa ja säännöllistä.	- pidettyjen yhteistyöti-laisuuksien määrä

Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Yrittäjyyskasvatus opetuksessa Yhteistyö lilaisten yritysten kanssa: vierailut kouluilla, päiväkodeissa ja yrityksissä hyödyntäen myös etäyhteyksiä Yrityskylän hyödyntäminen Yhteistyötoiminnan lisääminen kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin Lukion messut, rekry-messut Kansainväliset hankkeet	Elinkeinoelämäyhteistyön, nuorten yrittäjyyden ja paikallisten yritysten tuntemuksen edistäminen. Nuorten ammatinvalinnan, osallisuuden ja mahdollisuuksien edistäminen. Tapahtumien ja esilläolon avulla positiivisen ja luovan ilmapiirin edistäminen.	- osallistuminen yrittäjyyskasvatus-tapahtumiin -kummiyritysyhteistyön määrä kouluilla ja varhaiskasvatuksessa - tapahtumien ja osallistujien määrä
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Paikallisten yrittäjien huomiointi hankinnoissa.	Tehokas tiedottaminen kilpailuttamisista	- pyydetty ja saadut tarjoukset %
Linjateria- ja puhtauspalvelut	Työllistetään lilaisiä yrittäjiä korjaus-, kunnostus- ja eri palvelualueiden tehtävissä. Aktivoidaan yrittäjiä osallistumaan kunnan tarjouskilpailuihin ja tarjoamaan palveluita.	Ostetaan paikallisilta sopimuskumppaneilta palveluja. Ohjataan yrittäjiä osallistumaan tarjouskilpailuihin.	- %/ hankinnat - yritysesittelytilaisuudet

Mahdollistava ja rohkea li

lissä uskalletaan olla mukana muutoksessa. Li tarjoaa elinkeinoelämälle puitteet toimia kestävästi osana globaalia taloutta. lissä on lupa kokeilla ja iiläiset yritykset ovat rohkeasti mukana kasvussa.

Tavoite: *uusyrityksperustanta ja yritysten liikevaihdon kehitys kasvussa*

Mittari:*uusyrityksperustanta ja yritysten liikevaihto*

Päämäärän saavuttamiseksi lin tulee varmistaa:

Nopeat yhteydet

lissä liikenne- ja viestintäyhteydet ovat maan huippua. Valtatie neljä on kunnostettu ja lin rautatieasema on avattu lähiliikenteelle. Oulun kansainväliselle lentokentälle on nopea yhteys. Suorien linjojen joukkoliikenne ja jakamistalouden hyödyntäminen mahdollistavat laajan työssäkäynti- ja opiskelualueen iiläisille. Liikenneväylät ovat selkeitä, nopeita ja turvallisia mahdollistaen yhteydet etelään ja pohjoiseen Pohjois-Ruotsi huomioiden. Kestävä liikkuminen vaihtoehtoisten polttoaineiden tankkauspisteineen ja reippaasti käyttöönotetut uudet liikkumisen palvelumallit ovat lin kilpailuvaltti. Alueita yhdistävä älyliikenne nostaa elintasoa ja tarjoaa yrityksille uutta liiketoimintapotentiaalia. Valokuitu ja 5G ovat kaikkien kuntalaisten ja yritysten käytettävissä. Liiketoiminta kasvaa netin avulla. Työvoiman saatavuus on hyvä, koska yhteydet pelaavat monensuuntaisesti.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Elinvoimapalvelut	Kestävä liikkuminen ja liikkumisen uudet palvelumallit pilotoidaan: kimppakyytikokeilu, nopeiden bussiyhteyksien ja joukkoliikenteen digitalisaation edistäminen. Ulkopuolisen rahoituksen toteutuessa kutsuhjattu joukkoliikenne. Yritysvetoisten uusiutuvien polttoaineiden tankkauspisteiden edistäminen.	Älyliikenne ja liikenteen ko-keilut helpottavat kuntalais-ten ja yritysten arkea: ko-keiluja 3 kpl.	- pendelöintimäärät - kokeiluihin osallistune- kuntalaiset - lisätankkauspisteiden sijoit- tuminen lihin
Sosiaali- ja terveys- palvelut	Sote-palveluja kehitetään mahdollisuuksien mukaan digitaalisiksi, jotta palvelujen käyttö on nopeaa ja joustavaa ja jotta palveluverkko pysyy mahdollisimman laaja- jana ja jopa laajenee.	Turvataan asiakkaiden oi- keus sähköisten palvelujen käyttöön ja lisätään mah- dollisuuksia sähköisten pal- veluiden käyttöön.	- digitaalisten palvelujen ja käyttäjien määrä
Kiinteistö- ja ym- päristötekni- set palvelut	Toimiva joukkoliikenne.	Käytön kasvu	- nousumäärien kasvu %

Rohkaiseva maankäyttö

lissä kaavoitetaan reippaasti ja ennakoivasti hyödyntäen kaavoituksen profilointia. Maankäytön suunnittelu ja maanhankinta tukevat kasvavia asumisen ja palvelujen keskuksia. Etelä-lilaakson alueelle on rakentunut monipuolinen kaupan, teollisuuden ja logistiikan keskus, joka hyötyy uuden nelostien liittymästä. Keskustan uudelleen rakentaminen on alkanut ja pysäyttää tarjonnallaan, sekä kiinnostavalla ja nykyaikaisella ilmeellään ohikulkuliikenteen käyttämään iiläisiä palveluita. Laajentuva päivittäistavarakauppa vastaa monipuolisesti kuluttajien tarpeisiin keskustassa. Ympäristö on siistiä ja kaunista.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Elinvoimapalvelut	Pentinkankaan markkinointi, keskustan liiketilojen täyttyminen, Kuivaniemen biotalouskeskittymän kasvattaminen ja ulkopuolisten investointien käynnistyessä yritysten hyötymisen tuki. Kiertotalouskeskittymän kehittäminen Sääskenharjun alueelle: tuki kaavoituksessa ja yritykset mukaan ympäristöön. Asuinalueiden, kylien ja –	Pentinkankaan alueen kehittäminen sis. kauppa ja kiertotaloustoimet, keskustan alueen kehittäminen yritysten tukitoimilla, Kuivaniemen biotalousalueen kehittäminen. Kiertotalouskeskittymä Sääskenharjun alueelle. Kiertotalousklusterissa + 32 yritystä. Muutto- voittoisuuden vahvistus.	- lihin sijoittuvat yritykset - Kiertotalousklusterin yritysten lkm

	tonntien markkinointi.		
Sosiaali- ja terveyspalvelut	Toimitaan tarvittaessa asiantuntijoina mm. esteettömyyteen liittyen maankäyttöä ja kaavoitusta koskevilla asioissa.	Yhteistyö kunnan muiden toimialojen kanssa on säännöllistä ja sujuvaa.	- yhteistyöhankkeiden/ tapaamisten määrä, kunnan teknisen toimen kanssa
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Keskitetty maanhankinta Uudet asemakaava-alueet Yleis- ja asemakaavojen uusiminen	Tiivis yhdyskuntarakenne Uudet asemakaavatontit kaupalle Yksi tuulipuisto kaava valmiina	Maanhankinta keskus-alueelta - valmiusaste valmiusaste

Viihtyisä koti

lissä on hyvä elää. Kunta on kuntalaisia varten. Kaikista pidetään huolta – naapureista, ympäristöstä ja yhteisestä hyvästä. Viihtyisät puitteet ja monipuolinen tekemisen tarjonta innostavat aktiiviseen elämään. Kaikkia kannustetaan hyvän elämän polulla. Ii on onnellisten asukkaiden koti.

Tavoite: *kuntalaisten kokemus hyvästä elämästä, nouseva positiivinen väestönkasvu*

Mittari: *kuntalaisbarometrin hyvän elämän arviointi tulo- ja lähtömuuttotilasto*

Päämäärän saavuttamiseksi Iin tulee varmistaa:

Terve elämä

lissä on monipuolisesti erilaista asuintarjontaa elämän kaikkiin vaiheisiin. Terveellinen elinympäristö kannustaa omaehtoiseen toimintaan koko kunnan kattavine pyöräilybaanoineen ja monipuolisine liikuntamahdollisuuksineen. Liikuntatilojen käyttöä tuetaan monipuolisin käytäntein ja jokaisella asuinalueella on lähiliikuntatarjotin. Luonto on kaikkien saavutettavissa ja ympäristöarvot näkyvät taajamien siistityssä ilmeessä. Laajat vesistöalueet näkyvät kuntalaisten arjessa ranta-asumisen ja virkistytymisen alueina. Raasakka – Vihkosaari – Vanha Hamina – Rantakestilä - Karhu -akselille avataan inspiroiva rantojen elämyskokonaisuus, joka tukee kuntalaisten viihtymistä. Keskustasta pääsee rannalle. Jokisuistot ovat vetovoimaisia vapaa-ajanviettoalueita. Joet on ennallistettu ja kalastus kannattaa. Iin rannat tunnetaan valtakunnallisesti ja kaikki pääsevät niistä nauttimaan.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Elinvoimapaalvelut	Luonto- ja vierailukohteiden markkinointi, koulutusmatkailun tueksi markkinointimateriaalit. Visit Ii –verkkosivuston ja esitekartat kehittäminen, Visit Oulu – yhteistyö. Iijoen kehittämistyön koordinointi. Iijokisuiston hankkeistaminen ja Valtungin kehittäminen.	Iin virkistysalueet ovat vetovoimaisia. Vesistöt ovat puhtaat ja vesistöalueet houkuttelevat.	- matkailun verkkosivustojen kävijäseuranta -Iijoki-sopimuksen toimenpiteiden lkm

Sosiaali- ja terveyspalvelut	Asiakkaiden mielekästä ja turvallista elämää kotona tuetaan kotiin annettavilla palveluilla. Erityisryhmien asumispalveluissa asiakkaiden kanssa ulkoillaan luonnossa ja lähiympäristössä. Lähde! Taiteesta voimaa arkeen -hankkeessa luotu hyvinvointipuisto on aktiivisessa käytössä ja mahdollistaa luonnossa liikkumisen myös erityisryhmille.	Oulunkaaren strateginen tavoite ”Mielekäs elämä kotona” toteutuu. Hyödynnetään elinympäristön ja lähiluonnon tarjoamia mahdollisuuksia.	- kotona asuvien yli 75- vuotiaiden määrä - hyvinvointipuiston aktiivinen käyttö
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Liikkuva koulu -hankkeen jatkaminen Lähiluonnossa liikkuminen varhaiskasvatus ja koulut Innovaka -hanke Luontokohteet oppimisympäristöinä varhaiskasvatuksessa	Terveellisen ja liikuntamyönteisen elämäntavan omaksuminen. Liikuntapaikkojen hyödyntäminen ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa, koulussa ja vapaa-ajalla.	Liikuntakeskuksen käyttöaste opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa -Innovaka-hanke ja sen tavoitteet toteutuvat suunnitelman mukaisesti Liikkuva koulu –välineistön käyttö yksiköittäin
li-instituutti	Liikuntahallin monipuolinen tarjonta, hyvät käytösmahdollisuudet Käynnistetään hyvinvointitarkastukset yli 50 v työttömille sekä 65 v. hyvinvointitarkastusten jatkaminen Hyvinvointipuistotoiminnan suunnittelu ja laajentaminen. Juurrutetaan Kestävä kaupunki – ohjelman toimintatavat	Kuntalaisten liikkumisen mahdollistaminen ja lisääminen Työkyvyn ylläpitäminen Taiteen tuominen saavutettavaksi, kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen kannustamalla taide-toimintaan.	Käyttöaste Hyvinvointitarkastukseen osallistuvien määrä Tapahtumakävijät puistossa Hyvinvointisopimusten lkm
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Monipuolinen tonttitarjonta Kevyenliikenteenväylien parantaminen Liikuntapaikkojen ylläpito	AO-tonttien luovutus Parannetut /rakennetut kilometrit Hyväkuntoiset lähiliikunta-paikat	-lukumäärä verrattuna 2020 -300 metriä -asiakaspalaute

Vesiliikelaite	Häiriötilanteiden (jakelu) määrä ja kesto	Häiriötilanteiden määrä alle 50 kpl Häiriötilanteiden kesto: 24 h 0 kpl; 12 h 2 kpl; 2 h 10 kpl	Lukumäärä kpl / vuosi Kesto h / häiriötilanne
	Talousveden laadun (väri, haju, maku, jne) häiriötilanteet	Häiriötilanteiden määrä alle 10 kpl	Lukumäärä kpl / vuosi

Meidän li

Yhdessä tekeminen on iiläinen elämäntapa. Yhteisölliset asuinalueet yhdistävät eri-ikäisiä ja eri elämänvaiheissa olevia kuntalaisia. Kyläkulttuuri kyläkouluineen-, yhdistyksineen ja -tupineen tuo esiin maalaismaisen elämän parhaat puolet. Vapaaehtoistoimintaa ja osallisuutta tuetaan, kansalaisopiston kautta tavoitetaan kuntalaiset ja kulttuurista nautitaan integroituna eri toimialoille. Jokaiselle iiläiselle löytyy oma harrastus. Lapsia ja nuoria kannustetaan koko kylän voimin ja kunnan kaikissa palveluissa poikkihallinnollisesti hyvän elämän kasvuun. Kaikille mahdolliset varhaiskasvatuspalvelut avoin varhaiskasvatus mukaan lukien tukevat sitä, että jokainen lapsi saa hyvän alustan ponnistaa elämässään. Oma lukio vahvistaa nuoria kasvussa. Lapsille ja nuorille tarjotaan palveluja yli laimääräisen. Kukaan ei jää yksin. Jokainen iiläinen tietää olevansa tärkeä.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoitteet	Mittari
Elinvoimapaalvelut	Kunnan tiedotelehti, kuntopalveluista viestiminen asiakasläh- töiseksi, kuntalaisbarometrin 2021 ja palvelukyselyiden koordinoiti ”Osallistuva li” –merkin alla sekä uuden asuk- kaan tervetuloapaketti. 50/50-mallin koordi- nointi ja energiakummi- toiminnan käynnistys.	Aktiiviset, osallistuvat kunta- laiset. Iihin on helppo muut- ta, arjen tarjontaan pääsee mukaan. Lapset ja nuoret vievät ilmastotyötä eteen- päin.	- osallistuvat kuntalaiset
Sosiaali- ja terveys- palvelut	Yhteistyötä vapaaeh- toistoimijoiden kanssa tehdään palvelujen si- sältöjen rikastamiseen mm. asumispalveluyksi- köissä. Tuen polku- toiminta- malli ja Lapset puheeksi -menetelmä tukevat las- ten ja nuorten kasvua poikkihallinnollisesti.	Yhteistyö järjestöjen, 3. sek- torin ja mm. neuvostojen kanssa on tiivistä. Oulunkaari osallistuu soveltuvin osin kunnan tapahtumiin. Tuen polku- toimintamalli ja Lapset puheeksi –menetelmä on aktiivisessa käytössä.	- järjestöjen ja vapaaehtois- ten käynnit yksiköissä - käytyjen Lapset puheeksi -keskustelujen määrä.
Opetus- ja varhais- kasvatuspalvelut	Avoin varhaiskasvatus Laadukkaat varhaiskas- vatuspalvelut	Osallisuuden edistäminen. Lasten ja nuorten hyvinvoin- nin edistäminen.	- lasten ja perheiden määrä avoimen varhaiskasvatuksen toiminnassa - varhaiskasvatuspalveluja

	Ikäihmiset mukaan koulujen ja päiväkotien arkeen. Yhteistyö erilaisen kyläyhdistyksen, urheilu- ja metsästysseurojen ja vanhempainyhdistysten kanssa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa Kerhotoiminnan kehittäminen Laadukas perusopetus ja lukiokoulutus	Harrastusten ja vapaa-ajan toiminnan kehittäminen osaksi lasten, nuorten ja perheiden terveellisiä, luovia ja virikkeellisiä elämäntapoja. Perusopetuksensa päättävä iiläinen nuori on hyvinvoiva, valoisasti elämänsä ja ihmisiin suhtautuva ja pääsee haluamaansa jatko-opiskelupaikkaan.	tarjolla kysyntää ja tarvetta vastaavasti. Laadunarviointi kyselyjen tulos hyvä/kiitettävä. - koulu- ja päiväkotivierailujen määrä -kerhotunnit - peruskoulun päättötodistuksen saaneet % - peruskoulun jälkeisen jatko-opintopaikan saaneet % -perusopetuksen päättäneistä oman kunnan lukion hakeneet % - ylioppilastutkinnon suorittaneet % -lukion arviointikyselyn tulokset
li-instituutti	Järjestetään kuntalaisille yhteisöllisiä ja osallistavia tapahtumia ja työpajoja kunnan eri alueilla/kylillä Järjestetään kuntalaisille liikuntaneuvontaa ja ns. matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia Kansalaisopisto ja taidekoulu tarjoavat kaikenikäisille kuntalaisille laadukkaita ja edullisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia koko kunnan alueella Tuotetaan monipuoliset, saavutettavat ja laadukkaat kirjastopalvelut koko kunnan alueella.	Luodaan tilaisuuksia ja ihmisten kohtaamiseen ja innostetaan osallisuuteen. Kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen Kuntalaisten hyvinvoinnin, oppimisen, aktiivisuuden ja osallisuuden mahdollistaminen Kirjasto tarjoaa kaikille kuntalaisille pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin sekä asiakkaiden opastuksen tiedon hankinnassa sekä riittävät tilat.	Kävijöiden määrä Liikuntaan liittyvä neuvonta ja ohjaus, kävijöiden määrä ja % asukkaista Kansalaisopiston opiskelijoiden lkm ja %asukkaista Kansalaisopiston opetustuntimäärä/vuosi ja /asukas Maantieteellinen kattavuus - jokaisella 4 alueella kursseja Kokonaislainaus ja kokonaislainaus/asukas kirjastokäynnit/asukas kirjaston tapahtumiin osallistuneiden lkm ja lkm/asukas

lin aterial- ja puh- tauspalvelut	Kannustetaan koulujen ja päiväkotien lap- sia/nuoria osallistumaan ruokaraateihin ater- iapalvelun kehittä- miseksi.	Jokaisella koululla on nimet- tynä ruokaraati. Haetaan yhdessä koulujen ja päiväkotien kanssa koulu- ruoka- ja päiväkotiruoka dip- lomeja	- perustetut ja toimivat ruo- karaadit Koulu- ja päiväkotiruokadip- lomit 2/vuosi
--------------------------------------	---	--	--

Vahva kunta

Kuntakonsernissa on terve talous ja kunta seisoo vahvalla osaamisen perustalla.

Tavoite: talouden tasapaino ja sitoutunut henkilöstö

Mittari: ylijäämäinen tilinpäätös
parempi työyhteisö -kysely

Päämäärän saavuttamiseksi lin tulee varmistaa:

Kestävä konsernitalous

Talous, arvot ja strategia kulkevat lissä käsi kädessä. Kunnan luottamushenkilöt ja henkilöstö sitoutuvat talouden, arvojen ja strategian kolmikantaan ja jokainen voi vaikuttaa talouden hallintaan omalla työpanoksellaan. Omistaja-politiikka- ja ohjaus ovat kestäväällä pohjalla. Velkaantuminen on katkaistu ja investoinnit tukevat kasvua, joka on vahvan talouden kivijalka. Tulopohjaa on laajennettu. Kunta kasvaa kehittämällä.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Koko kunta	Henkilöstön sitoutta- minen strategiaan ke- hityskeskusteluihin	- konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde yli 80 % - tuloveroprosentti vähin- tään 1,0 %-yksikköä kor- keampi kuin kuntien pai- notettu keskimääräinen tuloveroprosentti - konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoi- tokate yli 0,8 - ylijäämäinen tilinpäätös Esimiehet käyvät kehitys- keskustelut strukturoidun lomakkeen tukemana	% -vertailu keskimääräiseen prosenttiin -tunnusluku € - kehityskeskustelujen to- teuma-% 100
Sosiaali- ja terveystal- velut	Soten osalta taloutta seurataan kuukausittai- silla taloustiedotteilla ja kolme kertaa vuo- dessa tehtävillä laajem- milla toiminnan ja ta- louden käsittävillä osa- vuosikatsauksilla. Toi- mintaa kehitetään jat- kuvasti, jotta resurssit	Tasapainoinen talous var- mistaa pitkäjänteisen pal- velujen kehittämisen. Re- surssit vahvistuvat perus- palveluissa.	- suorite- ja eurotiedot (Ho- risontti)

	ovat tehokkaassa käytössä.		
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Hankerahoituksen hyödyntäminen varhaiskasvatuksen ja koulujen toiminnassa.	Hankkeilla ja projekteilla tuetaan keskeisiä toiminnan tavoitteita.	Toteutuneet hankkeet ja rahoituksen määrä Hankekoordinoinnista vastaavan henkilön työpanos
lin vesiliikelaitos	Toimitaan vesihuoltolain mukaisesti. jolloin vesihuollosta aiheutuvat kustannukset peritään maksuina asiakailta Investointien rahoittaminen toiminnan tuloksella	Investointien rahoittaminen toiminnan tuloksella	Toiminnan ja investointien rahavirta positiivinen

Osallistuvat kuntalaiset

Kuntalaiset saavuttavat kunnan palvelut. Kunnan toiminta on avointa ja päätöksenteko perustuu aitoon kuulemiseen. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kehitetään jatkuvasti vastaamaan nopeasti muuttuvan ympäristön edellytyksiä. Helposti käytettävät ja ennakoivat digipalvelut ovat yksinkertaistaneet kuntalaisten palveluja siten, että asiointi kunnan kanssa on helppoa, nopeaa ja miellyttävää. Kuntalaiset pääsevät itse suunnittelemaan palveluitansa ja kyläyhdistysten aktiivisuuden tukemiseksi käytössä on osallistava budjetointi osana kunnan talousarviota.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Sosiaali- ja terveyspalvelut	Sote-palveluista kerätään asiakaspalautetta ja kehitetään toimintaa sen pohjalta. Kehittäjäasiakkaat, asiakasraadit ja- foorumit toimivat aktiivisesti. Palveluja kehitetään niin, että digitaaliset palvelut ovat joustavia ja laajassa käytössä. Digipalvelujen käytössä tarjotaan tukea kuntalaisille.	Kuntalaisille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua Oulunkaaren palvelujen kehittämiseen.	- asiakastyytyväisyys - asiakasraatien, asiakasfoorumien kokoontumiset - Digitaalisten palvelujen käyttäjämäärät
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	Osallisuuden toteuttaminen valmisteluvaiheessa. Lapsivaikutusten arvioinnin toteuttaminen opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa. Varhaiskasvatuksen	Osallisuuden edistäminen. Ennako- ja lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotton vuodel 2021 aikana. Suunniteltujen kyselyjen ja palautekäytäntöjen toteuttaminen sekä niiden arviointi.	- monialaiset työryhmät ja edustuksellisuuden toteuttaminen valmisteluelimissä - toteutetut arvoinnit/määrä - vastausprosentit ja tulokset kyselyissä - toteutuneet tilaisuudet/tahtumat

	huoltajien arviointikyselyjen tulosten ja toimenpiteiden käsittely päätöksenteossa. Huoltajien osallisuus toiminnan suunnittelussa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. Tiedottamisen parantaminen		-viestintäsuunnitelma/-strategia
li-instituutti	Kuntalaisten hyvinvointityöpajat Kulttuurikauppila osatoiteuttaja Oulunkaaren Lähde! Taiteesta osallisuutta ESR -hankkeessa – tavoitteena parantaa heikommassa asemassa olevien kuntalaisten mahdollisuutta osallisuuteen ja kulttuuriseen hyvinvointiin. Asiakkaiden osallistaminen työllistämispalveluiden toiminnan kehittämistyöhön Työllistämisen ESR-hanketta valmistellaan yhteistyössä eri toimialojen ja kylä- ym. yhdistysten kanssa	Mahdollistaa kuntalaisvaikuttaminen. Nuorten ja erityisryhmien hyvinvoinnin edistäminen kulttuurin keinoin. Hyvä yhteistyö eri toimialojen välillä työllistämässä Kartoitetaan toimintaympäristö ja mukaan lähtevät yhdistykset, hankesuunnitelma valmis	Osallistujien lukumäärä Osallistujien lkm Tapahtumien/Osallistujien määrä, palautteet. Hankerahoitus saatu ja hanke aloitettu
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Kuntalaisia osallistuvat maankäytön ja lähipalveluiden suunnitteluun.	Kaavoitusvalitusten vähäinen määrä	Valitusten määrä nolla
Iin vesiliikelaitos	Uusissa asemakaavoissa merkitään tarpeelliset johtoalueet kaavamerkinnoin. Asemakaavojen ulkopuolella putkien ja niihin liittyvien laitteiden sijoittaminen tapahtuu maanomistajien lupien / sopimuksien perusteella.	Maanomistajasopimukset / MRL:n mukaiset sijoituslupapäätökset 0 kpl	Sijoituslupapäätökset 0 kpl

Osaavat tekijät

Kuntaa johdetaan tiedolla. Henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista kehitetään jatkuvasti. Jokainen on sitoutunut yhteisiin tavoitteisiin, joita kohti kuljetaan työyhteisöjen välisellä yhteistyöllä. Jokainen voi vaikuttaa omaan työhönsä ja kokea ylpeyttä siitä, että työ tuottaa laadukasta tulosta. Uuden henkilöstön perehdytys on selkeää ja kaikki toiminta perustuu avoimuudelle. Osaava henkilöstö tuottaa kustannustehokasta ja laadukasta työn tulosta, joka palvelee kuntalaisia entistä paremmin.

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Koko kunta	Osaamisen kehittäminen (perehdyttäminen, työhön opastus, koulutus, työnohjaus) Sisäinen tiedotus Kehityskeskustelut Yhteistoiminta	Kokonaissairauspoissaolojen pysyminen kuntakeskiarvon alapuolella Kaikkien työntekijöiden kanssa käydään vähintään yksi kehityskeskustelu vuodessa	Sairauspoissaolot 2020 < 2019 Koulutuspäivien määrä/työntekijä >= 3 Käydyt kehityskeskustelut 100 %

Strategian toteutumista arvioidaan tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä ja kuntalaisbarometrissa. Tilinpäätösten ja talousarvioiden sanalliset palvelukohtaiset suunnitelmat rakennetaan vastaamaan tämän strategian tavoitteita.

5.3. Resurssiviisas li-tiekartta

Tavoitteena:

1. Ei ilmastopäästöjä – kunta toimii hiilineutraalisti eikä tuota ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonepäästöjä.
2. Ei jätettä – kunta toimii kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä synny.
3. Ei ylikulutusta – kunnassa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa.

Energiantuotanto ja kulutus

- Fossiiliton ja hiilineutraali sähkön- ja lämmöntuotanto
- Energian säästäminen kotitalouksissa, julkisella sektorilla ja yrityksissä
- Energiatehokkuus. Tilatehokkuus.

lin tavoitetila 2050

- *uusiutuva energia on halvin vaihtoehto kaikkiin tarpeisiin*
- *suurten energiamäärien teknisesti ja taloudellisesti kannattava varastointi lissä laajasti käytössä*
- *uudet rakennukset tuottavat vähintään käyttämänsä energian*
- *lilaakso on uusiutuvan energian globaali yritystoiminnan keskittymä*

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Koko kunta	Energian säästäminen	Toimipisteet sitoutuvat	- toimitilojen kulutus 2020 < 2019

		energiansäästösopimukseen	- sopimuksen tehneiden toimipisteiden määrä/toimipisteiden määrä
Elinvoimapalvelut	Kysyntäjouaston pohjustus ja tiedotus; virtuaalivoimalaratkaisujen, kunnan kiinteistönhallintajärjestelmien ja lin Energian yhteistyön selvitys laskelmineen. 50/50-mallin koordinointi. Geotermisen energian jatkokartoitus. Paikallista-merkin ympäristölupaukset: Energiatehokkuussopimuksen koordinointi ja energiyhteisön konseptointi. Resurssiviisas li –työn koordinointi.	Kannattavuuslaskelma. Uusia ympäristölupauksia + 20 %. Energiatehokkuus kuntakonsernissa, yrityksissä ja kotitalouksissa. Kunta toimii ilmastoystävällisesti uuden päästövähennystavoitteen mukaisesti.	- selvitys - selvitys -paikallista –yritykset -energiansäästö CO2-päästövähennys
Sosiaali- ja terveyspalvelut	Yhteistyössä kunnan kanssa arvioidaan sote-tilojen tehokasta, muuntojoustavaa ja energiatehokasta käyttöä.	Sote-tilat ovat terveet, turvalliset ja tehokkaassa käytössä.	- muutokset sote-tilojen kokonaisneliömäärässä
Opetus- ja varhaiskasvatus	Energian tuotanto ja kulutus paikallisesti tasapainossa Tilat tehokkaassa käytössä	Tilojen ja materiaalien optimoitu ja energiatehokas käyttö	- energiankulutuksen seuranta yksiköittäin - opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelmissa yksilöllisiä tavoitteita - tilojen käyttöaste päiväkoodeissa ja kouluissa
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Uudisrakennukset energialuokkaan A Rakennusvalvonta antaa opastusta ja neuvoja energiataloudelliseen rakentamiseen. Kunnan katuvalaistus uusitaan energiatehokkaaksi	Kunnan rakennusten energiatehokkuus Asuinrakennusten energiatehokkuus Energian säästö	Energiatehokkuustodistus AO-lupien energianluokka vähintään B Katuvalaistuksen elohopeavalaisimia vähennetään 25 %.
lin ateria- ja puh-tauspalvelut	Aurinkoenergian tuottaminen kiinteistöjen sähkön käyttöön	Seurataan Merta-keittiön aurinkovoimaloiden sähköntuottoa.	Kwh/v

Liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

- Älykäs, uusiutuvilla polttoaineilla toimiva liikenne

- Turvallisen, terveellisen ja kestävä liikunnan mahdollista yhdyskuntarakenne

lin tavoitetila 2050

- *Liikenne on halvinta uusiutuvista luonnonvaroista valmistetuilla polttoaineilla*
- *lissä on käytössä uudet edulliset vähäpäästöisten ajoneuvojen haltijamallit*
- *lissä on säilynyt monimuotoista luontoympäristöä ja lähivirkistysalueita*

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Elinvoimapalvelut	Sähköautot. Sähköautojen käytön laajennus kuntalaisille. Kimppakyytikokeilu koronatilanteen salliessa. Yritysyhteistyö uusiutuvien polttoaineiden tankkauspisteiden lisäämiseksi. Uusien asuinalueiden energia- ja jäte- ratkaisujen tuki.	Kuntalaiset käyttävät uusia liikunnan ratkaisuja. Käyttö-/osallistumisaste 5 %.	- sähköautoilla ajatut km:t, - liikunnan kokeilut - uusiutuvien polttoaineiden tankkauspisteet
Sosiaali- ja terveyspalvelut	Soteen liittyvissä henkilö- ja tavarakuljetuksissa pyritään logistiikan tehostamiseen ja vähäpäästöisyyteen. Hyödynnetään esim. palveluliikenteen uudet mahdollisuudet ja kumppanuudet kuljetuksissa. Luontoympäristö ja lähivirkistysalueet toimivat osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Lähde! Taiteesta voimaa arkeen –hankkeessa aloitettu, yhteistyö kunnan kanssa jatkuu. Lähde! Taiteesta osallisuutta 2020-2023 –hankkeessa mm. Suvantolan hyvinvointipuistoon liittyen.	Etäyhteyksien ja (sähköisten) yhteiskäyttöautojen ja yhteiskyytien hyödyntäminen vahvistuu. Lähde-puiston rakentaminen etenee.	- soten yhteiskäyttöautojen hyödyntämisaste - sote-palveluihin liittyvät henkilöstön ja asiakkaiden matkat - kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän mittarit - palveluliikenteen käyttöaste - Lähde! Taiteesta osallisuutta 2020-2023 –hankkeen toimenpiteet
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Kaavoituksella täydennetään yhdyskuntarakennetta. Liikunta ja -virkistysalueet sijoitetaan tiiviiseen yhdyskuntarakentamiseen.	Palveluiden saavutettavuus Autoton liikkuminen Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen ja	Maanhankinta keskusta-alueelta Keskusta-alueiden korkea hoitoluokka Hiilinielulaskelmat

	Kunnan puisto- ja talousmetsät hoidetaan metsätaloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.	metsien hiilinielujen kasvattaminen	
--	---	-------------------------------------	--

Kulutus ja materiaalikierrot

- Neitseellisten raaka-aineiden kulutus kestävää ja kierrätysmateriaalien käyttö maksimoitu. Uudelleenkäyttö ja uusiokäyttö otettu huomioon jo tuotesuunnittelussa.
- Uudet kulutusmallit kotitalouksissa ja julkisessa taloudessa; tuotepalvelut, yhteisomistaminen, vuokraus ja lainaus

lin tavoitetila 2050

- *Resurssiviisauden ja teollisen ekologian esimerkkialue*

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Koko kunta	Siirtyminen postilähetyksen frankeeraamisesta valmiiksi maksettuihin kuoriin Siirtyminen lappupohjaiseen tulostukseen (ts. ei makseta enää laitevuoria)	Postituskulut pysyvät ennallaan tai vähenevät, vaikka palvelun tuottajat korottaisivat hintoja Kopioinnin vähentäminen	kirjekuorten ja postimaksujen hinta 2020 < 2019 Vertailuluku saadaan vuoden 2020 kopiomääristä
Elinvoimapalvelut	Kiertotalouden CircLab-demonstraatioympäristö Micropoliksella ja laajennus Sääskenharjuun. Luontaisten materiaalien korvaaminen ylijäämämateriaaleilla kunnan ja yritysten toiminnassa. Resurssiviisas liimallin koordinoiti. Yhteishankintojen koordinoiti. tuki lainaamotoiminnan laajennuksessa.	CircLab avataan, Sääskenharjun kehittäminen käynnistyy uusia yrityksiä lihin. Kiertotaloudesta liiketoimintaa ja kasvua. Kunta toimii resurssiviisaasti ja kiertotaloutta hyödyntäen.	- CircLabin avaaminen, yritysten lkm Kiertoön saatu ylijäämämateriaali kumppaneilla - kiertotaloustoimenpiteissä mukana olevien yritysten lkm - jakamistalouden kokeilut
Sosiaali- ja terveyspalvelut	Kierrätys toteutuu myös sote-palveluissa. Arvioidaan yhteistyössä kunnan kanssa mahdollisuuksia uusien kulutus-	Kierrätys lisääntyy sote-yksiköissä.	- kierrätystä toteuttavien sote-toimintayksiköiden määrä ja kierrätyksen laajuus - mahdollisten uusien kulutusmallien käyttöönotto ja nykyisten mallien hyödyntämisaste

	mallien hyödyntämiseen.		
Opetus- ja varhaiskasvatus	Yhteishankinnat / kierrättäminen koulujen ja päiväkotien materiaalihankinnoissa, olemassa olevien materiaalien hyödyntäminen	Kierrätyksen ja kiertotalouden edistäminen. Kiertotalouteen perehtyminen, kestävän kulutuksen tavoitteiden oppiminen	- kierrättämällä hankittujen tavaroiden arvo euroissa - säästöt euroissa - Kierrätysteemaiset tapahtumat, Kiertokaareen tutustumiset
li-instituutti	Kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisille vähintään 6 kulutukseen ja materiaalkiertoihin liittyvää kurssia. Lisäksi opisto tarjoaa yhteistyössä kirjaston kanssa kestävän kehityksen mukaisia luentoja kaksi. Ympäristötietouden edistäminen kansalaisopiston ja taidekoulun toiminnassa. Käynnistetään ekotuki-henkilökoulutus. Työllistäminen: kunnan irtaimen kierrätys, tuunaus ja käytöstä poistetun materiaalin uusiokäyttö. Yhdistyksille tarkoitettujen ääni- ja valo, teltta ym. lainaus	Tarjota kestävää kehitystä edistävää kurssitoimintaa. Ympäristö- ja luontoarvojen arvostaminen ja toimiminen ympäristöä arvostaen Kestävän kehityksen tavoitteiden sisäistäminen ja toimiminen tavoitteiden suuntaisesti. Irtaimen kierrätys arkipäiväistä toimintaa, kestävä kehitys Omaehtoinen tapahtumien tuottaminen	osallistuneiden lukumäärä Kansalaisopiston ja taidekoulun kestävän kehityksen toimintasuunnitelman valmistuminen v. 2021 Ekotukitoiminnan koulutus, osallistujien lkm Toiminta laajennetaan myös muille toimijoille Lainauskerrat
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Jätejakeiden ja kierrätyksen lisääminen kunnan kiinteistöihin	Jätehuollon kehittäminen	Kierrätysasteen nosto
lin ateriat- ja puhautuspalvelut	Toimitaan yhteistyössä koulujen ja kiinteistöjen kanssa kiinteistöillä tapahtuvassa pienkompostoinnin kokeiluissa.	Kokeilupaikkojen kompostoinnin käytön/täytön seuranta	- aloitettuja ja toimivia kokeiluja/vuosi

Ruoan tuotanto ja kulutus

- Yhden maapallon rajoissa tuotettu ja kulutettu ruoka luo hyvinvointia, terveyttä ja taloudellista kasvua
lin tavoitetila 2050

- *li on keskeinen toimija pohjoissuomalaisen ruokatuotannon renkaassa etenkin kalan osalta*
- *lissä tuotettujen ja kulutettujen elintarvikkeiden hiili- ja vesijalanjälki huipputasoa*

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Elinvoimapalvelut	Kalatalouden yritysysteistyö. Ruokahävikkiiviikon koordinointi, lähiruokakampanja.	Kalatalous lissä vahvistuu. Tuodaan ruokahävikki ja lähiruoka näkyväksi.	Kalatalouden kehittämisessä mukana olevien yritysten lkm Ruokahävikkikampanjaan osallistuneet kuntalaiset.
lin aterialue- ja puh- tauspalvelut	Seurataan biojätteen- seen menevän ruoan määrää kaikissa toimi- pisteissä. Käytetään ruoanval- mistuksessa paikallisia raaka-aineita. Ylijäämäruoan myynti kasvaa	Testataan koulu- ja päiväkotikiinteistöissä biojätteen erilliskeräystä. Paikallisten raaka-aineiden käytön osuus. Markkinointia tehostetaan myynnin kasvattamiseksi.	kg/v €/v % ylijäävästä

Veden käyttö ja luonnonvedet

- Puhtaat luontovedet, kestävä vedenkulutus, ravinteiden talteenotto ja kierrätys

lin tavoitetila 2050

- *lin jokien biologinen ja kemiallinen tila vastaava kuin 1950*
- *li tunnetaan puhtaiden vesien antimista*

Toimialue	Toimenpiteet	Tavoite	Mittari
Koko kunta		Toimipisteet sitoutuvat vedensääntösopimuksiin	- vedenkulutus 2020 < 2019 - sopimuksen tehneiden toimipisteiden määrä/toimipisteiden määrä
Elinvoimapalvelut	lijoen yhteistyöverkoston koordinointi ja hankkeiden käynnistys; koskikunnostukset, soiden ennallistaminen ja vesiensuojelukosteikot kärkeä. Kiertotalouden CircLab-ympäristö teollisuuden sivuvirtojen puhdistukseen ja ravinteiden talteenottoon	lijoen vedenlaatu paranee ja vaelluskalojen avustettu luonnonkierto käynnistyy; tuetaan luonnon monimuotoisuutta, estetään ravinteiden valumista jokeen ja vahvistetaan hiilinielua. CircLabissa käytetään levää ravinteena ja vesien puhdistuksessa.	lijoen-sopimuksen edistämistoimet Puhdistettujen vesien tilavuus ja ravinteiden talteenotto.
Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut	Vaelluskalojen lisääntymismahdollisuuksien parantaminen	Virtavesien kunnostaminen	Kunnostettuja koskiosuusia 10 kpl

	Metsäsuunnitelman toteuttaminen	Luonnonvesien ravinnepitoisuuksien lasku	Metsämaanmuokkauksen hehtaarimäärä
Vesiliikelaitos	Veden kulutuksen ja jäteveden tuotannon tarkailu.	Tuotettujen vesimäärien suhde laskutettuihin määriin: talousvesi 1,2 ja jätevesi 1,3.	Toteutuneiden vesimäärien suhde laskutukseen.
	Viemäriverkoston laajentaminen	Uutta jv-verkostoa 1,5 km	km / vuosi
	Verkostojen saneeraus	Vj 1 km ja jv 1,5 km	km / vuosi

5.4. Keskushallinto, Elinvoimapalvelut ja Hallintopalvelut

Keskushallinto

Tehtäväalueet:

Vaalit, kunnanjohto, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus jaoksineen, kuntayhteistyö, verotus, varautuminen ja valmiussuunnittelu, maaseutuviranomaispalvelut, rahoitus, tietopalvelut ja tarkastus.

Sitovat tavoitteet:

Tietopalveluihin sisältyy määrärahavaraus selainpohjaisen sähköisen asiointipalvelun käyttöönottoon osana Dynasty-asianhallintajärjestelmää. Sähköinen asiointipalvelu mahdollistaa mm. yksityishenkilöiden ja yhdistysten anomusten käsittelyn sähköisesti prosessin alusta loppuun.

Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit. Kuntavaaleihin varattu raha on ennallaan verrattuna edellisiin kuntavaaleihin huolimatta äänestysaluiden vähenemisestä, koska koronatilanne saattaa vaatia erityisjärjestelyitä.

Muuten keskushallinnon toiminnot ovat ennallaan. Toimielinten (valtuusto, hallitus ja jaostot) toimintakuluihin on tehty varovainen leikkaus, jonka on arviointi toteutuvan joko toimielinten koon vähentämisellä, palkkioiden ja matkakulujen pienenemisellä tai hankintojen vähennyksenä.

Ostot Oulunkaareltä

Kuntapalvelutoimiston talousarvioon sisältyvät henkilöstö- ja talouspalveluiden järjestelmämuutokset/laajennukset ja tietopalveluilla uusi, yhteinen tietoliikenneverkkosopimus, jonka on arvioitu laskevan kunnan meno teitohallinnon talousarviossa 30 000 €. Sopimuksen kustannukset on jaettu suoraan kuntaan kohdistuvien kustannusten osalta tuotteelle ”Tietoliikenneverkko organisaatio” ja kaikkia koskevat kustannukset tuotteelle ”Tietoliikenneverkko jaettavat”, jonka osuus määräytyy työasemien suhteessa.

Oulunkaaren kuntapalvelutoimisto (kunta ja liikelaitos)	907 719
Tietopalvelut	543 379
Talous	235 275
Henkilöstöpalvelut	129 065

Käyttötalous sitovuustasoilla / tulosalueilla:

Keskushallinto	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1000 € TS 2022	1000 € TS 2023
Yleishallinto					
Toimintatuotot	47 467	15 000	16 000	16	16
Toimintakulut	-4 158 805	-1 594 968*	-1 696 494	-1 711	-1 733
Toimintakate	-4 111 237	-1 579 968	-1 680 494	-1 695	-1 718

*vähennetty li-instituutti –liikelaitoksen sisäinen avustus

Henkilöstön kehitys:

	2020	Lisäys	Vähennys	2021	
kunnanjohtaja	1			1	
hallintojohtaja	1			1	
toimistosihteeri	1			1	
tietopalveluasiantuntija	1			1	
Yhteensä	4			4	

Elinvoimapalvelut**Tehtäväalueet:**

Micropoliksen sopimus, Oulun Seudun Leader- ja hankerahoitus, 50/50 -energiansäästötoimet

Sitovat tavoitteet:

Iin elinvoimapalveluista vastaavat toimijat toteuttavat Iin kuntastrategia 2025:n tavoitteita elinkeinojen osalta. Iissä tavoitellaan kasvun ja vetovoiman vahvistamista. Ii tarjoaa elinkeinoelämälle puitteet toimia kestävästi osana globaalia taloutta. Ympäristö- ja energiaosaaminen kasvattaa liiketoimintaa, työpaikkoja ja investointeja. Ii toimii elinkeinoelämä edellä.

· Kasvu

Kuntamarkkinointi

Kuntamarkkinoinnilla tavoitellaan kasvua, joka syntyy uusista asukkaista, yrityksistä ja vierailijoista. Markkinoinnissa käytetään rohkeasti luovia ja monimediaisia viestimuotoja, joilla tuodaan esille Iin vetovoimatekijöitä ja nostetaan alueen tunnettavuutta kuten palkittua ilmastotyötä. Asukashankinnassa toteutetaan asuinalueiden, kylien ja -tonttien markkinointia keinoina mm. tonttipörssin/varausjärjestelmän kehittäminen, Rakentajan ja muuttajan opas -2020/2021, Ii tutuksi -palveluopas 2020/2021, some- ja hakukonekampanjat sekä kiinteistövälittäjille ja talopakettifirmoille Ii tutuksi -tilaisuudet. Kuntalaisten osallistamista, aktivointia ja sitouttamista toteuttaa kunnan tiedotelehdessä ja uutiskirjeen toimitus, kuntalaisbarometri 2021, verkkosivustojen / intranetin / kunnan sähköisten asiointi- ja viestintäpalveluiden kehittäminen, kuntalaiskyselyiden koordinointi ”Osallistuva Ii” -merkin alla, sekä uuden asukkaan tervetulopaketin sisällön kehittäminen yhteistyössä alueen yritysten ja yhdistysten kanssa.

Open Agenda -hankkeen saadessa rahoitus ministeriöstä kuntalaisten strategisen osallisuuden vahvistaminen digitalisaation keinoin yhdessä kumppanikuntien kanssa.

Järjestetään Suomen merkittävin, kaikille avoin IlmastoAreena 20.-21.8.2021 ja ympäri vuoden netissä IlmastoAreenan johtokunnan teemoituksen mukaisesti. IlmastoAreenan rahoittaa 95 %:sti Maaseuturahasto.

Alueiden kehittäminen

Edistetään työn alla olevan elinkeino-ohjelman linjausten mukaisesti kärkialueiden kehittämistä Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palveluiden kanssa.

Matkailu

Vahvistetaan matkailualaa lissä. Verkotetaan matkailutoimijat. Visit li:n luonto-, retkeily- ja vierailukohteita markkinoidaan tienvarsitauluin ja opastein, verkkokampanjoin sekä esitteillä, karttajulkaisuilla ja mökkiläiskirjeellä.

· Elinkeinoelämä edellä

Tehdään listä paras paikka yrittää tavoitteena uusien yritysten syntyminen, yritysten toiminnan kehittyminen, investointihalukkuus ja yritysten verkostoituminen. Korona-ajassa yritysten tukineuvonta ja avustusten jalkauttaminen lihin. Yrittäjyyksimapiiri, aloittelevien yritysten neuvonta (uusyrityksperustanta), tilat&tontit (yhteistyössä li-laakso Oy ja tekniset palvelut), kasvupalvelut rahoitusneuvontoihin, uuden ilmeen markkinointiviestintä yhden luukun kokonaisuutena sekä reippaalla myyntiotteella. Paikallista-merkkiä viedään eteenpäin yhdessä yrittäjien kanssa. Säännöllistä vuoropuhelua yrittäjähdistysten ja kunnanjohton välillä koordinoidaan.

· Ympäristö ja energia

Avataan Micropolis 3.0 eli kiertotalouden innovaatiokeskittymä CircLab teollisuuden sivuvirtojen puhdistamiseen mikroleväteknologialla yhteistyössä Oulun yliopiston kanssa (päärahoitus EAKR:sta ja yrityksiltä). Resurssiviisauden toimenpiteillä tavoitellaan liiketoimintaa, investointeja ja työllisyyttä. Kiertotaloudella tavoitellaan uutta liiketoimintaa yrityksille. Lisätään edelleen uusiutuvan energian hyödyntämistä sähkön ja lämmön tuotannossa. Suunnitellaan kysyntäjoustopilotti ja tehdään alueellisen virtuaalivoimalan selvitys. Edistetään liikenteen uusiutuvien polttoaineiden käyttöönottoa ja tavoitellaan lihin tankkauspisteitä. Kehitetään älykkäitä järjestelmiä uusiutuville energioille yhdessä alan yritysten kanssa. Aktivoidaan kuntalaisia sekä yrityksiä ilmastotoimiin (yhteistyössä li-laakso Oy) mm. Elämäntapakiihdyttämöllä. Koronatilanteen salliessa käyttöön otetaan kimpakyytisovellus ja uusien liiketoimintamallien etsimisellä. Käynnistetään lijoen laatua parantavia hankkeita, edistetään vaelluskalojen palauttamista ja vesistömatkailua. Toimitaan kansainvälisellä kentällä lin vetovoiman vahvistamiseksi.

Käyttötalous sitovuustasoilla / tulosalueilla:

Elinvoimapalvelut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1000 € TS 2022	1000 € TS 2023
Elinvoimapalvelut					
Toimintatuotot	23 311				
Toimintakulut	-575 517	-612 505	-580 210	-591	-603
Toimintakate	-552 206	-612 505	-580 210	-591	-603

Hallintopalvelut

Tehtäväalueet:

Hallinnon tukipalvelut, postitus ja kopiointi, tietohallinto, asiointipiste, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, työkykyä ylläpitävä toiminta, työterveyshuolto, yhteistoiminta, yhteinen koulutus, työsuojelu, viestintä ja markkinointi sekä Vetoa ja Pitoa kuntatyöhön -hanke.

Sitovat tavoitteet:

Tieto ja talouspalveluiden digitalisointia jatketaan etupäässä valtion asettamien kriteereiden saavuttamiseksi. Rakenteellisen muutoksena on ateria- ja tilapalveluliikelaitoksen kuntapalvelu-toimiston maksuosuuksien sisältyminen hallintopalveluihin. Niin ikään rakenteellisena muutoksen on työterveyskulujen ja -tulojen jakaminen toimialoille palveluiden kustannus-lakennan mahdollistamiseksi. Peräkkäiset vuodet eivät näin ollen ole vertailukelpoisia tieto-, talous- ja henkilöstöpalveluiden hallinnon osalta. Säästöpainneiden vuoksi hallintopalveluihin ei ole voitu asettaa muita kuin lainsäädännön edellyttämiä kehittämistavoitteita.

Talousarvio sisältää vuonna 2021 alkaneen lin kunnan hallinnoiman kaksi ja puolivuotisen Vetoa- ja pitoa kuntatyöhön esr-hankeen kustannukset. Hankeen on saanut 80 %:n rahoituksen. Hanke toteutetaan yhteistyössä osatoittajina toimivien Oulunkaaren kuntayhtymän sekä Pudasjärven, Utajärven ja Vaalan kuntien kanssa.

Käyttötalous sitovuustasoilla / tulosalueilla:

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1000 € TS 2022	1000 € TS 2023
Hallintopalvelut					
Hallinnontukipalvelut					
Toimintatuotot	332 054	296 952	168 311	172	175
Toimintakulut	-1 696 310	-1 751 460	-1 714 866	-1 749	-1 784
Toimintakate	-1 364 256	-1 454 508	-1 546 555	-1 673	-1 708

Henkilöstön kehitys:

Vuosi	2020	Lisäys	Vähennys	2021	
Hallintopalvelut					
taloussihteeri-controller	1			1	
talousassistentti	1			1	
henkilöstösuunnittelija	1			1	
tietohallintosuunnittelija	1			1	
toimistosihteeri	1			1	
virastomestari	2			2	toisen vakinaistaminen -20
projektipäällikkö	1			1	ma. kesäkuusta -20 lähtien
Yhteensä	8			8	

5.5. Sosiaali- ja terveyspalvelut**Kuntayhtymän johtajan katsaus**

Vuoden 2021 talousarviota on valmisteltu poikkeuksellisen epävarmassa toimintaympäristössä. Covid-19 -pandemian etenemistä ja sen aiheuttamia vaikutuksia ei pystytä varmuudella ennustamaan. Vuonna 2020 koronaepidemian kustannusvaikutus on kuntayhtymässä arviolta 1.7 M€. Koronakustannuksia on korvattu kunnille, mutta julkisen talouden ja erityisesti kuntatalouden tilanne jatkuu haastavana. Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan vuoden 2020 aikana 4,5 % ja talouden toipuminen on hidasta. Julkisen talouden alijäämä ennustetaan kasvavan rajusti ja julkisyhteisön velka nousee ennusteen mukaan n. 70 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Väestöennusteiden mukaan väestömäärän ennustetaan vähenevän kaikissa Oulunkaaren jäsenkunnissa. Myös ikärakenteen muutos vaikuttaa palvelutarpeisiin. Ikävakioitu sairastavuus ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeet ovat Oulunkaaren jäsenkunnissa korkealla tasolla maan keskitasoon verrattuna.

Sote-uudistuksen valmistelu jatkuu pääministeri Marinin hallituskaudella. Uudistuksen tavoitteena on turvata palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Sote-keskusohjelman ja rakennehankkeiden osiot ovat käynnistyneet alueellamme sekä Pohjois-Pohjanmaalla että Lapissa. Yhteistoiminta-alueiden tasolla kehitetään sisällöllisesti mm. lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja sekä valmistellaan Pohjois-Suomen osaamisen tukikeskustoimintamallia (OT-keskus). Tässä työssä jatketaan edellistä lapsiperheiden kehittämisohjelman (LAPE) kehittämistyötä erityisen vaativan tason yhteensovitettyjen palvelujen osalta. POPsoten -rakennehankkeiden puolella Oulunkaari koordinoi Pohjois-Pohjanmaan sote-palvelustrategiatyön valmistelua sote-uudistuksen esivalmisteluvaiheessa. Osana tätä työtä valmistellaan mm. POPalueen tilannekuvaa Simo mukaan lukien alueelliset erityispiirteet huomioiden. Tulevat hyvinvointialueet järjestävät palvelut pääosin julkisina palveluina, joita yksityiset-, sekä kolmannen sektorin palvelut täydentävät. Monituottajuus on osa palvelujen tuottamista jatkossakin. Hyvinvointialueiden monialaisuus ja verotusoikeus selvitetään parlamentaarisesti erikseen. Hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle alkuvaiheessa siirtyivät sote-palvelut ja pelastustoimi. Tulevien hyvinvointialueiden rahoitus pohjautuisi alkuvaiheessa pääsääntöisesti tarveperusteiselle valtion rahoitukselle. Tarveperusteinen rahoitusjärjestelmä suosii alueita, joissa on korkeat palvelutarpeet.

Osana peruspalvelujen vahvistamista kehitetään matalan kynnyksen palveluja sekä kiireettömän hoidon palveluja hoitotakuun kiristymisen myötä. Henkilöstömitoitukset tarkentuvat ikäihmisten palveluissa ja lastensuojelussa. LAPE-aikana kehitetyt perhekeskukset tulevat olemaan osa tulevaisuuden sote-keskuksia. Kuntien kanssa yhteistyössä kehitetään edelleen ihmislähtöisiä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimintoja. Mikäli sote-uudistuksen lait hyväksytään kesään 2021 mennessä, siirtyy soten järjestämisvastuu uusille perustettaville hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen yhteistoimintavelvoitteita koskevaa Paras-lakia on jatkettu sote-uudistukseen valmistautuessa. Nykyisten yhteistoiminta-alueiden kehittämistyö jatkuu keskeytyksettä. Oulunkaaren osalta tulee valmistella myös kuntapalvelutoimiston jatkoa, mikäli soten järjestämisvastuu siirtyy uudelle hallinnolliselle rakenteelle. Tähän valmistaudutaan jo vuonna 2021.

Elinkeinojen kehittämisessä kuntayhtymän rooli elinkeinoneuvonnassa ja hankkeiden hallinnoinnissa on päättynyt ja Oulunkaaren työterveyshuollon palvelut ovat jatkuneet yhtiömuodossa. Kuntapalvelutoimiston osalta tiivis yhteistyö jäsenkuntien kanssa jatkuu. Yhteinen tietohallinto antaa valmiuksia IT-toimintaympäristön aktiiviseen kehittämiseen palvelutuotannon tarpeet huomioiden. Digitaalisten palvelujen kehittämistyö on oleellinen osa tietohallinnon kehittämistoimintaa sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä muissa palveluissa.

Omistajaohjauksen neuvottelukunnan työ on käynnistynyt hyvin. Vuoden 2020 aikana uudistettiin kuntaneuvotteluprosessi ja vuodelle 2021 laaditaan koko kuntayhtymää koskeva yhteinen palvelujen järjestämissopimus, joka pohjautuu syksyllä 2020 päivitettyyn kuntayhtymän strategiaan. Strategiset tavoitteet määrittelevän järjestämissopimuksen lisäksi palvelutuotannon johto on laatinut palvelujen toimeenpanosuunnitelman, jossa määritellään konkreettiset tavoitteet ja keinot strategisten tavoitteiden toteutumiselle. Toimeenpanosuunnitelmaan sisällytetään myös omistajaohjauksen neuvottelukunnan ja kuntien linjaamat talouden tasapainotustoimet. Sisällöllisiin kehittämiskohteisiin on sisällytetty sekä sote-uudistuksen valtionavustushankkeisiin sisältyvät toimenpiteet että Oulunkaaren omat kehittämishankkeet. Panostuksia saadaan mm. matalan kynnyksen palvelujen kehittämistyöhön ja digitaalisiin palveluihin. Mielentuki-toimintamalli laajenee nyt kaikkiin jäsenkuntiin ja ikääntymisteknologisten palvelujen mahdollisuuksia tutkitaan. Kuntayhteistyön tiivistäminen mahdollistaa palvelujen yhteensovittamista entistä vahvemmin osaamisen vahvistamiseksi ja peruspalvelujen turvaamiseksi alueella.

Kuntayhtymän vuoden 2021 talousarvion toimintakulujen loppusumma on 135 562 052 € (+4,13 % edellisen vuoden talousarvioon verrattuna). Sosiaali- ja terveyspalvelutuotannon nettokustannukset kasvavat 3,7 % vuoden 2020 talousarvioon verrattuna ja 1% vuoden 2019 tilinpäätökseen verrattuna. Kunnittainen vaihteluväli sosiaali- ja terveyspalvelutuotannon nettokustannusten (oma toiminta ja erikoissairaanhoido) kasvun osalta on 2,7 - 4,3 % vuoden 2020 talousarvioon verrattuna. Talouden tasapainottamisen työ jatkuu yhtymähallituksen nimeämän talouden tasapainotustyöryhmän periaatteiden mukaisesti vuoden 2022 loppuun saakka. Oulunkaaren pitkän aikavälin sote-kustannukset peilaavat väestön palvelutarpeita.

Omistajaohjauksen linjausten ja uudistetun järjestämissopimusmenettelyn mukaisesti strategiset tavoitteet sisältyvät Oulunkaaren kuntayhtymän yhteiseen järjestämissopimukseen ja yksityiskohtaiset tavoitteet sekä keinot palvelutuotannon toimeenpano-ohjelmaan. Järjestämissopimus ja toimeenpano-ohjelma ovat talousarvion liitteinä.

Leena Pimperi-Koivisto
kuntayhtymän johtaja

Talousarvio ja sen kohdentaminen vuodelle 2021

	TP	TA	TA	Muutos TA 2020-> TA 2021	
	2019	2020	2021	€	%
Iin perhepalvelut					
Tuotot	406 055	414 185	966 438	552 253	133,3
Kulut	-7 991 484	-7 637 190	-9 515 418	1 878 228	24,6
Kate	-7 585 430	-7 223 005	-8 548 980	1 325 975	18,4
Henkilöstömenot	-2 918 107	-3 010 372	-3 239 137	228 765	7,6
Palvelut	-3 479 372	-3 273 490	-4 719 227	1 445 737	44,2
Kuntien tukipalvelut	-286 311	-286 740	-269 056	-17 684	-6,2
Iin terveystalvet					
Tuotot	1 935 409	1 146 097	1 242 497	96 400	-8,4
Kulut	-9 238 812	-8 184 967	-8 261 706	76 739	0,9
Kate	-7 303 403	-7 038 870	-7 019 209	-19 661	-0,3
Henkilöstömenot	-4 767 001	-4 412 150	-4 502 013	89 863	2,0
Palvelut	-2 874 746	-2 340 886	-2 379 961	39 075	1,7
Kuntien tukipalvelut	-1 056 958	-988 580	-936 859	-51 721	-5,2
Iin vanhuspalvelut					
Tuotot	2 169 054	2 873 460	2 748 740	-124 720	4,3
Kulut	-8 877 480	-9 185 089	-9 136 305	-48 784	-0,5
Kate	-6 708 426	-6 311 629	-6 387 565	75 936	1,2
Henkilöstömenot	-4 740 693	-4 909 761	-5 011 550	101 789	2,1
Palvelut	-2 672 745	-2 808 554	-3 033 255	224 701	8,0
Kuntien tukipalvelut	-1 175 068	-1 117 896	-1 131 749	13 853	1,2
Oma toiminta yhteensä					
Tuotot	4 510 518	4 433 742	4 957 675	523 933	-11,8
Kulut	-26 107 776	-25 007 246	-26 913 429	1 906 183	7,6
Kate	-21 597 259	-20 573 504	-21 955 754	1 382 250	6,7
Henkilöstömenot	-12 425 801	-12 332 283	-12 752 700	420 417	3,4
Palvelut	-9 026 863	-8 422 930	-10 132 443	1 709 513	20,3
Kuntien tukipalvelut	-2 518 337	-2 393 216	-2 337 664	-55 552	-2,3
Esh					
Tuotot	0	0	0	0	0,0
Kulut	-11 968 053	-11 570 000	-11 570 000	0	0,0
Kate	-11 968 053	-11 570 000	-11 570 000	0	0,0
Yhteensä					
Tuotot	4 510 518	4 433 742	4 957 675	523 933	11,8
Kulut	-38 075 829	-36 577 246	-38 483 429	1 906 183	5,2
Kate	-33 565 312	-32 143 504	-33 525 754	1 382 250	4,3
Poistot ja arvonalent.	0,00	0,00	0,00	0	0,0
Soten hankkeet	-36 103	-52 496	-68 148	15 652	29,8
Yhteensä	-33 601 415	-32 196 000	-33 593 902	1 397 902	4,3

Kuntien tukipalvelut sisältävät jäsenkunnan laskuttamat ateria- ja siivouspalvelut sekä toimitilavuokrat. Ateriat ja siivoukset sisältyvät myös palvelujen ostojen summiin.

Käyttötalous sitovuustasoilla / tulosalueilla:

Sosiaali- ja terveystalvet	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1000 € TS 2022	1000 € TS 2023
Toimintatuotot	41 545	36 061	-34 109 952	-34 723	-35 417
Toimintakulut	-34 088 251	-32 692 200	-34 109 952	-34 723	-35 417
Toimintakate	-34 046 706	-32 656 139	-34 109 952	-34 723	-35 417

5.6. Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut**Tehtävälueet:****Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinto****Opetuspalvelut: Perusopetus ja lukio.****Varhaiskasvatuspalvelut: Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut ja avoin varhaiskasvatus, yksityisen varhaiskasvatuspalveluiden valvonta ja yksityisen hoidon tuki.**

Opetus ja varhaiskasvatus muodostavat kokonaisuuden, jossa tilojen käyttö, palveluverkko ja tukipalvelut järjestetään taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Henkilöstömäärät ja tilojen bruttoneliöt ovat kunnan toiminnassa suurimmat. Hallinnonalan palvelut myös suoraan tai välillisesti kattavat ison osan kunnan väestöstä. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto on myös tiivis kokonaisuus. Vuodelle 2021 hallinto jaetaan budjetoinnin näkökulmasta opetuksen hallintoon ja varhaiskasvatuksen hallintoon.

Opetuspalvelut muodostuvat kouluilla annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukio-opetuksesta. Perusopetuksen tehtävä on tukea oppilaan kasvua ihmisyyteen ja vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa oppilaalle elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on edistää sivistystä, tasa-arvoisuutta ja kansainvälisyyttä sekä estää syrjäytymistä. Iin lukion tehtävänä on antaa opiskelijoilleen laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja edistää työ-elämäntietoisuutta. Lukio tukee opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

Sitovat tavoitteet:

Opetuksen tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden kokonaishyvinvointia osana moniammatillista arjen toimintaympäristöä. Kaikessa toiminnassa korostuu ensisijaisena periaatteena tarkoituksenmukaisen ja helposti saavutettava tuki. Opetuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti Perusopetuslaki- ja asetus, Lukiolaki, Oppilashuoltolaki sekä muut lapsia ja nuoria koskevat lait ja normistot. Perusopetuksen opetussuunnitelma ja lukion opetussuunnitelma määrittävät opetuksen ja yksiköiden tavoitteita. Iin kunnassa sekä perusopetuksen että lukion opetussuunnitelmia on päivitetty lukuvuoden 2019-2020 aikana. Perusopetuksen osalta muutokset on hyväksytty lautakunnassa kesäkuussa 2020. OPS – ja LOPS – työ jatkuu myös lukuvuonna 2020-2021.

Varhaiskasvatuspalvelujen toimintaa ohjataan sekä valtakunnallisilla että kunnan omilla päätöksillä. Varhaiskasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa toteutettava varhaiskasvatus ja esiopetus, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, avoin varhaiskasvatustoiminta, yksityisen hoidon tukien ja kuntalisten suorittaminen yksityisille palvelun tuottajille sekä kotihoidontuen suorittaminen kotitalouksille. Varhaiskasvatustoimintaa määritteleviä lakeja ovat mm. varhaiskasvatus laki, valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta, laki kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta, laki ja asetus yksityisen palve-

luiden valvonnasta, lastensuojelulaki, perusopetuslaki ja laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatusta toteutetaan perheiden tarpeista lähtevänä, lapsen hyvinvointia, kasvua, oppimista ja kehitystä edistävänä palveluna. Varhaiskasvatus perustuu valtakunnalliseen ja paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatussuunnitelmissa huomioidaan lasten yksilöllisyys ja palvelujen monimuotoisuus.

Vuoden 2020 kehittämisen kohteena ja toiminnallisina muutoksina ovat: laadukas ja kysyntään vastaava varhaiskasvatuspalveluverkon kehittäminen, opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin laaditun palvelusuunnitelman mukaisen toimintojen toteuttaminen vuoden 2021 osalta sekä palvelusuunnitelman suunnitelmavuosien toimenpiteiden valmistelut, avoimen varhaiskasvatus toiminnan toimintakauden 2020-2021 vaikuttavuuden arviointi ja palveluiden edelleen kehittäminen yhteistyössä perhekeskustoimijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa, esiopetuksen laadun kehittäminen, varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen, varhaiskasvatushenkilöstön saatavuuden parantaminen, varhaiskasvatuksen pedagoginen kehittäminen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti (mm. tunne- ja vuorovaikutustaidot, kiusaamisen ehkäisy, lasten ja vanhempien osallisuus), varhaiskasvatuksen laadunarvioinnin kehittäminen (osallisuus, monikanavaisuus), sähköisten palveluprosessien ja viestinnän kehittäminen.

Käyttötalous sitovuustasoilla / tulosalueilla:

Opetuksen hallinto	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
TOIMINTATUOTOT	9 953				
TOIMINTAKULUT	-365 128				
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-355 175				
Varhaiskasvatuspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	425 157	463 650	447 965	457	466
TOIMINTAKULUT	-7 068 625	-8 043 613	-8 496 760	-8 667	-8 843
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-6 643 468	-7 579 963	-8 048 795	-8 210	-8 377
Opetuspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	517 437	450 531	878 020	896	913
TOIMINTAKULUT	-14 421 825	-14 964 616	-16 356 919	-16 633	-16 966
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-13 904 388	-14 514 085	-15 428 899	-15 737	-16 053
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut yhteensä					
TOIMINTATUOTOT	952 548	914 181	1 325 985	1 353	1 379
TOIMINTAKULUT	-21 855 578	-23 008 229	-24 853 679	-25 300	-25 809
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20 903 030	-22 094 048	-23 477 694	-23 947	-24 430

Henkilöstön kehitys:

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA				Perustelut
OPETUS JA OPETUKSEN HALLINTO				
Vuosi	2020	Muutos	2021	
Opetusjohtaja	1		1	
Rehtori	4		4	
Luokanopettaja (sis.koulunjoht.)	51	-2	49	Talouden tasapainottaminen, kahden tehtävän vakinaistaminen
Lehtori	54		54	
Erityisopettaja	10		10	
Esiopettaja	5		5	
Kk-ohjaaja	28		28	

Toimistosihteeri	3,5		3,5	
Tuen koordinaattori	0,5		0,5	Tulosten perusteella arvioidaan määräaikaisen tehtävän vakinaistamista
Erityisopettaja (pilotti)		+2	2	Määräaikaiset tehtävät perustetaan, mikäli siihen myönnetään hankerahaa ja väliraportti hyväksytään. Kohdetuu erityisesti vaativan tuen tarpeessa olevien oppilaiden opetuksen pilotointiin.
Yhteensä	157,0	-2	155,0	

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA				Perustelut
VARHAISKASVATUS JA VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO				
Vuosi	2020	Muutos	2021	
Varhaiskasvatusjohtaja	1		1	
Toimistosihteeri	1,25		1,25	
Tuen koordinaattori	0,5		0,5	Tulosten perusteella arvioidaan määräaikaisen tehtävän vakinaistamista
Päiväkodinjohtaja	4		4	
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3		3	
Kiertävä varhaiskasvatuksen opettaja (varahenkilö)	4		4	
Varhaiskasvatuksen opettaja	30 (sis 2 määräaik.)	+3	33	sisältää yhteensä 5 määräaikaisen tehtävän perustamisen v. 2021/(lakisääteinen tarve)
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	38 (sis 2 määräaik.)	+3	41	sisältää yhteensä 5 määräaikaisen tehtävän perustamisen v. 2021/(lakisääteinen tarve)
Avustaja	19		19	
Kiertävä perhepäivähoitaja (varahenkilö)	1		1	
Perhepäivähoitaja (oma koti)	11		11	
Perhepäivähoitaja ryhmäperhepäiväkoti	6		6	
Yhteensä	118,75	+6	124,75	

Henkilöstömuutokset ja niiden perustelut:

Kaikista uusista tehtävistä, toimista ja vakinaistamisista tehdään omat esityksensä hallintosäännön mukaisesti.

- Vuodelle 2021 toimistosihteeriresurssi käsittää opetuksessa kaksi toimistosihteeriä ja yhden koulusihteerin sekä yhden toimistosihteerin, jonka työpanos jakautuu laskennallisesti li-Instituutille 25 %, varhaiskasvatukselle 25 % ja opetukselle 50%.

- Tuen koordinaattorin tehtävä perustettiin 08/2019 alkaen ja työ on aloitettu 11/2019. Koordinaattori toimii varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa lin kunnan, palveluohjauksen, oppilashuollollisten toimien, perheiden palveluiden ja erityispalveluiden koordinaattorina. Tehtävä sisältää suunnittelua, käytännön tukea ja konsultointia yksiköissä sekä yhteistyön ja asiantuntemuksen rakentamista monialaisessa verkostossa. Tavoitteena on tukea jokaista lasta ja perhettä omassa lähiympäristössään. Opetuksen osalta tuen koordinaattori on keskeisesti kehittämässä erityisen vaativan tuen opetuksen järjestämistä ja työpanosta tullaan käyttämään myös pilottien toteuttamisessa erityisopetukseen ja yksilöllisiin tukimuotoihin. Tuloksista annetaan tietoa opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnalle toukokuussa 2021. Tulosten perusteella arvioidaan määräaikaisten tehtävien vakinaistamista.
- Yksi luokanopettajan tehtävä väheni talouden tasapainottamisen johdosta 1.8.2019. Taloudellinen vaikuttavuus on noin 60 000 euron menojen vähennys vuositasolla. Vuodelle 2020 vähennetään edelleen yksi luokanopettajan tehtävä ryhmiä yhdistämällä.
- Kaksi luokanopettajan tehtävää vakinaistetaan. Taloudellinen vaikutus vuositasolla on noin 18 000 euroa.
- Perustetaan viisi (5) määräaikaista varhaiskasvatuksen opettajan tehtävää 01/2021 alkaen varhaiskasvatuspalveluihin. Tehtävien sijoituspaikat työsuhteiden alussa ovat Haminan päiväkotitoimisto ja uusi perustettava päiväkotitoimisto. Tehtävät tarvitaan varhaiskasvatuslain ja -asetuksen mukaisen henkilöstömitoituksen varmistamiseksi
- Perustetaan viisi (5) määräaikaista varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävää varhaiskasvatuspalveluihin 01/2021 alkaen. Tehtävien sijoituspaikat työsuhteiden alussa ovat Haminan päiväkotitoimisto ja uusi perustettava päiväkotitoimisto. Tehtävät tarvitaan varhaiskasvatuslain ja -asetuksen mukaisen henkilöstömitoituksen varmistamiseksi

Merkittävimmät toiminnalliset muutokset:

- Alarannan koulurakennus valmistuu vuoden 2020 aikana. Alarannan koulun 3-6 – luokan oppilaat väistötiloissa Haminalla opiskelleet ja Puustelissa opiskelleet 1-2 – luokan oppilaat siirtyvät uuteen valmistuvaan kouluun.
- Liikuntakeskuksen käyttömenot jyvittyvät puoleksi li-Instituutille ja puoleksi opetukselle ja varhaiskasvatukselle. Opetuksen osuus päiväkäytöstä on budjetoinnin näkökulmasta 90 % ja varhaiskasvatuksen 10 %. Käyttömenot sisällytetään pääosin liikuntakeskusta käyttävien yksiköiden talousarvioihin ja osin hallintoon.
- Palvelusuunnitelma 2020-2025 hyväksytään syksyllä 2020. Opetuksessa ja **varhaiskasvatuksessa** edetään suunnitelman ja tiekartan mukaisesti.
- Erityisen vaativan tuen tarpeessa olevien oppilaiden opetusta ja muuta tukea on selvitetty vuoden 2020 aikana. Vuodelle 2021 on suunnitelmassa pilotoida toimintamallia, jossa koulua käymättömille oppilaille rakennetaan opetusjärjestelyjä. Samoin kokeillaan haastavasti käyttäytyvien oppilaiden opetuksen järjestämistä erilaisilla malleilla. Molemmista kokeiluista on äärimmäisen tärkeää hoidollinen ja oppilashuollollinen osaaminen ja huomiointi. Kokeiluja tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä Oulunkaaren ja moniammatillisen verkoston kanssa
- Kunnallisen varhaiskasvatuksen kysynnän kasvu ja uuden päiväkotitoimiston perustaminen
- Esiopetuksen järjestämiseen liittyvien linjausten ja periaatteiden muuttaminen
- Varhaiskasvatuksen yksiköiden kiinteistöjen peruskorjaustarpeet ja niiden vaikutukset palvelunjärjestämiseen
- Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin liittyvät muutokset. Kunnallisten varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakiin liittyvien muutosten vuoksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin on tulossa merkittäviä muutoksia

vuodelle 2021. Muutokset perustuvat hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 5 ja 8 § muuttamisesta 1.8.2021 alkaen. Esityksessä ehdotetaan muutettavan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia siten, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettaisiin nostamalla tulorajoja 31%. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja ehdotetaan muutettavaksi siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu olisi 40% nuorimman lapsen laskennallisesta kokoaikaisesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta. Muutoksen johdosta kuntien maksutuottojen arvioidaan alenevan 70 miljoonaa euroa. Koko maan tasolla on arvioitu noin 26% vähennystä asiakasmaksutuottoihin. Asiakasmaksulaki ei koske yksityistä palveluntuottajaa.

- Palvelusuunnitelman ja opetus- ja varhaiskasvatuslautakunnan päätöksien mukaisesti vuonna 2021 käydään neuvotteluja Simon kunnan kanssa sekä valmistellaan Kuivaniemen yläkoulun integroimista vuoden 2022 elokuusta alkaen. Samoin Olhavan koulun lakkauttamisprosessia viedään eteenpäin lautakunnan päätöksen mukaisesti siten, että koulun toiminta päättyy elokuussa 2022 yhtäaikaaisesti Tenavatuvan toiminnan kanssa.

- *Kunnanhallitus lisäsi koulujen yhteisten tapahtumien järjestämiseen 50.000 euroa*

5.7. li-instituutti

Tehtäväalueet:

Hallinto

Johtaminen ja hallinto

li-Instituutin hallinto- ja tukipalvelut, kokonaisvastuu instituutin johtamisesta, taloudesta, suunnittelusta ja kehittämisestä, li-instituutti -lautakunnan asioiden valmistelu ja päätösten toimeenpano.

Avustukset

Hyvinvointi-, liikunta-, tapahtuma-, nuorisotyö-, seniorikortti- ja kulttuuriavustukset, veteraaniraha sekä työllistämisen kuntalisä, liRekry-tuki, koululaisten kesäseteli ja kesäyrittäjyystuki.

Hyvinvointityö

Hyte -työ, nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, LaPe -työryhmä, järjestöyhteistyö ja -avustukset, Vanhus- ja vammaisneuvosto, lin kylien neuvottelukunta ja ehkäisevä päihdetyö.

Kirjasto, Taidekeskus KulttuuriKauppila ja yleinen kulttuuritoiminta

Kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen ja kehittäminen lin ja Kuivaniemen kirjastoissa ja kirjastoauto sekä ha-keutuvat kirjastopalvelut.

Taidekeskus KulttuuriKauppila: kansainvälinen residenssitoiminta, ympäristötaidepuisto, keskustan ja puistojen kehittäminen taiteen keinoin, taiteesta hyvinvointia -toiminta, kansainvälinen Art li Biennaali joka toinen vuosi.

Kulttuuri- ja kotiseututyö sekä museotoiminta.

Kansalaisopisto, taidekoulu

Kansalaisopiston opetuksen ja lasten taiteen perusopetuksen (taidekoulu), näyttelyiden, konserttien ym. tilaisuuksien ja tapahtumien suunnittelu, järjestäminen ja kehittäminen.

Vapaa-aika

Nuorisotyö: nuorisotilatyö, liikkuva nuorisotyö, sosiaalinen nuorisotyö, nuorisotiedotus, nuorisovaltuustotoiminta, koulunuorisotyö, leirit ja retket sekä etsivä nuorisotyö.

Liikuntapalvelut: liikuntahallin toiminnasta vastaaminen, liikuntapalvelujen sekä -tapahtumien järjestäminen ja kehittäminen yhteistyössä eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa, kuntalaisten liikunta- ja ravintoneuvonta. Liikunta-

asiainneuvottelukunta.

Tapahtumapalvelut: Liikunta-, kotiseutu-, nuorisotyö- ym. tapahtumien sekä Museokahvila Huilingin kahvilatoiminnan järjestäminen ja kehittäminen yhteistyössä eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. lin kunnan tapahtumien ja juhlien järjestäminen.

Työllistäminen

Osallistuminen julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tuottamiseen Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilussa ajalla 1.1.2021-30.6.2023 kokeilulaissa määritellyn asiakaskohderyhmän osalta.

Palkkatuki, työkokeilu ja kuntouttava työtoiminta, työpajatoiminta, nuorten kesätyöllistäminen, yhteisöjen ja yritysten tukeminen työttömien työllistämiseksi, kehittämishankkeet.

Käyttötalous sitovuustasoilla / tulosalueilla:

Vuonna 2019 on ollut li-instituutti -liikelaitos ja työllistäminen ollut hallintopalveluiden alla, joten tilinpäätösluvut eivät ole vertailukelpoisia talousarvioon 2020 ja 2021.

	TA 2020	TA 2021	1000 € TS 2022	1000 € TS 2023
Hallinto				
TOIMINTATUOTOT	0	15 900	16	17
TOIMINTAKULUT	-135 685	-163 047	-166	-169
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-135 685	-147 147	-150	-152
Kansalaisopisto ja taidekoulu				
TOIMINTATUOTOT	139 200	138 700	141	144
TOIMINTAKULUT	-776 656	-778 264	-794	-810
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-637 456	-639 564	-653	-666
Vapaa-aika				
TOIMINTATUOTOT	119 900	116 020	118	121
TOIMINTAKULUT	-1 082 028	-996 349	-1 016	-1 037
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-962 128	-880 329	-898	-916
Kirjasto ja yleinen kulttuuritoiminta				
TOIMINTATUOTOT	41540	159 677	163	166
TOIMINTAKULUT	-885 008	-975 442	-995	-1 015
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-843 468	-815 765	-832	-849
Hyvinvointi				
TOIMINTATUOTOT	0	0		
TOIMINTAKULUT	-139 019	-140 450	-143	-146
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-139 019	-140 450	-143	-146
Työllistäminen				
TOIMINTATUOTOT	565 968	523 541	534	545
TOIMINTAKULUT	-2 314 117	-2 375 132	-2 423	-2 471
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 748 149	-1 851 591	-1 889	-1 926
II-INSTITUUTTI				
TOIMINTATUOTOT	858 608	953 838	973	992
TOIMINTAKULUT	-5 284 533	-5 428 684	-5 537	-5 648
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 425 925	-4 474 846	-4 564	-4 656

Talousarvioon vaikuttavat muutokset 2021

Li-instituutin talousarvioon vaikuttaa merkittävästi kaksi asiaa: talouden tasapainottaminen, osallistuminen työllistämisen kuntakokeiluun.

Talouden tasapainottamisohjelma

Instituutin toimintakuluihin on tehty yhteensä -135.000 euron toimintakulujen vähennykset.

Kansalaisopisto ja taidekoulu toimintakulujen vähennykset yht. -20.000€

- lauluviikon lakkauttaminen
- tuntiopetuksen vähentäminen (uusi vähennys)
- Työväentalon vuokrasopimuksen irtisanominen 1.5.2021 lukien (uusi vähennys)

Vapaa-aika toimintakulujen vähennykset yhteensä -51.500 €

Liikuntapalvelut:

- Pöljä kujjeilee -hanke loppuu, omarahoitusosuus poistetaan
- palvelujen osto – säästetään
- liikuntahallin elintarvikkeet

Nuorisotyö:

- mopopajarahaa poistetaan (li Bikers järjestää toimintaa ja yhdistystä avustetaan toiminnassa)
- #Eikiu100 raha poistetaan
- 50% vapaa-aikaohjaajan palkka poistetaan (Valtarin koulu maksaa 50%)

Tapahtumat:

- Kuningasjätkä, Kuivaniemen markkinat, lijoinkyyröily siirretään yhdistysten hoidettavaksi ja yhdistyksiä avustetaan toiminnassa

Kirjasto ja yleinen kulttuuritoiminta toimintamenojen vähennykset yhteensä -28.500 €

- kirjastoauton lakkauttaminen 1.4.2021 lukien ja palvelun korvaaminen muulla hakeutuvalla toiminnalla
- Kulttuurikaupilan Valto Pernu Photo maraton -tapahtuman lopettaminen
- Kulttuurikaupilan matkakulut ja asiantuntijapalkkiot

Hyvinvointi toimintamenojen vähennykset yhteensä -5.000 €

- avustukset, veteraanirahan käyttöä ei ole ollut, jos veteraaneilla on tarvetta johonkin, avustetaan hyvinvointiavustuksista

Työllistäminen toimintakulujen vähennykset yhteensä -20.000 €

Työllistämispalveluiden kuntakokeilu

Kuntakokeilu ja toiminnan uudistaminen, toimintamenojen lisäys yhteensä +65 000 €

- aineet, tarvikkeet ja tavarat +17.000 €, työllisyyden kuntakokeiluun liittyvät toimistokalustohankinnat sekä lipajan uusien työvalmennuspalveluiden (keittiö ja puhdistuspalvelut, varasto- ja ympäristöpalvelut) välttämättömät kalusto- ja laitehankinnat
- palvelujen ostot +14.000 €, kuntakokeiluun liittyvästä toiminnasta lisääntyvät ICT-palvelu-, painatus- ja ilmoituskulut sekä postimaksut

- muut toimintakulut +14.000 €, kuntakokeilusta aiheutuvat rakennusten ja huoneistojen sekä koneiden ja laitteiden vuokrakustannukset sekä kuntakokeiluun liittyvien toimitilojen remontointi +10.000 € (maksu vuokran korotuksena)
- yhteistoimintaosuudet kuntakokeilu/aikuiset +10.000 €. arvio Oulun kaupunkiseudun työllisyyskokeilusta aiheutuvien yhteisten menojen jakamisesta kuntien väkiluvun mukaan

Muut toimintakulujen muutokset

Työterveysmenot +30.000 € / li-instituutin hallinto

- työterveysmenot on siirretty hallintopalveluista toimialueille työntekijämäärän suhteessa

Henkilöstön palkankorotukset +2,1%

Toimintatuottojen muutokset

Toimintatuottojen lisäykset:

- li-instituutin hallinto: +15.000 € Kelan maksuosuus työterveysmenoista
- Vapaa-aika: Liikuntahallin maksutulot +15.000 €
- Kirjasto ja yleinen kulttuuritoiminta: Taidekeskus Kulttuurikauppilan Lähde 2 -hankkeen (80 % rahoitus) ja KRIPA-hankkeen (100 % rahoitus) hanketulot, yhteensä 139 992 €

Toimintatuottojen vähennykset:

- Työllistämisen toimintatuottojen vähennykset yht. n. -42.000 €
 - tuet ja avustukset valtiolta liittyen Tuunataan työtä -hankkeeseen

li-instituutti -liikelaitos	Lähtötilanne hlömäärä				
Vuosi	2020	Lisäys	Vähennys	2021	Perustelut
<u>Nimike</u>					
Hyvinvointijohtaja	1			1	
Hyvinvointikoordinaattori	1			1	
Kansalaisopiston rehtori	1			1	
Opistos sihteeri	1			1	
Musiikinopettaja	1			1	
Suunnittelijaopettaja	1			1	
Vapaa-aikapääällikkö	1			1	
Vapaa-aikasihteeri	1			1	
Vapaa-aikaohjaaja	1			1	
Vapaa-aikaohjaaja	1			1	
Nuorisotyöntekijä	0,5			0,5	yht. koulun kanssa
Etsivä nuorisotyöntekijä	2			2	
Liikuntaneuvoja	1			1	
KulttuuriKauppilan vastaava tuottaja	1			1	

Kirjastonjohtaja	1			1	
Kirjastonhoitaja	2			2	
Kirjastosihteeri	4	+0,5		4,5	korvaa kirj.autonkulj.
Liikuntahallivalvoja	2			2	
Työllistämispäällikkö	1			1	
Työnsuunnittelija	1			1	
Palvelusihteeri	0,5			0,5	teht./nimike muuttuu
Palveluohjaaja	1			1	teht./nimike muuttuu
Yksilövalmentaja	1			1	teht./nimike muuttuu
Työvalmentaja	2,9			2,9	teht./nimike muuttuu
Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja	1,6			1,6	teht./nimike muuttuu
Työvalmentaja, määräaik.	2			2	teht./nimike muuttuu
Ohjaaja/kenttätö, määräaik.	1			1	vakinaistaminen/nimike muuttuu
Yhteensä	35,5	+0,5		36	

Vakinaisten tehtävien lisäys yht. +0.5 hlöä

- 0.50 % kirjastosihteeri lin kirjastoon hakeutuvaan toimintaan (muutos kirjastoautonkuljettaja -virkailija) 20.000 €
 - o Kirjastoautopalvelut on ostettu Oululta ostopalveluna. Kirjastoauto on kokonaisuudessaan maksanut noin 75.000 €/vuosi, josta lin kunnan osuus on 86,2% eli 65.000 €/vuosi.
 - o Kirjastoautopalveluissa on ollut yksi vakituinen työntekijä kirjastoautonkuljettaja –virkailija, josta lin osuus 86.2% on ollut noin 32.000 € sivukuluineen.
 - o Kirjastoautotoiminta lakkautetaan 1.4.2021 lukien ja lin palvelut järjestetään hakeutuvalla toiminnalla, johon palkataan 50% kirjastosihteeri.
- § säästö 23.000 € vuonna 2021 ja 35.000 € vuonna 2022

Määräaikaisen vakinaistaminen 1 henkilö

- Ohjaaja 1 (kenttätöön työnohjaaja. Määrärahat v. 2020 talousarviossa ei lisäystä v. 2021 talousarvioon), myös nimike muuttuu

Työllistämispalveluissa uudistetaan toimintoja. Työntekijöiden tehtävät muuttuvat ja tehtäväkuvat uudistetaan sekä nimikkeet muutetaan.

Lisäksi kuntakokeilu tuo muutoksia osaan tehtävistä, jotka muutetaan määräaikaisiksi viroiksi kuntakokeilun ajaksi 1.12.2020-30.6.2023. Osalla muuttuu myös nimike. Määräaikaisiksi viroiksi muutetaan:

- Työllistämispäällikkö
- Työnsuunnittelija
- Palvelusihteeri ja nimikkeen muuttaminen omavalmentajaksi
- Palveluohjaaja ja nimikkeen muuttaminen omavalmentajaksi
- Yksilövalmentaja ja nimikkeen muuttaminen omavalmentajaksi
- Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja ja nimikkeen muuttaminen omavalmentajaksi

5.8. Kiinteistö- ja ympäristötekniset palvelut

Tehtäväalueet:

Kiinteistö ja ympäristötekniisten palveluiden hallinto

Kiinteistöpalvelut

Maankäytön suunnittelu: Yleis- ja asemakaavoitus. Kunnan omistamien metsätilojen hoito, tonttivaranto sekä mittaus- ja kartoitus.

Ympäristötekniset palvelut: Asemakaavateiden, liikunta-alueiden, satamien, puistojen ja muiden yleisten alueiden hoito ja kunnossapito sekä yksityistieavustukset.

Rakennustarkastus: Rakennustarkastus ja valvonta

Toiminnan kuvaus ja merkittävät muutokset toiminnassa (taloudellinen vaikutus)

Vuoden 2021 alussa tapahtuu hallinnollinen uudistus, jossa ateria- ja tilapalvelut liitetään osaksi kiinteistö- ja ympäristötekniisiä palveluita. Tämän yhdistymisen vaikutukset talousarvioon 2021 ovat erittäin suuret. Toimintatuotot lähes kuusinkertaistuvat, toimintakulut kolminkertaistuvat ja henkilöstömäärä yli viisinkertaistuu vuoteen 2020 verrattuna.

Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palvelujen hallinto

Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palveluiden hallinnon menot ovat vuoden 2020 tasolla. Hanketoimintaan varataan 20 000 €:n määräaikainen henkilöresurssi.

Kiinteistötekniiset palvelut

Kiinteistötekniisiin palvelut ovat oma tulosityksikkö, johon lukeutuvat Kiinteistöpalvelut ja rakennuttaminen sekä vuoden 2021 alusta alkaen Kiinteistöt, joihin kuuluvat kiinteistönhoitopalvelut. Tästä hallinnollisesta yhdistymisestä johtuen Kiinteistötekniisten palveluiden talousarvio ei ole vertailukelpoinen vuoteen 2020. Merkittävä muutos toimintakuluihin on Pelastuslaitoksen palvelumaksun kasvu 45.000€:lla.

Kiinteistöpalvelut ja rakennuttaminen tuottavat kunnan rakennuttamispalvelut. Vuoden 2021 investointiosaan on varattu noin 2,8 miljoonaa euroa uudis- ja korjausrakentamiseen. Vuonna 2019 aloitettu kiinteistöselvitys jatkuu vuonna 2021, ja sen tekemiseen varataan määräaikainen 20.000€:n henkilöresurssi.

Maankäytön suunnittelu

Maankäytön suunnittelun toimintatuotot ovat 135.000€ suuremmat kuin vuonna 2020. Kasvu muodostuu lisäntyvistä puunmyyntituloista ja vuokratuotoista. Maankäytön suunnittelun toimintakulut ovat noin 25.000€ pienemmät kuin vuonna 2020. Kuluja on karsittu asiantuntijapalveluiden osalta.

Karhun alueella käynnissä olevaa lin rannikon ja saarten osayleiskaavan tarkistamista ja saaren keskiosalle sijoittuvan asemakaavan laatimista jatketaan vuonna 2021. Keskeisenä tavoitteena on uuden asuinalueen luominen saaren keskiosaan.

Seljänperän alueella on käynnissä yleiskaavan tarkistaminen ja asemakaavan laatiminen. Kaavahankkeiden työstämistä jatketaan vuoden 2021 aikana.

Jakkukylän osayleiskaavan tarkistaminen on käynnistetty vuonna 2018. Tavoitteena on, että kaavamuutos tulee voimaan vuoden 2021 aikana.

Pentinkankaalla käynnissä olevan asemakaavan ja osayleiskaavan muutoksen valmistelua jatketaan, ja kaavojen tulisi valmistua vuoden 2021 aikana.

Kunnan strategisen yleiskaavan 2040 laatimista jatketaan vuoden 2021 aikana. Kunnassa on vireillä pienempiä asemakaavan muutoksia, jotka on tarkoitus saada hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2021 aikana. Maankäytön käyttötalousosaan on varattu asemakaavoitukseen 40.000€ ja yleiskaavoitukseen 55.000€ määräraha.

Ympäristötekniset palvelut

Ympäristötekniset palvelut ovat oma tulosityksikkö, joka sisältää ympäristöpalvelut, liikenneväylät ja yleiset alueet sekä ladut, urheilualueet ja muut ulkoilualueet. Merkittävimmät muutokset vuoteen 2020 verrattuna ovat Joukkoliikenteen palvelumaksujen kasvu 90.000€:lla ja henkilöstökulujen vähenemien 50.000€:lla.

Ympäristöpalvelut koostuvat hallinnosta, joukkoliikenteestä, jätehuollosta, ympäristöterveys ja eläinlääkintä. Joukkoliikenteelle varataan käyttötalouteen 310.000 € ja Oulunkaaren ympäristöpalveluita ostettaviin ympäristöterveys ja eläinlääkintäpalveluihin 331.865€. Oulu hoitaa lin kunnan jätehuollon viranomaispalvelut.

Liikenneväylien ja yleisten alueiden hoitotaso pidetään vuoden 2020 tasolla ja kustannusyksikön määräraha saman tasoisena kuin talousarviossa vuonna 2020. Yksitysteiden avustukset kotitalouksille ovat 55.000 €.

Latujen, urheilualueiden ja muiden ulkoilualueiden hoitotaso pyritään pitämään vuoden 2020 tasolla. Kustannusyksikön talousarvio on vuoden 2020 talousarvion tasolla.

Vuoden 2021 investointiosaan on varattu noin 450.000 euroa infran uudis- ja korjausrakentamiseen.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta vastaa rakennuslupa-asioista, rakennusaikaisesta valvonnasta, ja ohjaa ja neuvoo hyvän rakennetun ympäristön muodostumista. Kaikki rakennusvalvonnan lupaprosessit toimivat sähköisten järjestelmien kautta.

Rakennusvalvonnan lupamaksuja arvioidaan kertyvän noin 20.000€ vähemmän kuin vuonna 2020. Rakennusvalvonnan toimintakulut ovat noin 10.000€ pienemmät kuin vuonna 2020.

Ateria- ja puhtauspalvelut

lin ateria- ja puhtauspalvelut aloittavat toimintansa yhdyskuntalautakunnan alaisena tulosityksikkönä vuoden 2021 alussa. Yksikköön kuuluu ateria - ja puhtauspalvelun tuottaminen kustannustehokkaasti käyttäjien tarpeita kuunnellen.

Toimintaan vaikuttavat kunnan strategiset linjaukset palvelujen tuottajana ja eri hallintokuntien tarpeet, mikä tarkoittaa tarvittaessa myös oman toiminnan sopeuttamista. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset tulevat vaikuttamaan tulevaisuuteen.

Henkilöstöä valmistellaan kaikilla tasoilla uudistusten tuomiin muutoksiin muutoshankkeiden avulla. Hankkeiden tavoitteena on henkilöstön valmentaminen ja kouluttaminen muutosten hallintaan ja helpottamaan sopeutumista toiminnan muutoksiin. Hankkeet koskettavat koko henkilöstöä.

Lautakunta ohjaa toimintaa määrittelemällä toimialueiden tehtävät, talouden- ja toiminnan tavoitteet ja vastuut.

Hallinto: Hallinnon muodostaa lautakunta ja johtaja. Hallinto ohjaa ateria- ja puhtauspalvelualueiden toimintaa strategisten tavoitteiden mukaisesti. Johtaja valvoo eri toimialojen talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä lautakuntaa.

Ateriapalvelut: Ateriapalvelujen tehtävänä on tuottaa kaikille asiakasryhmilleen turvallisia, monipuolisia ja laadukkaita ateriapalveluita. Ruokalistat suunnitellaan täyttämään eri-ikäisten ruokailijoiden ravinnontarpeet, tuottamaan mielihyvää ja elämyksiä. Suunnittelussa huomioidaan ruoan myönteinen vaikutus asiakkaiden terveyteen ja hyvinvointiin. Ruoka-aineiden valinnassa huomioidaan paikallisuus ja kestävän kehitys.

Puhtauspalvelut: Puhdistuspalvelujen ensisijainen tarkoitus on huolehtia siivouksellisin keinoin kiinteistöjen kunnossapidosta ja vastata asiakkaiden työympäristön viihtyvyydestä. Siivouksessa kiinnitetään huomioita energian, veden ja pesuaineiden käyttöön. Siivouksessa käytetään ympäristöystävällisiä tuotteita ja vettä säästäviä toimintatapoja.

Toiminnalliset muutokset

Ateriatuotantoa kehitetään yhteisen seudullisen tuotannonohjausjärjestelmän avulla. Ateriapalvelujen roolia kirkaistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin mahdollistajina osallistumalla *Pohjois-Pohjanmaan ravitsemusterveyden suunnitelman 2019–2022* laatimiseen ja toimeenpanoon omassa kunnassa. Henkilöstön osaamista vahvistetaan mahdollistamalla lisä- ja täydennyskoulutukseen osallistumisen oppisopimuskoulutusta hyödyntämällä.

Puhtauspalveluissa nykytilan arvioinnin kautta saadaan tietoa kehitettävistä asioista. Puhtauspalveluista saatu kohdekohtainen kustannusseuranta antaa tietoa mittareiden laadintaan ja auttaa hinnoittelussa ja antaa tietoa toiminnan kehittämisen työkaluiksi.

Ateria- ja puhdistuspalvelujen siirtyminen kahteen moniosaajatiimiin auttaa palvelujen kehittämisessä asiakasläh- töiseksi. Tavoitteena on seurata kokonaispalvelujen kehittymistä ja henkilöstön osaamisen kehittymistä.

Talousarvioon vaikuttavat muutokset

Talousarvio on laadittu kunnanhallituksen hyväksymien ohjeiden ja strategia 2025 pohjalta.

Ateria- ja puhtauspalvelujen toimintaan vaikuttaa kunnan investointiohjelma. Investointiohjelman ja omistajapo- liittisten toimenpiteiden vaikutusta käyttötalouteen talousarviokaudelle 2021 ei ole voitu huomioida koska pää- töksiä ei ole tehty.

Hallinto

Hallinnon menoja on vyörytetty suoraan toimialoille. Hallinnon menoihin on budjetoitu henkilöstön kehittämis- ja hyvinvointihankeen yhteisiä kuluja.

Ateriapalvelut

Ateriapalveluiden menoissa on huomioitu Merta-keittiön poistot ateriapalvelujen menona. Elintarvikkeiden hinto- jen nousuun on varauduttu 5 %:n määrärahaerotuksella edelliseen vuoteen verrattuna.

Puhdistuspalvelut

Puhdistuspalveluissa tulot ja menot kasvavat hieman Alarannan uuden koulun avaamisen myötä. Raamissa on va- rauduttu puhdistuspalvelujen digitalisaation lisäämiseen Atops-ohjelmaan saatavan palveluseurannan työkalun

hankintaan molemmille esimiehille ja johtajalle.

Yhdyskuntalautakunnan ja rakennuslautakunnan käyttötalous sitovuustasoilla / tulosalueilla (ulkoinen+sisäinen)

	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022 1 000 €	TS 2023 1 000 €
Kiinteistö- ja ympäristö- teknisten palveluiden hal- linto					
Toimintatuotot	2 764		4 770	5	5
Toimintakulut	-200 799	-287 831	-293 149	-299	-305
Toimintakate	-198 036	-287 831	-288 379	-294	-300
Kiinteistöpalvelut					
Toimintatuotot	1 681 259	890 150	4 830 470	4 927	5 026
Toimintakulut	-744 044	-986 602	-3 676 783	-3 750	-3 825
Toimintakate	937 214	-96 452	1 153 687	1 177	1 200
Maankäytön suunnittelu					
Toimintatuotot	935 158	590 000	725 000	740	754
Toimintakulut	-425 897	-226 981	-187 439	-191	-195
Toimintakate	509 261	363 019	537 561	548	559
Ympäristötekniset palve- lut					
Toimintatuotot	43 476	130 600	104 500	107	109
Toimintakulut	-1 288 584	-1 850 476	-1 706 197	-1 740	-1 775
Toimintakate	-1 245 108	-1 719 876	-1 601 697	-1 634	-1 666
Ateria- ja puhtauspalvelut					
Toimintatuotot			4 005 560	4 086	4 167
Toimintakulut			-3 837 765	-3 915	-3 993
Toimintakate			167 795	171	175
Rakennustarkastus					
Toimintatuotot	540 787	130 000	110 000	112	114
Toimintakulut	-193 006	-184 849	-175 073	-179	-182
Toimintakate	347 781	-54 849	-65 073	-66	-68
lin Ateria- ja tilapalveluli- kelaitos					
Toimintatuotot	8 273 827	7 630 013			
Toimintakulut	-7 931 996	-7 544 435			
Toimintakate	341 831	85 578			
Yhteensä					
TOIMINTATUOTOT	11 477 271	9 370 763	9 780 300	9 976	10 175
TOIMINTAKULUT	-10 784 327	-11 081 174	-9 876 406	-10 074	-10 275

TOIMINTAKATE	692 944	-1 710 411	-96 106	-98	-100
--------------	---------	------------	---------	-----	------

Henkilöstön kehitys:

	Lähtötilanne henkilömäärä	Lisäys/vähennys			
Vuosi	2020	lisäys	vähennys	2021	Perustelut muutokselle
Nimike					
Hallinto					
Tekninen johtaja	1			1	
Ateria- ja puhtauspalvelujohtaja	1			1	org.muutos
Toimistosihtööri	2			2	org.muutos
Kiinteistöpalvelut					
Rakennuttajainsinööri	1			1	
Kiinteistöpalveluesimies	1			1	org.muutos
Kiinteistönhoitaja	9			9	org.muutos
Maankäyttö					
Maankäytön suunnittelija	1			1	
Ympäristötekniset palvelut					
Ympäristöpalvelupäällikkö	1			1	
Ympäristönhoitaja	1			1	
Kunnallistekninen työntekijä	4			4	
Ateria- ja puhtauspalvelut					
Palveluesimies	2			2	org.muutos
Ateriatyönjohtaja	1			1	org.muutos
Kokki	5			5	org.muutos
Ruokapalvelutyöntekijä	9			9	org.muutos
Ateria- ja puhtauspalvelutyöntekijä	16			16	org.muutos
Toimitilahuoltaja	21		1	20	org.muutos ja eläköityminen
Rakennustarkastus					
Rakennustarkastaja	2			2	
Yhteensä	78		1	77	

6. TULOSLASKELMAOSA

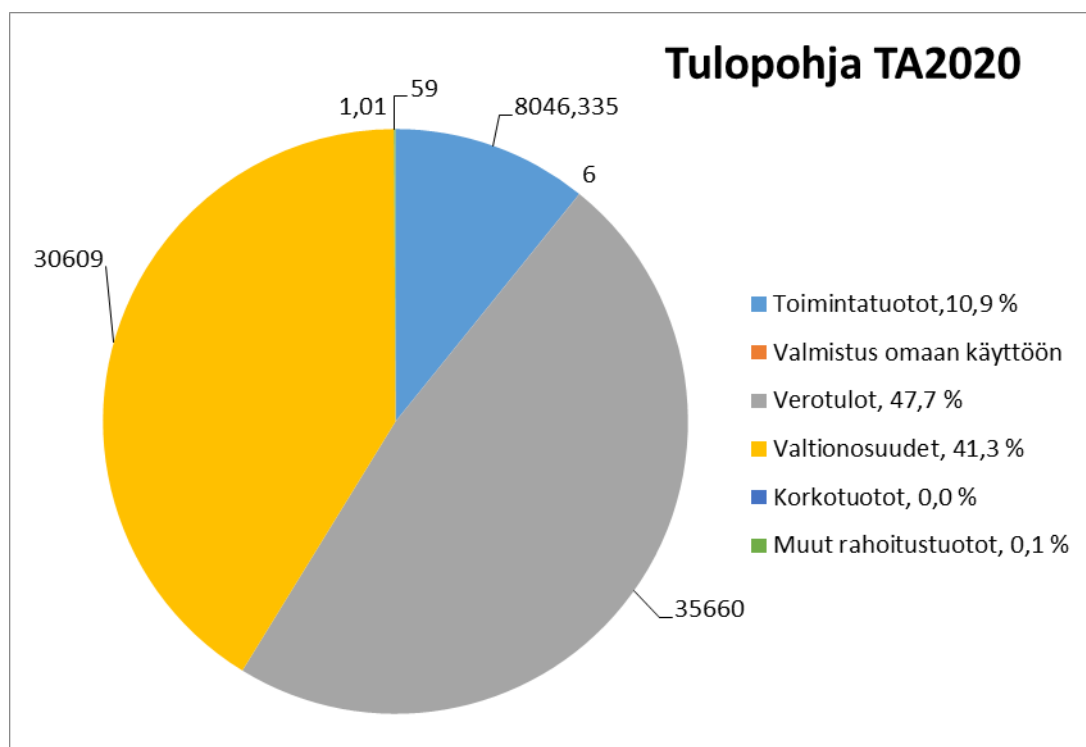
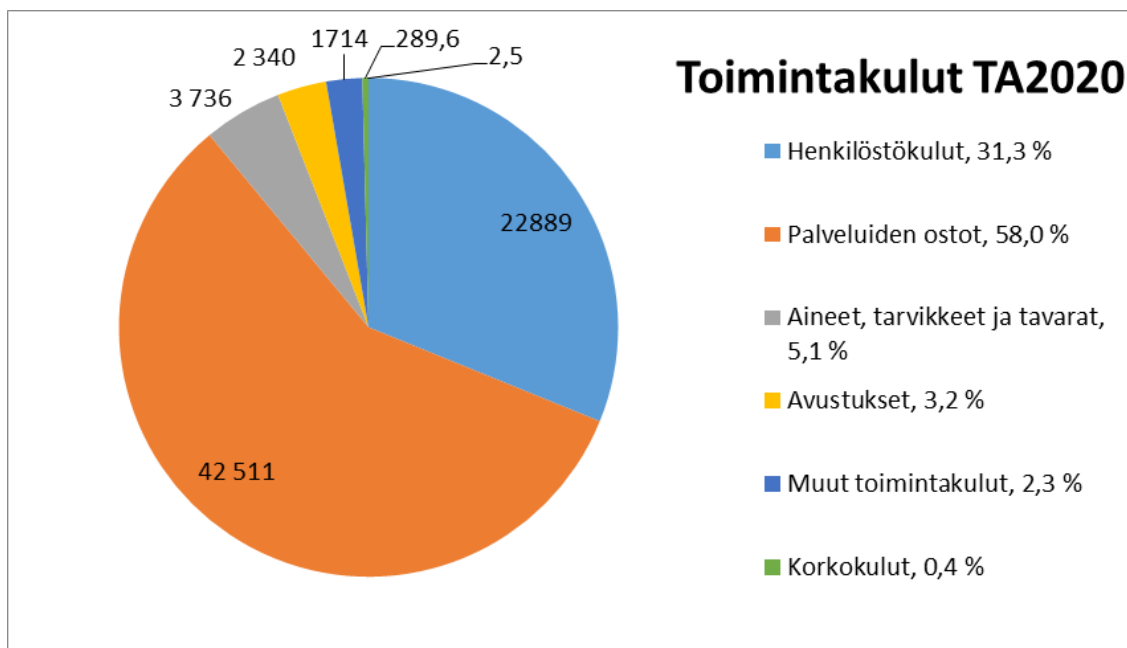
Kunnan tuloslaskelma, tunnusluvut ja suunnitelmakausi

sisältää liikelaitokset

	1 000 € TP 2019	1 000 € TA*) 2020	€ TA 2021	1 000 € TS 2022	1 000 € TS 2023
Ulkoinen					
Toimintatulot					
Myyntitulot	3 859	3676	3 752 704	3 828	3 904
Maksutulot	1 129	692	692 500	706	720
Tuet ja avustukset	1 135	1 149	1 579 624	1 611	1 643
Muut toimintatulot	2 453	2132	2 021 507	2 062	2 103
Toimintatulot yhteensä	8 576	7 649	8 046 335	8 207	8 371
Valmistus omaan käyttöön	21	6	6 000	6	6
Toimintamenot					0
Henkilöstömenot	-20 207	-22 005	-22 888 519	-23 346	-23 813
Palvelujen ostot	-42 085	-41 429	-42 510 640	-43 361	-44 228
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 504	-3 720	-3 736 454	-3 811	-3 887
Avustukset	-2 355	-2 592	-2 340 000	-2 387	-2 435
Muut toimintamenot	-1 501	-1 582	-1 714 314	-1 749	-1 784
Toimintamenot yhteensä	-69 652	-71 328	-73 189 927	-74 654	-76 147
Toimintakate	-61 055	-63 673	-65 137 592	-65 789	-66 447
Verotulot	33 886	34 240	35 660 000	35 499	36 192
Valtionosuudet	27 652	30 137	30 608 955	30 915	31 224
Rahoitustulo ja -menot	-193	-215	-232 090	-237	-242
Vuosikate	290	489	899 273	388	727
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3362	-3362	-3 734 955	-4 032	-4 423
Tilikauden tulos	-3 072	-2 873	-2 835 682	-3 644	-3 695
Poistoeron lisäys (-) tai	82	43	60 813	92	94
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 990	-2 830	-2 774 869	-3 552	-3 601

Tuloslaskelman tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot/Toimintakulut%	12,31	10,72	10,99	10,99	10,99
Vuosikate/Poistot, %	8,63	14,54	24,08	9,63	16,44
Vuosikate, €/asukas	29	49	91	39	73
Asukasmäärä vuoden lopussa	9844	9901	9920	9940	9960

*) Talousarvio ei sisällä lisämäärärahamuutoksia

7. INVESTOINTIOSA

lin kunnan investoinnit

1 000 €	v. 2021	v. 2022	v. 2023
Yleishallinto			
Maan hankinta	100	100	100
lijoen voimalat	10	20	10
- Menot	110	120	110
- Tulot			
Netto	110	120	110

1 000 €	v. 2021	v. 2022	v. 2023
Sosiaali- ja terveystalveluiden investoinnit			
Korjauskohteet	150	100	
- Menot	150	100	0
- Tulot			
Netto	150	100	0

1 000 €	v. 2021	v. 2022	v. 2023
Opetus- ja varhaiskasvatustalveluiden investoinnit			
Uudiskohteet			
Haminan päiväkot	1800	1800	
Erillishankinnat		100	
Korjauskohteet	300	200	200
- Menot	2 100	2 100	200
- Tulot			
Netto	2 100	2 100	200

1 000 €	v. 2021	v. 2022	v. 2023
li instituutin investoinnit			
Korjauskohteet			
	50	50	50
- Menot	50	50	50
- Tulot			
Netto	50	50	50
1 000 €	v. 2021	v. 2022	v. 2023
Kiinteistö- ja ympäristötekniisten palvelujen investoinnit			
Uudiskohteet			
Jakkukylän silta	385		
ulkopuolinen rahoitus	-275		
Kunnan monitoimitalo	100	1500	2000
Kaava-alueet			300
Korjausinvestoinnit			
Korjausrakentaminen	100	100	100
Kunnallistekniikka	300	300	300
Pyöräteiden viitoitus	50		
Liikuntapaikat	20	20	20
Ulkoilualueet	40	20	20
Katuvalaistuksen omistusmuutos	87		
Kuivaniemen keskustan kehittäminen	20	100	100
lin keskustan kehittäminen		100	100
- Menot	1102	2140	2940
- Tulot	-275		
Netto	827	2140	2940

1 000 €	v. 2021	v. 2022	v. 2023
Kunnan investoinnit yhteensä			
- Menot	3 462	4 460	3 250
- Tulot	-275	0	0
Netto	3 187	4 460	3 250

1 000 €			
Iin vesiliikelaitoksen investoinnit			
Uudiskohteet	420	580	350
Korjauskohteet	450	460	480
- Menot	870	1 040	830
- Tulot			
Netto	870	1 040	830

1 000 €	v. 2021	v. 2022	v. 2023
Kunnan ja vesiliikelaitoksen investoinnit yhteensä			
Investointimenot	4 382	5 500	4 080
rahoitusosuudet	-275	0	0
Netto	4 107	5 500	4 080

8. RAHOITUSOSA

	TP 2019 1 000 €	TA 2020*) 1 000 €	TA 2021	TS 2022 1 000 €	TS 2023 1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	290	490	899 273	516	856
Satunnaiset erät, netto				0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-174				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-8 004	-5 367	-4 382 000	-5 550	-4 130
Rahoitusosuudet investointimenoihin	571	275	275 000	0	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	181	0	0		
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 136	-4 602	-3 207 727	-5 034	-3 274
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	9 100	8 600 000	11 400	10 800
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 466	-4 450	-5 405 000	-6 330	-7 450
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 745	0	0		
Oma pääoman muutokset	601	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	262				0
Rahoituksen rahavirta	7 142	4 650	3 195 000	5 070	3 350
Rahavarojen muutos	6	48	-12 727	36	76

*)alkuperäinen talousarvio

9. Iin Vesiliikelaitos

Iin vesiliikelaitoksen toiminnan kuvaus:

Iin vesiliikelaitos on vesihuoltolain 3 §:n 3. kohdan tarkoittama *vesihuoltolaitos*, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella.

Henkilöstö

Oman henkilöstön toimenkuva painottuu edelleenkin laitoksen eri toimintojen kunnossapitoon ja valvontaan (erityisesti vesijohto- ja viemäriverkosto), mutta tarkoituksenmukaisissa kohteissa käytetään henkilöstöä myös investointeihin. Toiminnot sovitetaan henkilöstön resurssien mukaisesti ja palveluita ostetaan tarpeeseen. Edelleen tul- laan käyttämään paikallisten yritysten palveluja ja vähääkin merkittävämmät uudisrakennuskohteet toteutetaan urakkakilpailun perusteella.

Henkilökunta tarjoaa kuntastrategian mukaisesti asiakasystävällistä palvelua perheille ja yrityksille.

Talousvesi

Pohjavedenottoamoilla ja vesijohtoverkostolla turvataan toiminta-alueen talousveden tarve kustannustehokkaasti ja turvallisesti. Talousveden laatua tarkkaillaan viranomaisten hyväksymän valvontatutkimusohjelman mukaisesti sekä asiakaspalautteen perusteella. Omana toimintana talousveden laatua tarkkaillaan aistinvaraisesti (väri, haju, maku) ja tarvittaessa suoritetaan vesinäytteiden tutkimus hyväksytyssä laboratoriossa.

Jätevesi

Viemäriverkostolla ja jätevedenpumppaamoilla johdetaan viemäriverkoston toiminta-alueen jätevedet Ii – Haukipudas – Oulu siirtoviemärin lähtöpumppaamoon (ent. jätevedenpuhdistamo). Oulun veden Taskilan jätevedenpumppaamolle johdettavan jäteveden määrä mitataan kuntien välisellä rajalla ja kunta maksaa puhdistuksesta Oulun kaupungille erikseen hyväksytyn sopimuksen mukaisesti.

Kuivaniemen keskustan jätevedenpuhdistamon toiminnan jatkamiseksi on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myöntänyt luvan, joka valituksen johdosta on käsiteltävänä Vaasan hallinto-oikeudessa. Talousarvion investointiosassa on varauduttu puhdistamon toiminnan kehittämiseen lupapäätöksessä mahdollisesti esitettävien toimenpiteiden mukaisesti.

Käyränkankaan vesiosuuskunta, Jakkukylän vesiosuuskunta ja Oijärven Vesi Oy

Mainittujen kunnan alueella toimivien vesihuoltolaitos kanssa kehitetään yhteistoiminnassa ja vastuullisesti kunnan vesihuoltoa. Laitoksilla ei ole viemäriverkostoa, eikä jätevesien käsittelyä. Erityistilanteissa avustetaan laitoksia, mutta kuitenkin niin, että oma toiminta ei vaarannu. Millään laitoksella ei ole omaa vedenottamoaa tai talousveden muuta tuotantoa, vaan ne ostavat talousveden Iin vesiliikelaitokselta. Käyränkankaan vesiosuuskunta ja Oijärven Vesi Oy ovat ilmaisseet halunsa siirtää vesihuoltotoiminnan Iin vesiliikelaitokselle. Molempien osapuolten kanssa neuvotellaan ja ensisijaisesti pyritään neuvotteluosapuolten asiakkaiden vesihuoltoa turvaaviin ratkaisuihin.

Toiminnan tavoitteita:

Talousvesi

Tavoite: tuotetun talousveden määrä on enintään 1,2 x laskutetun talousveden määrä.

Jätevesi

Tavoite: puhdistettavaksi toimitetun jäteveden määrä laskee pysyvästi alle 1,3 x laskutetun jäteveden määrä.

lin alue

TALOUSVESI	2015	2016	2017	2018	2019
Vedenottoilla tuotettu vettä	475 171	472642	458581	463284	447684
Laskutettu talousvettä	377 871	356267	361036	380071	368035
kerroin	1,26	1,33	1,27	1,21	1,21

JÄTEVESI	2015	2016	2017	2018	2019
Käsitelty jätevesimäärä	339 720	312883	267975	267909	292906
Laskutettu jätevesimäärä	223 352	216962	227379	237744	229585
kerroin	1,52	1,44	1,18	1,12	1,27

Kuivaniemen alue

TALOUSVESI	2015	2016	2017	2018	2019
Vedenottoilla tuotettu vettä	188 762		177029	154337	154625
Laskutettu talousvettä	110 542		97864	131498	97304
kerroin	1,71		1,81	1,17	1,59

JÄTEVESI	2015	2016	2017	2018	2019
Käsitelty jätevesimäärä	62 356		60810	64942	67019
Laskutettu jätevesimäärä	30 215		28928	30545	28435
kerroin	2,06		2,1	2,13	2,36

Merkittävät muutokset toiminnassa

Merkittäviä muutoksia toiminnassa ei ole suunniteltu tapahtuvan vuoden 2021 aikana. Mikäli neuvotteluissa vesi-huoltolaitosten yhdistämiseksi saavutetaan hyväksyttäviä ratkaisuja, on harkittava esimerkiksi henkilöstöresurs-sien lisäämistä (ainakin määräaikaaisesti).

Investoinnit

Vuoden 2021 suunniteltujen investointien nettomäärä on 870.000 € alv 0 % ja arvioitujen poistojen määrä 455.600 €. Mikäli investoinnit toteutuvat suunnitellusti, ei niitä pystytä rahoittamaan kokonaisuudessaan toimi-nasta saatavalla rahoituksella. Talousarvion rahoitusosassa esitetty vaje voidaan kattaa olemassa olevilla rahava-roilla.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on kokoaikaista. Riskin toteutuessa asia käydään läpi perusteellisesti ja tehdään raportti tapahtu-neesta. Talousarviokäsittelyn yhteydessä johtokunta on päivittänyt laitoksen riskienhallintasuunnitelman. Riskit eivät ole olennaisesti muuttuneet, koska toimintaan ei ole suunniteltu olennaisia muutoksia. Arvioinnissa on otettu huomioon poikkeuksellisten sääilmiöiden todennäköinen lisääntyminen sekä merkittävien tienparannustöi-den aiheuttama muutos liikenteessä.

Vuoden 2020 aikana on lisäksi laadittu vesiliikelaitokselle uusi varautumissuunnitelma laitoksen omia tarpeita ja

asiakkaiden tarpeita varten.

Iin vesiliikelaitoksen henkilöstösuunnitelma

Vuoden 2021 ei henkilöstöön ole suunniteltu muutoksia. Laitoksella on yksi avoin asentajan vakanssi mutta sen täyttämistä ei ole tällä hetkellä suunniteltu eikä palkkausta ole otettu huomioon talousarviossa. Henkilöstösuunnitelmaa voidaan joutua harkitsemaan uudelleen talousarviovuoden aikana mikäli laitoksen toiminta-alue laajenee olennaisesti.

	Lähtötilanne henkilömäärä	Lisäys/vähennys			
Vuosi	2020	Lisäys	Vähennys	2021	Perustelut
Vesiliikelaitoksen johtaja	1	-	-	1	
Toimistosihteeri	1	-	-	1	
Vesihuoltomestari	1	-	-	1	
Asentajat	4	-	-	4	
Yhteensä	7	-	-	7	

Iin vesiliikelaitoksen johtokunnan käyttötalous

Valtuuston sitovuustaso

Käyttötalousosa					
	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1 000 € TS 2022	1 000 € TS 2023
Toimintatuotot	1 907 892	1 920 200	1 895 182	1 912	1 950
Valmistus omaan käyttöön	21 0289	6 000	6 000	6	6
Toimintakulut	-1 126 290	-1 033 217	-1 022 917	-1 041	-1 059
Toimintakate	802 631	892 983	878 265	877	897

lin Vesiliikelaitoksen toiminta

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

Tuloslaskelma	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1 000 € TS 2022	1 000 € TS 2023
Liikevaihto	1 907 892	1 920 200	1 895 182	1960	1999
Valmistus omaan käyttöön	21 082	6000	6000	6	6
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-188 501	-166 450	-174 570	-172	-179
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	757	0			
Palvelujen ostot	-509 622	-423 770	-456 715	-431	-439
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-315 809	-332 140	-305 291	-339	-345
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-66 140	-70 337	-61 731	-74	-74
Muut henkilösivukulut	-10 203	-12 834	-11 600	-16	-16
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-454 688	-438 230	-455 600	-440	-445
Arvonalentumiset					
Liiketoiminnan muut kulut	-36 771	-27 686	-13 010	-28	-28
Liikelylijäämä (-) alijäämä)	347 942	457 331	422 665	460	473
Rahoitustuotot ja -menot					
Korkotulot					
Muut rahoitustulot	2223	4 000	2 000	4	4
Korkomenot	-4 714	-8 100	-7 700	-8	-8
Korvaus peruspääomasta	-96 713	-97 000	-113 383	-114	-114
Muut rahoitusmenot					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä ja varauksia	251 229	356 231	203 582	342	355
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	18 510	14 545	18 510		
Tilikauden yli-/alijäämä	269 740	370 776	322 092	342	355

Valtuustoon nähden sitovat erät: Peruspääoman korko 113 383€

lin vesiliikelaitos rahoitusbudjetti

Rahoitusosa	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1 000 € TS 2022	1 000 € TS 2023
Toiminnan rahavirta					
Liikelyljäämä	368 244	457 331	422 665	460	473
Poistot	425 334	432 230	455 600	440	445
Rahoitustuotot ja -kulut	-100 028	-101 100	-119 083	-119	-119
Toiminnan rahavirta yhteensä	693 550	788 461	759 182	781	799
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-928 212	-525 000	-870 000	-1040	-830
Rahoitusosuudet investointeihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot					
Toiminnan ja investointien rahavirta	-234 662	263 461	-110 818	-259	-31
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	96000				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-59 750	-59 750	-59 750	-59	-59
Lyhytaikaisten lainojen muutos	16 036				
Lainakannan muutokset yhteensä	52 286	-59 750	-59 750	-59	-59
Oman pääoman muutokset	415 952				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-400 824				
Rahoituksen rahavirta yhteensä	869 063	-59 750	-59 750	-59	-59
Vaikutus maksuvalmiuteen	-634 401	203 711	-170 568	-318	-90

Rahavarat 31.12.	659 985				
Rahavarat 1.1.	1 033 446				

Liikelaitoksen tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	1 000 € TS 2022	1 000 € TS 2023
Lainanhoitokate	10,88	5	5	5	5
Kassan riittävyys, pv	237				
Asukasmäärä	9634	9680	9680	9690	9700

10. IIN KUNNAN MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIDEN HALLINTAKEINOT

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakoinnilla. Toimielimet ovat kirjanneet riskien hallintakeinot, joilla voidaan rajata riskin vaikutusta ja vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyyteen, jolloin riskin merkitys kunnan kannalta pienenee. Kunnan vahinkoriskejä hallitaan vakuuttamisen avulla.

Iin kunnan kuntatalouden vahvistuminen on perustunut verotulojen ja valtionosuuksien kasvuun, joka on ollut seurausta positiivisesta väestönkasvusta ja korona-pandemian johdosta myönnetyistä ylimääräisistä valtionosuuden korotuksista ja valtionavuista. Tulorahoituksen kasvu on kattanut reilusti vuosittaisten menojen kasvun. Talousarviovuodelle keskeisten tulolähteiden valtionosuudet ja verotulot kasvu on nyt epävarmaa korona-kriisin seurauksena. Valtionosuudet pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna, mutta menokehitystä on vaikea arvioida vallitsevan pandemian vuoksi. Kunnan talousarviossa on menojen ja tulojen välillä epäsuhta, joka näkyy tuloslaskelmassa alijäämäisenä tuloksena.

Kunnan ja konsernin taloudellisten resurssien pieneneminen vähentää mahdollisuuksia korjausinvestointeihin sekä kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon. Kunnan kiinteistöjen korjausvelka kasvaa joka vuosi. Kiinteistöjen kunnan rapistuminen lisää sisäilmaongelmia.

Iin vesiliikelaitoksen kannalta merkittävimpiä riskejä ovat juomaveden saastumisriski ja jakeluverkon häiriöt. Suuret vahinkoriskit liittyvät vesijohto- ja viemäriverkostoissa tapahtuviin vaurioihin. Verkostosaneerauksilla verkostovaurioiden riski pienenee.

11. IIN KUNNAN HANKKEET JA PROJEKTITOIMINTA

Hankkeisiin ja projektimuotoisiin kehittämistöihin saadaan ulkopuolista osarahoitusta. Hankkeet tukevat kuntas-
trategian tavoitteita.

HALLINTOPALVELUT		
8120, Vetoa ja pitoa kuntatyöhön	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	153 011	141 752
TOIMINTAKULUT	-171 378	-154 407
TOIMINTAKATE	-18 367	-12 655
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Hankkeen päätavoitteena on kohentaa kuntatyöntekijöiden ja -esimiesten työssä jaksamista ja työhyvinvointia. Tavoitteena on myös lisätä osatoteuttajien vetovoimaa mielekkäänä työpaikkana, jossa työhyvinvointiin panostetaan. Hankkeessa otetaan käyttöön ja kehitetään Oulunkaaren kuntayhtymässä pilotoitu työhyvinvointitarjotin henkilöstön työssä jaksamisen ja työhyvinvoinnin tukemiseksi sekä hankitaan järjestelmä työkalun käyttämiseksi. Henkilöstölle tarjotaan työhyvinvointia vahvistavia koulutuksia ja palveluita. Lisäksi kehitetään mentoroinnin toimintamalli. Hankkeessa panostetaan toimenpiteisiin, joilla voidaan tukea osaavan työvoiman saatavuutta. Hankkeelle on saatu rahoitus Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta vuosille 2020-2022. Hankkeen päätoteuttaja on Iin kunta ja osatoteuttajia Oulunkaaren kuntayhtymä, Pudasjärven kaupunki sekä Vaalan ja Utajärven kunnat.		
8443 Kerhotoiminnan kehittäminen		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	3 000	15 000
TOIMINTAKULUT	-4 013	-21 429
TOIMINTAKATE	-1 013	-6 429
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Vakiinnuttaa kerhotoiminta osaksi Iin kunnan koulutoimintaa ja tarjota kaikille mahdollisuus harrastaa ja osallistua kerhotoimintaan		
8446 Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	13 000	153 000
TOIMINTAKULUT	-15 680	-191 250
TOIMINTAKATE	-2 680	-38 250
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Erityisopetuksen ja tuen toimintamalleja on yhdenmukaistettu koulujen kesken, oppilaiden tuen tarvetta kartoitetaan laajemmin ja varhaisemmassa vaiheessa. Hyvinvoinnin kehittäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä koulumotivaation tukeminen kouluilla.		
8447 Tutorop. Iin digit. ekosyst. rakentajina		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	8 783	
TOIMINTAKULUT	-10 047	-6 000
TOIMINTAKATE	-9 047	-6 000
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Tutoropettaja kehittävät digitalisaatiota Iin koulutoimen tv-strategian mukaisesti. Hankkeen tavoitteena on kehittää lasten, nuorten ja koulujen henkilöstön tv-taidot hyvälle tasolle. Digitaalisessa ekosysteemissä käyttäjien taidot, välineet ja järjestelmät ovat tasapainossa; digitaalinen sujuvuus on hankkeen yksi tavoite.		

8448 Lilli-Lukemisen ilos-iloa lukemiseen		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	12 000	
TOIMINTAKULUT	-13 458	
TOIMINTAKATE	-1 458	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen.		
8449 Kielirikasteisen opetuksen kehittäminen		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	18 500	
TOIMINTAKULUT	-21 543	
TOIMINTAKATE	-3 043	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Innostetaan hankkeeseen uusia opettajia, Kielikoordinaattori toimii uusien opettajien tukena. Kielirikasteisen opetuksen menetelmien kehittäminen ja opetuksen suunnitelmallisuuden lisääminen.		
8450 Iin lasten ja nuorten hyvinvointi (tasa-arvo)		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	180 933	
TOIMINTAKULUT	-226 241	
TOIMINTAKATE	-45 308	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Lasten ja nuorten tarvitsema tuki annetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kattavasti. Hankkeen tavoitteena luoda kokonaisvaltaista hyvinvointia koulun toiminnan puitteissa. Vahvistetaan opiskelutaitoja, osaamista ja ehkäistään syrjäytymistä.		
8451 Kansainvälistyvä Ii		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	10 000	
TOIMINTAKULUT	-12 500	
TOIMINTAKATE	-2 500	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Tavoitteena antaa oppilaille mahdollisuus tutustua erilaisiin kulttuureihin ja ihmisiin. Tavoitteena vahvistaa suvaitsevaisuutta, kansainvälisyyskasvatusta ja antaa positiivisia kokemuksia vieraan kielen käytössä eri maiden nuorten kanssa.		
8452 Kerhotoiminnan kehittäminen		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	12 000	
TOIMINTAKULUT	-17 144	
TOIMINTAKATE	-5 144	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Vakiinnuttaa kerhotoiminta osaksi Iin kunnan koulutoimintaa ja tarjota kaikille mahdollisuus harrastaa ja osallistua kerhotoimintaan. Mielekästä tekemistä koulupäivän jälkeen.		

8313 Esi- ja perusopetus/korona-avustus		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	267 543	
TOIMINTAKULUT	-281 624	
TOIMINTAKATE	-14 081	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Tavoitteena on laimentaa ja tasoittaa koronan aiheuttamia ongelmia oppilaiden koulunkäynnissä. Lisäresurssia on kohdennettu niin, että oppilaat saavat tarvitsemaansa tukea tarvittaessa ja samalla vahvistetaan koulujen toimintaa siten, että ne ovat valmiimpia mahdollisiin poikkeaviin opetusjärjestelyihin.		
8314 Lukio/korona-avustus		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	49 450	
TOIMINTAKULUT	-52 055	
TOIMINTAKATE	-2 605	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Tavoitteena on oppilaiden ohjauksen ja tukitoimien lisääminen ja palkata lisäresurssia lukioon.		
II-INSTITUUTTI		
Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	56 000	55 000
TOIMINTAKULUT	-77 962	-75 600
TOIMINTAKATE	-21 962	-20 600
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Haetaan OKM/AVI avustusta nuorten työpajatoiminnan työvalmentajien palkkaamiseen. Nuorten työpajatoiminnan kehittämistoiminnan tavoitteena on kehittää nuorille suunnatun Tieto & Taitopajan toimintaa ja matalankynnyksen starttivalmennusta.		
Tuunataan työtä -koordinaatiohanke		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	53 099	0
TOIMINTAKULUT	-75 601	-76 172
TOIMINTAKATE	-22 502	-76 172
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Hankkeen kesto 1.9.2018-31.12.2020. Hankkelle myönnetty jatkoaikaa 31.8.2021 saakka. Hankkeen kokonaiskustannukset 477 998 €. Iin kunnan rahoitusosuus 76 172 €. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalli, jossa hyödynnetään kestävän kehityksen, resurssivisauden ja kiertotalouden mahdollisuuksia työn "tuunaamisessa". Hankkeessa kartoitetaan kunnan ja yritysten käytöstä poistettua ja poistuvia materiaaleja ja selvitetään materiaalien jatko- ja uusiokäytön mahdollisuuksia ja tuotannon työllistäviä vaikutuksia.		

Työllistämisen ESR -hanke		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	30 000	
TOIMINTAKULUT	-58 510	
TOIMINTAKATE	-28 510	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Työllistämisen ESR-hanketta valmistellaan yhteistyössä eri toimialojen ja kylä ym yhdistysten kanssa. Hankkeen tavoitteena kehittää kolmannen sektorin työllistämistoimintaa. Hankkeen suunniteltu aloitus 1.6.2021.		
lin kunnan etsivä nuorisotyö		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	54 000	60 000
TOIMINTAKULUT	-91 885	-88 000
TOIMINTAKATE	-37 885	-28 000
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Järjestää kattavaa ja laadukasta etsivää nuorisotyötä lin kunnan alueella. Hankkeesta saadulla rahoituksella palkattu kaksi etsivää nuorisotyöntekijää lin kuntaan/li-instituuttiin.		
Vyyhti -hanke		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	0	
TOIMINTAKULUT	-1 500	
TOIMINTAKATE	-1 500	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
VYYHTI -verkosto (ESR) on toiminut viime vuosien ajan aktiivisesti koko Pohjois-Pohjanmaan alueella tukien paikallisia vesistökuunnostustoimijoita ja edistään paikallisia kunnostushankkeita. lin kunnan alueella olemme edistäneet mm. Olhavanjoen kunnostustoimia ja Kuivajoen valuma-aluekunnostuksia yhteistyössä POP ELYn, Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskuksen ja paikallisten toimijoiden kanssa. Toimimme myös tiivissä yhteistyössä Iijokisopimuksen toteutumista edistävän ja koordinoivan Lauri Rantalan kanssa, pidämme säännöllisiä yhteistyöpalavereita ja teemme tarpeen mukaan myös työnjakoa paikallisten kunnostuskohteiden edistämiseen liittyen. Hyöty tästä yhteistyöstä on merkittävä ja molemminpuolinen. lin kunnan rahoitusosuus on varattu Hyvinvoinnin/lin kylien kustannuspaikalle.		
lin kotiseutumuseon hankkeet		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	7 000	5 000
TOIMINTAKULUT	-7 000	-5 000
TOIMINTAKATE	0	0
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Vuonna 2020 tuotetaan 2 kpl liikuteltavia Museolaukkuja ja vuonna 2021 uudistetaan Uittomuseo.		

KRIPA		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	120 827	48 436
TOIMINTAKULUT	120 827	48 436
TOIMINTAKATE	0	0
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Kansainvälinen residenssien innovaatioverkosto Pohjois-Pohjanmaalle (KRIPA 2020-2022) -hankkeessa luodaan uudenlaista liiketoimintaa ja yhteistyötä taiteen ja kulttuurin alalle sekä käynnistetään kansainvälisen residenssitoiminnan arktinen toimisto lihin. Toiminnan kehittäminen perustuu maaseutumaisen ympäristön vetovoimalle ja luovien alojen potentiaalin kasvattamiselle Pohjois-Pohjanmaalla. Innovaatioverkoston tavoitteena on saada aikaan pysyvä toimintakenttä tukevia rakenteita alueella ja lisätä toimijoiden osaamista kansainvälisellä taidekentällä. Hankkeessa kiinnitetään erityistä huomiota globaalin tilanteen kehittymiseen ja ekologisuuden näkökohtiin ja sen kansainvälistä ulottuvuutta rakennetaan kestäväällä tavalla. Li on päätoteuttaja, osatoteuttajia ovat Kuusamo-opiston kannatusyhdistys ry ja Raahen kaupunki.		
Lähde! Taiteesta osallisuutta		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	19 165	12 777
TOIMINTAKULUT	25 553	17 126
TOIMINTAKATE	-6 388	-4 349
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Lähde! Taiteesta osallisuutta -hanke (2020–2023) tarjoaa heikoimmassa asemassa oleville henkilöille mahdollisuuden osallisuuteen ja kulttuuriseen hyvinvointiin heidän työ- ja toimintakykynsä sekä hyvinvointinsa edistämiseksi. Hankkeella tavoitellaan taidelähtöisten menetelmien pysyvää juurtumista erityisesti osaksi heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden sote-palvelupolkuja sekä tiiviimpää väylää kunnan muihin hyvinvointipalveluihin. Hanke sisältää kolme temaattista, taidelähtöisiin menetelmiin perustuvaa työpakettia: 1) Omat polut, 2) Yhteiset tilat ja 3) Jaetut opit. Työpaketit suunnataan kohderyhmille, joiden osallisuuden ja kulttuurihyvinvoinnin toteutumiseen kaivataan uusia, esteettömiä toimintatapoja tai jotka ovat keskeisiä uusien toimintatapojen juurruttamisessa. Toiminta-alueena toimii Oulunkaaren kuntayhtymä ja jäsenkunnat (li, Pudasjärvi, Simo, Utajärvi ja Vaala). Li on osatoteuttaja.		
Yhteisöllinen taidepuutarha Lähde! Puistoon		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	15 000	
TOIMINTAKULUT	-25 000	
TOIMINTAKATE	-10 000	
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Yhteisöllinen taidepuutarha hyödyntää Suvantolan viherympäristöä sosiaali-, terveys-, ja kulttuurisektorin palveluissa luomalla alueelle hyvinvointia ja osallisuutta edistävää toimintaa. Hanke soveltaa Lähde –hankkeen Hyvinvoinnin tilat -toimintaa uudella tavalla ja se sidotaan ympäristötaidetapahtuma Art li Biennaalin tuotantoon. Yhteisöllisessä taidepuutarhassa taide ja luonto yhdistyvät asukkaita aktivoivaksi ja hyvinvointia tukevaksi kokonaisuudeksi.		

Nova-2 hanke		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT		
TOIMINTAKULUT	-1 000	-4 500
TOIMINTAKATE	-1 000	-4 500
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on myöntänyt hankkeelle ESR-rahoituksen ajalle 1.6.2018 – 31.5.2021. NOVA2-hankkeen toteuttajina toimivat Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry ja Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö/ ODL Liikuntaklinikka. Lin kunta osallistuu hankkeen rahoittamiseen yhteensä 12 500 eurolla. Rahoitus jakaantuu neljälle vuodelle, ollen 2 500 euroa vuonna 2018, 4 500 euroa vuonna 2019, 4 500 euroa vuonna 2020 ja 1 000 euroa vuonna 2021. NOVA2-hankkeen kohderyhmänä ovat 15–29-vuotiaat työelämän, koulutuksen ja harjoittelun ulkopuolella olevat ns. NEET-nuoret sekä välillisesti urheiluseurat, liikuntapalveluja tarjoavat yhdistykset, kunnat, oppilaitokset ja vapaaehtoiset henkilöt. Hanke kohdentuu Oulun, Raahen, Pudasjärven, Muhoksen ja lin kuntien alueelle.		
Työtä hyvässä seurassa		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT		
TOIMINTAKULUT	-3 333	-3 056
TOIMINTAKATE	-3 333	-3 056
<i>Hankkeen tavoitteet</i>		
Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry hakee ESR- rahoitusta hankkeelle ajalle 1.2.2020-31.1.2023. Hankkeen tavoitteena on edistää erityisesti nuorten ja yli 54-vuotiaiden työttömien, pitkäaikaistyöttömien sekä osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia liikunta- ja urheiluseuroissa sekä muissa liikuntaa edistävissä yhdistyksissä Pohjois-Pohjanmaan viidessä kunnassa (li, Muhos, Pudasjärvi, Oulu, Vaala) sekä parantaa heidän hyvinvointiaan, työkykyään sekä jatkotyöllistymismahdollisuuksiaan. Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä 491 473 €. Lin kunnan rahoitusosuus hankeaikana 10 000 €, joka jakautuu neljälle vuodelle: 3 056 € vuonna 2020, 3 333 € vuonna 2021, 3 333 € vuonna 2022 ja 278 € vuonna 2023.		
Yhteensä		
	TA2021	TA2020
TOIMINTATUOTOT	1 083 311	490 965
TOIMINTAKULUT	-1 017 761	-559 852
TOIMINTAKATE	65 550	-68 887

12. IIN KUNNAN KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

12.1 Vastuu omistajapolitiikan toteuttamisesta

Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamushenkilöorganisaatiossa kunnanvaltuustolle, toimeenpano kunnanhallitukselle sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteuttamisen valvonta tarkastuslautakunnalle. Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu kunnanjohtajan tehtäviin.

Kunnanvaltuusto määrittelee Iin kuntakonsernin omistajapolitiikalle tavoitteet, joihin konsernin operatiivinen omistajaohjaus perustuu. Kunnanhallituksen roolia keskeisenä omistajaohjaajana vahvistetaan siten, että tytäryhtiöiden toimitusjohtajia ja hallituksen puheenjohtajia kuullaan kunnanhallituksessa kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi kunnanjohtajalla ja kunnanhallituksen puheenjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus tytäryhtiöiden hallituksissa.

12.2. Iin kunnan konserniin kuuluvat yhteisöt:

Kuntayhtymät

- Oulun seudun koulutuskuntayhtymä
- Oulunkaaren kuntayhtymä
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Pohjois-Pohjanmaan Liitto

Liikelaitokset

- Iin aterial- ja tilapalveluliikelaitos
- Iin vesiliikelaitos

Tytäryhteisöt ja säätiöt

- Iin Energia Oy (100 %)
- Iin Vuokratalot Oy (100 %)
- Iilaakso Oy (100 %)
- Iin Palvelusäätiö (80 %)
- Kuivaniemen Sotaveteraani Oy (57,14 %)
- Iin Micropolis Oy (69,23 %)

Osaosakkuusyhteisöt ja muut osuudet

- Kuiva-Turve Oy (50 %)
- Oulukaaren työterveys Oy (32,57 %) 1.1.2019
- Kiinteistö Oy Vatungin Pooki (26,32 %)
- Rantakaira Oy (22,2 %)
- Osuuskunta Kuivaniemen Tilaliha (19,70 %)
- As Oy Taimenkulma (5,25 %)
- Oulun Ammattikorkeakoulu Oy (1,9 %)
- As Oy Laksontammi
- As Oy Korttikaari
- Kiinteistö Oy Iin Kenttäkulma
- As Oy Iin Kanervanpuisto

- Oulun Osuuspankki
- Oulun seudun ajoharjoitusratasäätiö
- Osuuskunta Metsäliitto
- Osuuskunta Team Kala
- Kuntien Asuntoluotto Oy (0,11 %)
- YH-Rakennuttajat (osuuskunta)
- Nordic Option Oy

12.3. Konsernin omistajaohjaus, sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla kuntakonsernin toimialat, yksiköt ja muut vastuutahot pyrkivät varmistamaan tavoitteidensa saavuttamisen ja toteutumisen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat hyvän johtamisen ja hallintotavan edellytys ja ne ovat jatkuva osa johtamista, ohjaamista ja työn tekemistä.

Omistajaohjauksella otetaan kantaa myös omistusriskien hallintaan sekä tehtävien ja vastuiden jakoon kunnan omistajapolitiikan toteutuksessa. Omistajapolitiikan lähtökohtana ovat kunnan kehittämistavoitteet. Omistajapolitiikka määrittelee, millaista omaisuutta kunta hankkii ja missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Samalla määritellään omistukselle asetettavat tuotto- ja muut tavoitteet, pääoman käytön ja palvelutuotannon tuotantovälineiden hankinnan periaatteet sekä kuka omaisuuden käytöstä vastaa ja miten seuranta ja raportointi on järjestetty.

Valtuusto päättää kunnan omistajapolitiittisista linjauksista. Omistajaohjaus kuntakonsernissa ja omistajapolitiittiset linjaukset toimintaohje hyväksytty kunnanvaltuustossa 12.9.2016 (§ 71). Konserniohje hyväksytty kunnanvaltuustossa 20.6.2016 (§ 59). Linjaukset on tarkoitettu ohjeeksi kunnan luottamushenkilöille ja henkilöstölle ja tytär- ja osakkuusyhteisöille tulevien yksittäisten päätösten pohjaksi. Iin kunnassa omistajaohjaus kuuluu kunnanhallitukselle ja on osa kunnanjohtajan tehtäviä.

Omistajapolitiittisia linjauksia voidaan täydentää toimialakohtaisissa ohjelmissa ja strategioissa, kuten kunnan maapoliittisessa ohjelmassa, liiketoimintastrategiassa tai asuntostrategiassa. Yksityiskohtaisempia omistajapolitiittisia ratkaisuja sisältyy muun muassa kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaan ja yksittäisiin investointipäätöksiin.

Kunnanhallituksen roolia korostetaan edelleen konsernin omistajaohjauksessa, sisäisessä valvonnassa ja riskien hallinnassa kutsumalla vuosittain konserniyhtiöt kunnanhallituksen tavoite- ja tuloskeskusteluun.

12.3.1. Iin Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus:

Asuntojen vuokraus

Painopistealueet:

Asukastyytyväisyys, nykyajan laatuvaatimukset, käyttöaste

Toiminnalliset tavoitteet:

Käyttöasteen parantaminen ja ylläpito. Korjausvelan ehkäisy. Uuden asuntokannan rakentamisen käynnistäminen.

Talous 1 000€

	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikevaihto	1161	145	150	160	160
Liikevoitto	293	300	100	350	400
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0
Oma pääoma	172	172	172	200	200
Vieras pääoma -siitä lainakanta	3754	3550	7550	7500	7250

Tunnusluvut

	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Sumupoistot	158	206	200	300	300
Asuntoja kpl	218	218	240	240	240
Käyttöaste	96	96	94	97	97

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi: Vuokrausmarkkinoista jälkeen jäänti. Jatkuva asuntojen perusparannus ja markkinointi. Vuokralaisten kato syö käyttökassan, varaudutaan tulevaisuudessa uuden rakentamiseen.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

Pyritään tarjoamaan sijoittautumis- mahdollisuudet asumisen menetelmillä. Tytäryhtiöiden fuusioituminen vahvistaa yhtiön kassaa sekä antaa pienentää päällekkäisiä toimintoja.

12.3.2. Iilaakso Oy**Toiminta-ajatus:**

Iilaakso Oy rakennuttaa ja vuokraa toimitiloja yrityksille ja yhteisöille sekä tekee kunnalle vuosittain palvelusopimuksen mukaisia energiatehokkuuteen liittyviä toimia.

Painopistealueet kuntastrategiaan perustuen:

Toimitilojen rakennuttaminen, isännöinti, hallinta ja vuokraus, uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto ja energiatehokkuustoimenpiteet.

Toiminnalliset tavoitteet:

Vuokrausasteen kohottaminen, säästää energiankulutuksessa, talouden saaminen positiiviseksi. Merihelmen myynti. Suurien teknologiahankkeiden saanti lihin.

Talous (1 000 €)

	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikevaihto	1540	1540	1600	2000	2500
Liikevoitto	41	100	250	400	450
Tilikauden tulos	-66	0	50	100	100
Oma pääoma	2645	2660	2600	2700	2800
Vieras pääoma -siitä lainakanta	3495	3150	2600	3500	5000

Tunnusluvut

	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Henkilöstön lkm	3	3	3	3	3

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Kiinteistöt	100	200	100	1500	1500
ICT-hankkeet	10	50	50	50	50
Muut hankkeet	10	10	10	10	10

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Vuokralaisten poistuminen ja siten vapautuvat tilat. Isot hallit keskimäärin vaikeampia vuokrata. Pidetään vuokrat kohtuullisena ja pyritään auttamaan vuokralaisia muutoksissa.

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

Aktiivisesti hankitaan uusia sijoittuvia yrityksiä lihin. Nykyisiä vuokralaisia autetaan kasvussa. Testaamalla uusia innovatiivisia energiansäästö menetelmiä, voidaan säästää koko kunta tasolla.

12.3.3. Iin Micropolis Oy**Toiminta-ajatus:**

Yhtiö luo yrityksiä, työpaikkoja ja elinvoimaa Oulun seudulle

Painopistealueet:

Kestävä kasvu: taloudellisesti kannattava ilmastotyö

Toiminnalliset tavoitteet:

Kasvun vahvistaminen, iiläisten yritysten kehittyminen ja investointihalukkuus, asukas- ja yrityshankinta, Iin veto-voima, osallistava viestintä ja markkinointi sis. yritysmarkkinointi, vähähiilisyydestä, kiertotaloudesta ja resurssivii-saudesta kasvua, työtä ja liiketoimintaa, uusiutuvan energian käytön lisääminen, taloudellinen tulos positiivinen.

Talous (1 000 €)

	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikevaihto	645	650	650	650	650
Liikevoitto	4	20	0	0	0
Tilikauden tulos	3	15	0	0	0
Oma pääoma	34	49	40	40	40
Vieras pääoma	454	420	410	410	410
-siitä lainakanta	286	286	286	286	286

Tunnusluvut

	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
--	---------	----------	---------	---------	---------

Henkilöstön lkm	12	11	11	11	11

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
	0	0	0	0	0

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

Koronatilanne on haastanut yrityskenttää, millä on vaikutusta sekä yritysten kehittämiseen että hankkeiden yritysrahoitusten toteutumiseen. Yrityskehittämisessä kasvun rinnalla näkyy vahvasti olemassa olevien yritystoimintojen jatkuvuuden turvaaminen. Elvytystukineuvontaan on jouduttu tarttumaan ripeästi ja muokkaamaan yritysinfoja, jotka toimivat kevään ajan viikottaisina etätilaisuuksina. Yritysneuvontaan on jouduttu siirtämään resursseja ja kasvun markkinointia siirretty keväältä myöhemmäksi, sillä moraalaisella tasolla emme voi markkinoida kasvua samaan aikaan, kun useita yrityksiä uhkaa konkurssi, irtisanomiset ja lomautukset. Tuetaan tukea tarvitsevia.

Samoin koronatilanteessa EU-kehittämisrahoituksia ohjataan uudella tavoin ja aukeamassa ovat valtavat elvytysvarat. Micropolis on aktiivisesti mukana yhteistyöverkostoissaan tiedonjaon ja kumppanuuksien varmistamiseksi.

Micropolis hyödyntää rahoituksessaan EU-ohjelmärahoitusta. Siirtymävaiheessa uuteen ohjelmakauteen 2021 on varauduttava siihen, että rahoitukset pysähtyvät. Micropoliksen tulee toteuttaa nykyiset hankkeet laadukkaasti, tuottaa rahoittajille, kumppaneille ja asiakkaille lisäarvoa, panostaa uusien hankkeiden tarvelähtöiseen suunnitteluvaiheeseen ja käynnissä olevien hankkeiden tulokset tulee osoittaa selkeästi. Uuden ohjelmakauden valmistuksessa ollaan mukana. Micropoliksen strategia 2023 on yhteensovitettu tämänhetkiseen tietoon uuden ohjelmakauden teemoituksesta.

Asiantuntijaorganisaationa Micropoliksen on varmistettava, että sen henkilöstö on alansa paras, motivoitunut ja jokainen voi kehittyä omalla alallaan. Henkilöstö on asiantuntijaorganisaation suurin voimavara, josta on pidettävä huolta. Hankealan työsuhteiden jatkuvuus on varmistettava. Henkilöstön hyvinvointi ja yrityksen luottamuksen ilmapiiri ovat avainasemassa. Sisäiseen tiedonkulkuun panostetaan yhteisellä säännöllisellä sisältötiimillä, järjestetään yhteistä koulutusta, kehityskeskusteluissa arvioidaan yksilöllinen kehittymistarve sekä se, miten jokaisen työ toteuttaa strategiaa.

Pitkällä tähtäimellä: Elinkeinojen järjestämisen uudistukset. Maakuntaudistuksen uudelleen nostoon on varauduttava. Osa elinkeinoneuvonnasta siirtyy todennäköisesti maakuntien ja/tai valtakunnallisten toimijoiden hoidettavaksi. Alueellisesti erikoistuneet elinkeinopalvelut voidaan jatkossakin tuottaa kuntien toimesta sekä kunnallisomisteisten osakeyhtiöiden kautta. Micropolis seuraa kehitystä. Pääasiana on varmistaa iiläisten yritysten palvelujen jatkuvuus.

Kuntastrategian toteutus:

Micropolis tavoittelee kasvun ja vetovoiman vahvistamista, jotta li tarjoaa strategian mukaisesti elinkeinoelämälle puitteet toimia kestävästi osana globaalia taloutta. Ympäristö- ja energiaosaaminen kasvattaa liiketoimintaa, työpaikkoja ja investointeja. Li toimii elinkeinoelämä edellä.

Kuntastrategian 2025 tavoitteista Micropolis edistää vuoden 2021 aikana:

- Micropolis tukee työllään sitä, että kunta toimii elinkeinoelämä edellä houkutellen alueelle uusia yrityksiä ja kannustaen olemassa olevia iiläisiä yrityksiä kasvuun: uusyrityksperustanta ja yritysten liikevaihdon kehitys ovat kasvussa. Merkittävä osa yrityskehittämisestä keskittyy yritysten tukemiseen korona-aikojen yli niin avustusinfoilla kuin kehittämisneuvonnalla. Micropolis työstää kunnan uuden elinkeino-ohjelman ja vastaa sen toimeenpanosta.
- Kestävän kehityksen eteenpäin vieminen kunnassa taloudellinen kannattavuus edellä: kiertotalous käyttöön liiketoiminnan ja uuden työn mahdollistamiseksi, Circlab-ympäristö, kulutusjoustopalvelu, Resurssiviisas li- ja Kiertotalouden tiekarttojen sekä 50/50-mallin koordinoiti, liikkumisen vähäpäästöisyyden ja vesien tilan edistäminen, ilmastotalkoisiin kannustaminen.
- Digitalisaatio mukaan lukien kunnan digitaalisen noston, yritysten digiosaamisen tukeminen, uudet älykkäät ratkaisut kuten älyliikenteen palvelut ja Open Agendan saadessa rahoitus kuntalaisten osallistamisvaikutusten kokonaisvaltainen digitalisaatio.
- Nopeat yhteydet: kestävä liikkuminen ja liikkumisen uudet palvelumallit kokeilussa
- Rohkaiseva maankäyttö: uusien asuin-, yritys- ja palvelualueiden kehittäminen ja markkinointi työstettävän elinkeino-ohjelman mukaisesti
- Kuntalaisten osallistaminen

Kestävä konsernitalous: Micropolis hyödyntää monipuolisesti eri rahoituskanavia moninkertaisten hankkeissaan lin kunnan siemenrahoituksen

12.3.4. Iin Energia Oy

Toiminta-ajatus:

- tuottaa, myydä ja siirtää sähköä kilpailukykyisesti ja häiriöttä

Painopistealueet:

- sähköntuotanto, -jakelu ja -myynti, laajakaistatoiminta

Toiminnalliset tavoitteet:

- sähköntuotannon omavaraisuus, verkkotoiminnan kehittäminen EMV:n valvontamallin mukaan, sähkömyynnin laajentaminen, laajakaistaverkon toiminnan saaminen kannattavaksi.

Talous (1 000 €)

	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Liikevaihto	6024	6000	5900	5900	5900
Liikevoitto	138	350	150	200	200
Tilikauden tulos	175	200	50	100	100
Oma pääoma	4623	4820	4870	4970	5070
Vieras pääoma	12597	11000	10500	10000	10000
-siitä lainakanta	6840	5900	5400	4900	4400

Tunnusluvut

	Henkilöstön lkm	Liikevoitto %/lv	Nettotulos %/lv	Sijoitetun pääoman tuotto %	Oman pää-oman tuotto %	Omavaraisuus- aste %	Quick ratio
TP 2019	13	2,3	2,9	2,7	3,4	20,8	1,2

Investoinnit

Investointi kohde	TP 2019	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Sähköverkosto	1105	1000	1000	1000	1000
lisiverkko	-485	15	50	50	50

Merkittävimmät riskit ja toimenpiteet riskien pienentämiseksi:

- Iso myrsky tms. luonnon katastrofi
 - vakuutus
 - yhteistyö naapuri yhtiöiden kanssa
 - urakoitsijayhteistyö
 - johtokatuksen kunnossapito
- Sähkön hinnan äkillinen nousu
 - omat tuotanto-osuudet
 - hinta seuranta
- lisiverkko-hanke
 - iso laina – kunta takaa
 - laitetilän tuhoutuminen – vakuutus

Kuntastrategian toteutus (mitä strategisia tavoitteita on asetettu talousarviovuodelle):

- Myymämme sähkö on 80 %:sti tuotettu uusiutuvalla energialla
- Viisaan energiakäytön neuvonta
- Hankinnoissa käytetään mahdollisuuksien mukaan paikallisia yrityksiä
- Siirtyminen sähköisiin järjestelmiin ja tallenteisiin
- Materiaalien kierrätys